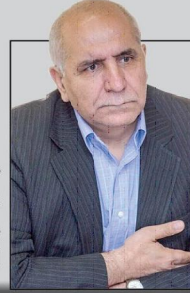

دوماهنامه تخصصی
شماره ۱۹ | فروردین ۱۳۹۸
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

پیام اقتصادی

بورس کار

معاون وزیر صمت:
عملکرد مناسب
بورس در شرایط
التهاب بازارها

وزیر امور اقتصادی و دارایی:
بهره‌گیری
از ظرفیت‌های
بورس کالا در اقتصاد

دکتر شاپور محمدی

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار مطرح کرد:

احترام به نظام بازار پیش شرط رونق تولید

بورس کالا با سرعتی بالا و متناسب با نیازهای اقتصاد
در مسیر پیشرفت قرار گرفته است

در این شماره بخوانید:

- پرچم بازار آتی در دست طلای سرخ
- نمره قبولی طرح قیمت تضمینی ذرت
- زور آزمایی سیاست و اقتصاد در میدان نفت

کفت و گوبامعاون وزیر جهاد کشاورزی

تالار کشاورزی
پر بار می‌شود

Iran International Exhibition Company
شرکت بین‌المللی نمایشگاه‌های ایران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

شرکت اطلاع‌رسانی
و خدمات بورس
و سرمایه‌های ایران

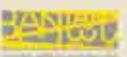
دوازدهمین

نمایشگاه بین‌المللی بورس، بانک و بیمه

محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران
Tehran International Permanent Fairground
۲ الی ۵ اردیبهشت ۹۸
تهران - ایران • April 22 | 25 2019
Tehran-Iran

دبیرخانه نمایشگاه:
تهران - اتوبان چهران، محل دائمی نمایشگاه‌های
بین‌المللی ایران، سالن ۵ (روند شرابی) طبقه ۱ -
تلفن: (۳۰ خط) ۷۴۵۰۱۰۰۰ - ۴۱
فکس: (۶۰ خط) ۷۴۵۰۱۰۰۰ - ۴۱

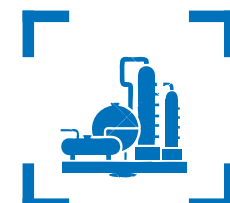

الله محمد

صاحب امتیاز: شرکت بورس کالای ایران - زیر نظر شورای سردبیری
مدیرمسئول: حامد سلطانی نژاد
همکاران این شماره: پرویز امانیان، امید امانی، مهدیه انوشه، محمدحسین بابالو، الهه پیروی،
سعیده جلاذتی، مهدی حاجی وند، مریم زمانیان، حبیب علیزاده، سودابه کیوان فر، مارال
لاریجانی، محسن نعمتی، سحر نمایی
عکاس: سجاد رزم
صفحه آرایی: مهدی امامی
چاپخانه: واژه پرداز اندیشه
نشانی: تهران، خیابان آیت الله طالقانی، نبش بندر انزلی، شماره ۳۵۱
تلفن: ۸۵۶۴۰۰۰۰-۲
نمبر: ۸۸۳۸۳۰۰۰

- « تثبیت روزافزون جایگاه بازار سرمایه در اقتصاد ۵
- « رشد ۵۲ درصدی ارزش معاملات بورس کالای ایران ۱۲
- « احترام به نظام بازار پیش شرط رونق تولید ۱۴
- « تالار کشاورزی پر بار می شود ۱۸
- « برنامه های توسعه ای بورس کالا در سال جدید ۲۲
- « عبور موفق از گردنه های سخت ۹۷ ۲۴
- « قرعه به نام ابزارهای مالی ۲۶
- « لزوم کشف بازارهای بکر ۳۰
- « تفاهم نامه همکاری بر پایه ۴ محور ۳۲
- « ارزش ۷۸ هزار میلیارد ریالی بازار مالی ۳۹
- « عیار صندوق های طلا مشخص شد ۴۰
- « پرچم بازار آتی در دست طلای سرخ ۴۴
- « تکمیل پازل زعفرانی ۴۶
- « گندم، شکر و زعفران سه محصول پر فروش سال ۹۷ ۴۹
- « نمره قبولی طرح قیمت تضمینی ذرت ۵۰
- « قبض انبار ابزار پر طرفدار تولیدکنندگان می شود ۵۲
- « حال و روز بازار پتروشیمی در سال ۹۷ ۵۶
- « سوگلی بازار پلیمر ۵۸
- « زور آزمایی سیاست و اقتصاد در میدان نفت ۶۰
- « یک سوم ارزش معاملات در اختیار تالار صنعتی و معدنی ۶۵
- « ۲۰۱۹ سال پادشاهی فلز سرخ ۶۶
- « معرفی برترین های صنعت کارگزاری ۶۸

تثبیت روز افزون جایگاه بازار سرمایه در اقتصاد

اقتصاد ایران می تواند کارنامه مثبتی برای بورس کالا محسوب شود.

راه اندازی معاملات آتی زعفران و رونق معاملات آن در سالی که گذشت نوید دهنده توسعه ابزارهای مشتقه بر روی کالاهای جدید است که امیدواریم در سال پیش رو این امر محقق گردد.

اما شاید مهمترین نقشی که بورس کالا در سالی که گذشت ایفا نمود حضور موثر در جهت بهبود زیر ساخت بازار و تخصیص بهینه محصولات صنعتی و پتروشیمی در کشور بود. علیرغم همه بی مهری هایی که به بورس کالا در سال گذشته شد، با حفظ حداکثری منافع صنایع بالادستی تخصیص مناسبی به بهترین شکل به صنایع پایین دستی واقعی کشور به انجام رسید.

اما مهمترین درسی که از پیشامدهای سال ۹۷ می توان گرفت لزوم احترام به قواعد بازار و نظام عرضه و تقاضا بود. اتفاقات این سال به ما اثبات کرد که تجربه مکرر سرکوب قیمت ها با ابزار دولتی به هیچ وجه کارآمد نبوده و تنها به میزان توزیع رانت و قاچاق کالاها دامن می زند. نظام تخصیص یارانه به بخش های مختلف کشور در این سال به چالش جدی کشیده شد و لزوم تجدید نظر در نحوه حمایت از تولید کنندگان و مصرف کنندگان را بیش از پیش روشن ساخت.

امیدواریم سال ۹۸ با تجربه های اندوخته شده در سال ۹۷ سالی باشد که اقتصاد ایران با اصلاحات اساسی و زیربنایی به سمت حل مشکلات تاریخی خود پیش برود.

بار دیگر پروردگار با نمایاندن بهاری دیگر، به ما درس نوزایی و دگرگونی می آموزد. ایزد متعال را شاکریم که نوروزی دیگر را با سلامت و امید تجربه می کنیم.

سال ۱۳۹۷ با همه فرازها و فرودهایش به اتمام رسید. سالی که در آن کشورمان درگیر یک جنگ تمام عیار اقتصادی شد. انقلاب شکوهمند اسلامی مان وارد دهه پنجم عمرش شد و تمام تلاش دشمنان این بود که ششیرینی جشن انقلاب در این سال را به کام ملت ایران تلخ نمایند و صد البته که با اتحاد و امید آحاد ایرانیان، با اتکای به مردم هوشیار و با بصیرت این رویای دشمنان به کابوسی تلخ تبدیل شد. اقتصاد ایران در این سال دستخوش آزمون های بزرگی شد که برخی نقاط ضعف آن را بیش از پیش نمایان کرد.

در این میان اما کارنامه بازار سرمایه ایران، درخشان بود. آمار معاملات بازار سرمایه در این سال به رقمی فراتر از ۴۰۰ هزار میلیارد تومان رسید که ضمن ثبت رکوردی تازه نشان دهنده تثبیت روز افزون جایگاه بازار سرمایه در اقتصاد ایران است. جذب این میزان از نقدینگی در شرایطی که نقدینگی سرگردان یکی از مهمترین مشکلات اقتصادی کشور است نشان دهنده میزان نقش آفرینی مثبت آن در مجموعه اقتصاد کشور است.

اما بورس کالانیز با سهمی بالغ بر ۱۸۰ هزار میلیارد تومان از این میزان توانست مقام اول خود را در بازار سرمایه حفظ نماید. افزایش ارزش معاملات بورس کالا رشدی ۵۴ درصدی را نسبت به سال ۹۶ نشان می دهد و این امر با نظر گرفتن شرایط خاص

حامد سلطانی نژاد
مدیر عامل بورس کالای ایران

نقش بازار سرمایه و بورس کالا در اقتصاد ملی از نظر مقامات دولتی، خصوصی و نمایندگان مجلس چیست؟ در اینجا نظرات آنها که طی سال ۹۷ درباره بورس کالا مطرح شده را می‌خوانید.

حسن روحانی
رئیس‌جمهور

موفقیت بازار سرمایه در شرایط بحرانی اقتصاد

بازار سرمایه برای ما بسیار مهم است و موفقیت این بازار در سال اخیر یکی از افتخارات اقتصادی ما بوده است؛ در کنار تورمی که داشت از یک رقمی عبور می‌کرد و رشد اقتصادی که داشت به زمین می‌نشست. این بازار سرمایه بود که به حرکت درآمد و تا مد زیادی شرایط را می‌بران کرد.

فرهاد دژپسند
وزیر امور اقتصادی و دارایی

استفاده از ظرفیت های بورس کالای ایران در زمینه رقابت پذیر کردن تولید و معاملات محصولات

پتروشیمی و فولاد و همچنین فروش اموال مازاد بانک‌ها می‌توان استفاده کرد. همچنین برای مردمی که امروز دغدغه مفاظ ارزش دارایی خود را دارند و حاضر نیستند در هر مایه سرمایه گذاری کنند، باید راهکار ارائه دهیم و آنها را به سمت بازار سرمایه هدایت کنیم.

محمود حجتی
وزیر جهاد کشاورزی

کاهش بار مالی دولت

در مسیر ساماندهی بازار محصولات کشاورزی رفته رفته نقش بورس کالا پررنگ تر می‌شود به طوری که از دو سه سال اخیر براساس طرح قیمت تضمینی، عرضه دو محصول ذرت و جو در بورس کالا انجام شده و موفقیت آمیز بوده است؛ سیاست قیمت تضمینی که عاملی مهم در کاهش محض مضر دولت و کاهش نگرانی های کشاورزان بوده و بار مالی دولت در فرید تضمینی را کاهش داده است. همچنین در راستای اصلاح نظام فرید تضمینی شاهد عرضه بفتشی از گندم تولیدی کشاورزان از طریق بورس کالا هستیم. به طوری که تامین گندم مورد نیاز نانوایی های آزادپز و صنایع مرتبط با موزه گندم و آرد از طریق بورس کالا فرید و فروش می‌شود.

جعفر سر قینبی

معاونت امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت

عملکرد مناسب در شرایط التهاب بازارها

بورس کالا کارکردهای مطلوبی در اقتصاد کشور دارد به طوری که در بمران اخیر ارزی که قیمت کالاها و خدمات را تحت تاثیر قرار داد، بورس کالا با تلاش های زیاد، عملکرد فوی را با همکاری وزارت صمت داشت. در واقع ما توانستیم از طریق مکانیسم بورس کالا، زمینه افزایش عرضه محصولات را فراهم کنیم و البته برقی محدودیت های مقطعی نیز در بازار اعمال شد که هم اکنون آنها برطرف شده است. با توجه به کارکردهای مطلوب بورس کالا در اقتصاد که این بازار از مولفه های اصلی شفافیت در کشورمان تلقی می‌شود، وزارت صمت، رویکردی تقویتی و حمایتی به این بورس دارد.

خداداد غریب پور
رئیس هیات عامل ایمیدرو**ممایت از شفافیت**

بورس کالای ایران سافتار و کارکرد مناسبی دارد به طوری که سیستم این بورس به روش مراجع بوده و در این سیستم خریدار و فروشنده می توانند محصول خود را روی تابلو بورس و در فضایی شفاف با قیمت مناسب عرضه کنند و اگر برای محصول تقاضا وجود داشته باشد سقف رقابت باز است و محصول در رقابت به فروش می رسد، در غیر این صورت در محیط معاملات عرضه می شود. بنابراین به اعتقاد من بورس کالا از سافتار مناسبی برخوردار است و ممایت از این بورس همواره در برنامه های ایمیدرو وجود دارد زیرا در جایی که شفافیت وجود دارد باید از آن ممایت شود.

فرشاد مقیمی
معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت**بورس، تجربه ای جهانی**

راه اندازی بورس کالا بر اساس یک تکلیف قانونی بوده است و براساس قانون، عرضه کالا و مواد اولیه واسطه ای به منظور ایجاد شفافیت در بورس کالا انجام می شود و این تنها تجربه ایران نبوده؛ بلکه یک تجربه جهانی به منظور ایجاد نظم و شفافیت در دادوستدهاست. همچنین بورس کالا زمینه همگرایی تا رسیدن به شفافیت را به مداخلت رسانده تا مواد اولیه از این بستر به دست تولیدکنندگان واقعی که نیازمند مواد اولیه هستند، برسد.

محمد رضا پور ابراهیمی
رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس**توسعه صنایع پایین دستی**

امروز با مرور تجربه موفق بورس کالا در ایجاد شفافیت و عدالت در بازار کالاهای کشور، به وضوح مشخص است که با معاملات پتروشیمی در بورس، زمینه ضربه زدن به پایه های اقتصادی کشور کنار رفته و شفافیت بر مبادلات این صنعت با اهمیت ماکم شده است. در این زمینه با فراهم شدن بستر شفاف معاملات مواد اولیه در بورس کالا شاهد کمک به تقویت و توسعه بخش پایین دستی پتروشیمی در سال های اخیر بوده ایم.

حمیدرضا فولادگر
عضو کمیسیون صنایع مجلس**تقویت شفافیت و رقابت**

هدف از تشکیل و راه اندازی بورس کالا ماکم شدن رقابت پذیری و کمک کردن به رقابت سالم هم در عرضه محصول و هم تنظیم قیمت و بازار است که در این راستا اقدامات شایسته ای طی سال های گذشته انجام شده است. این در حالی است که وقتی شرایط خاصی در کشور ایجاد می شود، مانند اعمال تحریم ها و نوسانات شدید ارزی، مسئولان مجبور می شوند تا تصمیمات مدیریتی اتخاذ کنند که این تصمیمات باید مداخلی و مقطعی باشد و تنها در زمان بحران اتخاذ شود؛ البته اعتقاد ما در مجلس این است که باید به سمت عرضه و تقاضا و واقعی شدن قیمت ها در اقتصاد حرکت کنیم که بهترین ابزار برای رسیدن به این مهم، بورس کالا است.

محمد رضا باهنر
نماینده ادوار مجلس

کشف قیمت های واقعی لازمه توسعه اقتصاد
هنوز در اقتصاد کشورمان، رقابت را قبول نکرده ایم و همه نهادهای اقتصادی اعم از اشخاص حقیقی، حقوقی، نگاه ها، دولتی، فصلولی و مخصوصی به اقتصاد همراه با یارانه عادت کرده ایم. باید اجازه واقعی شدن قیمت ها در اقتصاد داده شود و در این بین دادن یارانه به مردم، باید به صورت شفاف و با راهکاری درست انجام شود نه آنکه با دسترسی کردن نرخ ارز و کالاها سعی در حمایت از مردم داشت. در این میان ما در کشورمان، بورس کالا داریم که برای ایجاد رقابت و شفافیت راه اندازی شده است. به این ترتیب عرضه مداکثری مواد اولیه و کالاها اساسی در بورس کالا، قطعاً گامی موثر برای شفاف سازی و بالا بردن رقابت در اقتصاد به شمار می رود.

محمد حسین فرهنگی
عضو هیات رئیسه مجلس

پیشرفت متی در مواقع بحران
بورس کالا در این سال ها به بخش مهمی از اقتصاد مبدل شده و عرضه محصولات استراتژیک و مواد اولیه در این بورس به منظور شفافیت و تعادل بازار صورت می گیرد. در این بین بورس هم وابسته به سلسله مسایلی است که گاهی خارجی و گاهی داخلی هستند اما نکته مهم اینجاست که بورس های کلایی یکی از ابزارهای مهم تنظیم بازار در دنیا هستند و اعتماد بیشتر به این بازار شرایط پیشرفت اقتصاد ما متی در بحران را فراهم می کند.

عبدالله رضیان
عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس

سلامت اقتصاد با انتفاع مکنیسم بازار
شفاف نبودن فعالیت های اقتصادی ما و وجود رانت در برخی بخش ها باعث شده تا عده ای در این شرایط نیز منفعت شفافی را بر منافع ملی ترمیم دهند که ایجاد شفافیت در روندها از اصلی ترین مولفه ها برای جلوگیری از رانت در اقتصاد کشور است. در همین زمینه بورس کالا طی سال های گذشته فضای شفافی را برای مبادله کالاها فراهم کرده که توسعه این بازار به سلامت اقتصادی کشور کمک می کند. در بورس، قیمت ها بر اساس نظام عرضه و تقاضا تعیین می شود که این امر ما را در مسیر اقتصاد بازار هدایت می کند.

مهدی کرباسیان
رئیس سابق هیات عامل ایمیدرو

نقش میاتی بورس در اقتصاد مقاومتی و رونق تولید
بورس کالای ایران به عنوان بستری مهم برای ارتقای شفافیت و ایجاد معاملات منصفانه و رقابتی در راستای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی و رونق تولید، نقشی میاتی در تحقق برنامه های ارائه شده برای وزارتخانه های مهم اقتصادی کشور به ویژه سه وزارت امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی داشته است. در این بین تجربه عرضه محصولات مختلف از جمله فولاد در بورس کالا ثابت کرده است که بهترین مکان برای عرضه زنجیره تولید محصولات فولادی، بورس کالا است. این بورس می تواند با شفافیتی که در معاملات ایجاد می کند بسیاری از کلابه هایی که میان تولیدکنندگان سنگ آهن و شرکت های فولادی وجود دارد را پایان بخشد.

حمیدرضا عظیمیان
مدیرعامل فولاد مبارکه اصفهان

لزوم آشنایی صنایع با ابزارهای مالی

بورس کالای ایران نهادی است که می‌تواند ارتباط منطقی و شفاف بین تولیدکننده و مصرف‌کننده ایجاد کند ضمن اینکه با عرضه محصولات در بورس کالا، کشف قیمت شفاف و عادلانه و ایجاد رقابت واقعی صورت می‌گیرد. اکثر کشورهای دنیا که راه پیشرفت و شفافیت اقتصادی و صنعتی را از طریق بنگاه‌های بزرگ خود طی کردند، با کمک بورس‌های کالایی و همچنین بهره‌گیری از ابزارهای مالی به این نقطه رسیده‌اند بنابراین ما نیز باید صنایع مختلف را با مزیت‌های بورس کالا آشنا کنیم تا روند توسعه ابزارهای مالی این بورس با سرعت بیشتری رقم بخورد.

یحیی آل اسحاق
رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق

شفافیت در معاملات زنجیره تولید

در نظام بازار کالای کشور، باید مرکز دولت و ملت باهم باشد به نحوی که اگر هماهنگی مناسبی میان دولت، اتحادیه‌های تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان با مفاصل مسائل تولید و مصرف ایجاد شود، بدون تردید بهترین اتفاق‌ها رقم می‌خورد که بستر و مأمول این همدلی و هماهنگی، بورس کالای ایران است. در این زمینه، ایجاد نظم، قانون، قابلیت رصد و پیگیری معاملات کالاها در بورس محقق می‌شود از این رو برای رونق تولید باید زمینه عرضه زنجیره تولید محصولات را در این بستر فراهم کنیم.

محسن جلال پور
رئیس پیشین اتاق بازرگانی ایران

عدم امکان برنامه ریزی با اقتصاد دستوری

بورس کالا برای مرکز براساس ماهیت اصلی خود یعنی ایجاد بازاری رقابتی، شفاف و مورد اعتماد در میان صنایع، نیازمند آن است که از مداخله و نقش آفرینی سیاست‌گذاران در امان بماند. به عبارتی باید فضایی در اقتصاد شکل گیرد که همه تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان حاضر در بورس کالا متقاعد شوند که در فضای بورس کالا هیچ‌گونه تهمیل قیمت یا موارد دستوری دیگر صورت نمی‌گیرد و رقابت کامل در این بستر وجود دارد. براین اساس هرگونه ورود و دخالت سیاست‌گذاران در معاملات بورس، برنامه ریزی را برای همه فعالان اقتصادی بسیار سخت می‌کند.

محمد لاهوتی
رئیس کنفدراسیون صادرات ایران

تعادل بازارها با عرضه‌های مستمر

مشکلات مربوط به تامین مواد اولیه و واردات پایین دست با حمایت وزارت صمت، اتاق بازرگانی ایران، تهران، کنفدراسیون صادرات ایران و همکاری بورس کالای ایران و انجمن‌ها برطرف می‌شود. در این زمینه برای حمایت از تولید و تولید صادرات محور، وجود برنامه عرضه مستمر از سوی تولیدکنندگان در راستای تعادل بازار کمک‌کننده است.

جمع کل: ۴,۴۱۱ هزار میلیارد ریال

حجم و ارزش محصولات معامله شده در بورس کالا

سال ۱۳۹۷ در مقایسه با سال ۱۳۹۶

فراورده های نفتی

ارزش حجم

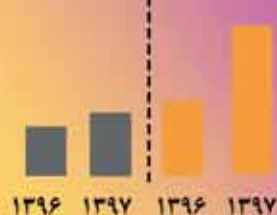

-۴% ↓ ۱۰۹% ↑

محصولات پتروشیمی

ارزش حجم

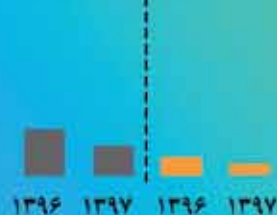

۱۹% ↑ ۱۰۳% ↑

محصولات کشاورزی

ارزش حجم

-۳۵% ↓ -۱۹% ↓

محصولات صنعتی و معدنی

ارزش حجم

-۱۱% ↓ ۶۰% ↑

جمع کل معاملات بورس

ارزش

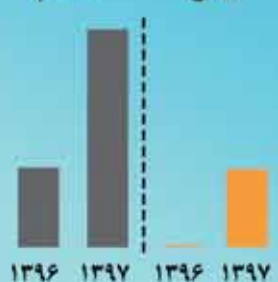

۵۲% ↑

بازار مالی

ارزش حجم

۲۷۰% ↑ ۳۸۶% ↑

قراردادهای مشتقه

ارزش حجم

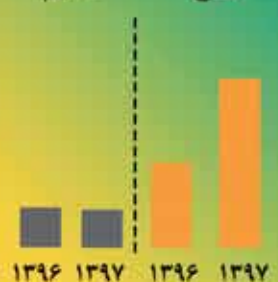

۲۵۸% ↑ ۲۵% ↑

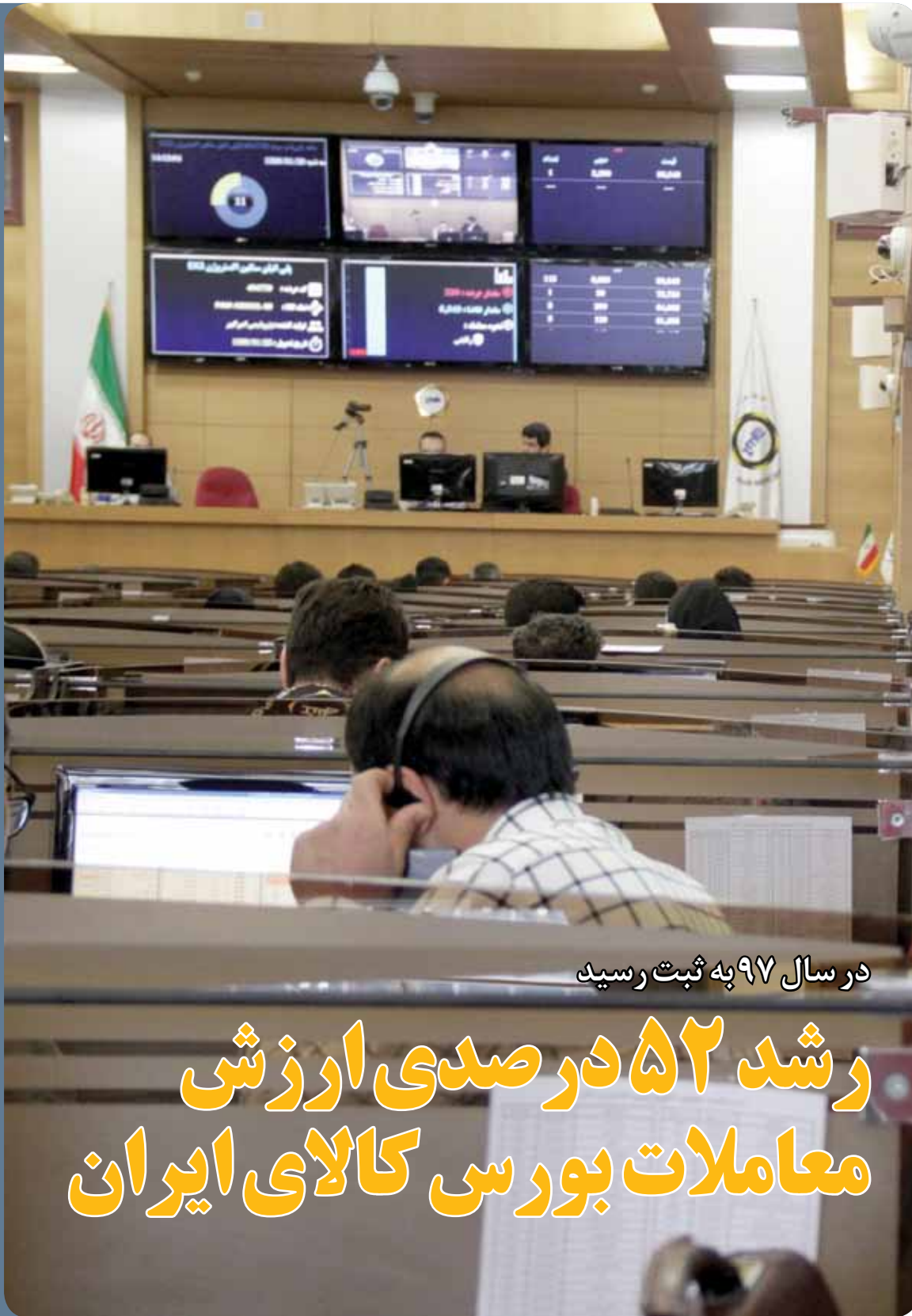

بازار فیزیکی

ارزش حجم

-۷% ↓ ۷۷% ↑

در سال ۹۷ به ثبت رسید

رشد ۵۲ درصدی ارزش معاملات بورس کالای ایران

محصول رسید و ارزشی نزدیک به سه هزار و ۳۹۴ میلیارد و ۴۰۴ میلیون ریال برای آن ثبت شد. در این بازار بیش از ۲ هزار و ۷۳۴ تن فولاد، ۸ هزار و ۴۳۵ تن ضایعات، ۱۸ هزار و ۴۹۱ تن پلیمر، ۲۴ هزار و ۵۵۱ تن انواع محصولات کشاورزی و ۴ هزار و ۷۲۲ تن مواد شیمیایی دادوستد شد. همچنین ۱۶ هزار و ۷۵۵ تن محصولات معدنی و ۱۰ تن مس نیز در بازار فرعی بورس کالا مورد معامله قرار گرفت.

◀ رشد حجم و ارزش معاملات بازار مشتقه

معامله گران همچنین بیش از ۱۵ میلیون و ۳۴۸ هزار قرارداد آتی و ۲۳ هزار و ۶۲۱ قرارداد اختیار معامله را در مجموع به ارزشی بیش از ۸۲۴ هزار و ۷ میلیارد و ۳۰۶ میلیون ریال منعقد کردند که در مجموع از نظر تعدادی ۲۵۸ درصد و از نظر ارزشی ۲۵ درصد رشد را نسبت به سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد.

◀ نگاه معامله گران به بازار مالی

در بازار مالی بورس کالای ایران نیز حجم معاملات به ۲ میلیارد و ۳۰۲ میلیون و ۶۴۲ میلیون قرارداد به ارزش ۷۷ هزار و ۹۸۹ میلیارد و ۷۲۶ میلیون ریال رسید و که این حجم و ارزش معاملات نسبت به سال پیش از آن با افزایش ۲۷۰ و ۳۸۶ درصدی روبه‌رو شد. همچنین ۱۴۸ میلیون و ۸۳۹ هزار و ۶۱۵ قرارداد سلف موازی استاندارد به ارزش ۲۰ هزار و ۴۷۶ میلیارد و ۶۳۸ میلیون ریال منعقد شد. حجم معاملات گواهی سپرده کالایی نیز به رقم ۹۵ میلیون و ۸۲۹ هزار قرارداد رسید و ارزش ۱۸ هزار و ۸۱۷ میلیارد و ۴۴۴ میلیون ریالی را در پی داشت. ارزش معاملات صندوق‌های سرمایه‌گذاری مبتنی بر کالا نیز به بیش از ۳۸ هزار و ۶۹۵ میلیارد و ۶۴۲ میلیون ریال رسید و بیش از ۲ میلیارد و ۵۷ میلیون و ۹۷۲ هزار واحد سرمایه‌گذاری از این صندوق‌ها در بازار مالی بورس کالای ایران خرید و فروش شد.

به این ترتیب، معامله گران طی سال گذشته در این بازار بیش از ۲۲ هزار تن جو، ۱۱ هزار تن ذرت و بالغ بر ۱۸۰ هزار تن شکر را خریدند و معامله ۶۶ تن زعفران، بیش از یک میلیون و ۶۶۷ هزار تن گندم، ۳ هزار و ۳۵۰ تن دانه‌های روغنی، ۵۲ هزار تن روغن خام و یک هزار و ۴۲۰ تن خرما نیز در این بازار انجام شد.

در این بازار همچنین معاملات مرغ و جوجه یک روزه نیز به ارزشی بیش از ۱۳ میلیارد و ۸۰۶ میلیون ریال در قالب معاملات سلف و نقدی رقم خورد.

◀ در تالار پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی چه گذشت؟

ارزش معاملات محصولات پتروشیمی نیز رقمی بیش از ۳۰۷ هزار و ۱۲۱ میلیارد و ۹۵۴ میلیون ریال ثبت شد و معامله گران بیش از ۴ میلیون و ۶۹۵ هزار تن انواع کالا را در این تالار خرید و فروش کردند. حجم معاملات بازار فرآورده‌های نفتی نیز به بیش از ۱۰ میلیون و ۳۵۹ هزار تن انواع کالا رسید و ارزشی بیش از ۲۱۹ هزار و ۱۸۹ میلیارد و ۶۰۹ میلیون ریال را در پی داشت.

در این بازار بیش از یک میلیون و ۴۴۸ هزار تن مواد شیمیایی، بالغ بر سه میلیون و ۲۴۶ هزار تن مواد پلیمری و یک هزار و ۷۴۰ تن انواع گاز و خوراک گازی نیز معامله شد. در سال ۱۳۹۷ دادوستد بیش از ۶۲ هزار تن انواع روغن و معامله بیش از ۴ میلیون و ۵۳۴ هزار تن انواع قیر نیز در بازار فرآورده‌های نفتی به ثبت رسید و معامله گران بیش از ۴ میلیون و ۸۰۵ هزار تن و کیوم باتوم و ۳۶۷ هزار تن گوگرد را خرید و فروش کردند.

بیش از ۵۰۷ هزار تن لوب کات، ۳۳ هزار تن سلاپس واکس و ۴۸ هزار تن عایق رطوبتی نیز در سال ۹۷ در بازار محصولات فرآورده‌های نفتی معامله شد.

◀ چه خبر از بازار فرعی؟

حجم معاملات در بازار فرعی بورس کالای ایران در سال ۹۷ به ۷۵ هزار و ۶۹۸ تن

بررسی آمارهای معاملاتی سال ۱۳۹۷ بورس کالای ایران حاکی از آن است که ارزش کل معاملاتی این بورس در سه بخش بازار فیزیکی، بازار قراردادهای مشتقه و بازار مالی به بیش از ۱۷۸۶ هزار و ۳۰۵ میلیارد و ۶۳۱ میلیون ریال رسید که این رقم در مقایسه با سال ۱۳۹۶ بارش ۵۲ درصدی رو به رو شد.

به گزارش «پیام اقتصادی بورس کالا»؛ سال گذشته بیش از ۲۴ میلیون و ۸۴۰ هزار تن انواع کالا به ارزشی بیش از ۸۸۴ هزار و ۳۰۸ میلیارد و ۵۹۸ میلیون ریال در بازار فیزیکی بورس کالای ایران دادوستد شد که کاهش ۷ درصدی در حجم معاملات و رشد ۷۷ درصدی ارزش معاملات برای آن به ثبت رسید.

◀ معامله بیش از ۷.۷ میلیون تن محصول در تالار صنعتی و معدنی

حجم معاملات محصولات صنعتی و معدنی نیز در این مدت به بیش از ۷ میلیون و ۷۷۱ هزار تن رسید و ارزشی بیش از ۳۲۷ هزار و ۴۵۶ میلیارد و ۱۴۸ میلیون ریال را رقم زد. بررسی عملکرد بازار فیزیکی در سال گذشته حاکی از آن است که در تالار محصولات صنعتی و معدنی بیش از ۶ میلیون و ۴۸۶ هزار تن فولاد، ۲۳۰ هزار و ۱۲۵ تن مس، ۱۱۸ هزار و ۱۰ تن آلومینیوم، ۶۰۷۰ تن روی، ۴۲۹ تن کنسانتره و ۵ هزار و ۴۷۰ تن کنسانتره مولیبدن معامله شده است. همچنین معامله گران ۶۷۰ هزار تن سنگ آهن، ۱۹۵ هزار و ۵۰۰ تن آهن اسفنجی، ۲۵ هزار تن سیمان و ۳۴ هزار و ۶۵۰ تن خاک روی را معامله کردند.

طی سال ۹۷ در این تالار ۱۶۴ تن پلانیز به ارزش ۶۴۶ میلیارد و ۸۱۸ میلیون ریال مورد معامله قرار گرفت.

◀ تنوع محصولات در تالار کشاورزی

در این بازه زمانی، بیش از یک میلیون و ۹۳۸ هزار تن محصول کشاورزی نیز به ارزشی بیش از ۲۶ هزار و ۴۹۹ میلیارد و ۶۶۳ میلیون ریال در بازار فیزیکی بورس کالای ایران مورد معامله قرار گرفت.

گفت و گو با شاپور محمدی

احترام به نظام بازار پیش شرط رونق تولید

محسن نعمتی

اقتصاد ایران در سال ۹۷ دوران سخت و پرفراز و نشیبی را پیمود. از خروج یک جانبه آمریکا از برجام و بازگشت تحریم‌های آمریکا گرفته تا رشد تورم و نوسانات شدید نرخ ارز همگی به عنوان حلقه‌های یک زنجیره، تولیدکنندگان کشور را با مسیری ناهموار توأم با نااطمینانی از آینده مواجه کرد. در این میان با نامگذاری سال ۹۸ با عنوان رونق تولید از سوی مقام معظم رهبری، همه نگاه‌ها حول محور تولید داخلی پس از آرامش نسبی پس از طوفان اقتصادی سال گذشته می‌چرخد. در همین زمینه شاپور محمدی، رییس سازمان بورس و اوراق بهادار معتقد است که یکی از اقدامات مهم که می‌تواند از پایه‌های رونق تولید داخلی باشد، احترام به نظام بازار و مکانیسم عرضه و تقاضا در مبادلات کالاهاست که بهترین بستر برای پیاده‌سازی نظام بازار، استفاده از ظرفیت بورس کالا است. در ادامه گفت‌وگوی «پیام اقتصادی بورس کالا» با رییس سازمان بورس و اوراق بهادار را می‌خوانید.

به طوریکه در قوانینی که ناظر بر قیمت گذاری کالاها است، آمده است کالاهایی که در بورس کالا معامله می شوند از شمول قیمت گذاری آزاد هستند و مشمول قانون تغییرات حکومتی نمی شوند؛ این قانون نشان می دهد با راه اندازی بورس کالا شاهد یک تحول بزرگ و مثبت در اقتصاد بوده ایم به طوریکه از نظام کنترل قیمتی یا به عبارتی قیمت گذاری دستوری به نظام قیمتی که انعطاف پذیر است و می تواند به صورت تلاقی نیروهای بازار تعیین شود، حرکت کردیم. به جرات می توان گفت از همین نقطه بود که سودهای واقعی به سمت تولید حرکت کرد و با واقعی شدن قیمت ها، سرمایه گذاری بخش خصوصی در تولید کشور نیز سرعت گرفت.

اما خدمت سوم و با اهمیتی که بورس کالا به اقتصاد ایران کرده است، موضوع شفافیت است. پیش از عرضه و معامله کالاها در بورس کالا، آمارهای شفافیتی از روند مبادلات وجود نداشت اما امروز همه مردم حتی آنهایی که در خرید یا فروش کالاها نقشی ندارند هم می توانند از طریق تلفن همراهشان آمار معاملات کالاها در بورس کالا را مشاهده کنند.

سهولت خرید و فروش برای تولید کنندگان و خریداران و ایفای تعهدات طرفین مسئله دیگری بود که با راه اندازی بورس کالا اتفاق افتاد. در واقع یکی از دلایل تشکیل بورس ها، کاهش ریسک عملیاتی در ایفای تعهدات است، به این معنا که کسی که باید کالایی را تحویل دهد، حتما تحویل می دهد و از طرفی وجه کالا نیز براساس معامله، حتما پرداخت می شود که این اقدامات همگی براساس مقررات تسویه و پایایی بورس کالا انجام می شود.

در طول این ۱۵ سال همواره مقاومت‌هایی در مسیر بورس کالا وجود داشته است. به نظر شما ریشه این مقاومت‌ها چیست؟

انتقادهایی که در مقاطعی در خصوص معاملات کالاها در بورس بروز می کند در واقع به سازوکار بورس مرتبط نمی شود بلکه معتقدم عمده این موارد به موضوع قیمت گذاری برمی گردد. در واقع وقتی قیمت گذاری روی یک محصولی صورت می گیرد، فردی که مواد اولیه خود را از بورس با قیمت آزاد خریداری کرده، مجبور است محصول تولیدی اش را با قیمت‌های تعیین شده دستوری بفروشد. در زمان هایی، عکس این رویداد هم صدق می کند، یعنی طی مقطعی خاص یک محصولی در بورس کالا با محدودیت‌هایی و به شکل دستوری قیمت گذاری می شود در شرایطی که تولید کنندگان می توانند خارج از بورس آن محصول را با قیمت بالاتر بفروشند؛ اینجاست که تضاد منافع میان خریداران و فروشندگان اوج می گیرد و به اشتباه این انتقادها به سمت بورس کالا می رود.

به اعتقاد شما بورس کالا چرا در

اقتصاد ایران متولد شد؟

بورس کالا در اکثر اقتصادها وجود دارد. بعضی از اقتصادها بیشتر بر ابزارهایی همچون مشتقه تکیه دارند اما در کشور ما به دلیل ماهیت بازار، تکیه بیشتر بر بازار نقدی بوده است. اما در خصوص چرایی تولد بورس کالا در اقتصاد ابتدا باید عنوان کرد که شفافیت، عامل اصلی پدیدار شدن بورس های کالایی است.

موضوع دوم، کشف قیمت صحیح تری است که در بورس ها انجام می شود. بورس ها به دلیل تابلوهای شفافیتی که دارند، محتوای اطلاعاتی بیشتری در روند کشف قیمت منتشر می کنند که مکانیسم این کشف قیمت نیز براساس عرضه و تقاضاست. اما عامل سوم تولد و توسعه بورس های کالایی در اقتصادها، اهمیت روز افزون بازارهای مالی در خدمت رسانی به فعالان اقتصادی است. امروزه بازارهای مالی دارای نقش ویژه‌ای در اقتصادها هستند که در کشور ما نیز طی سال های اخیر توجه ویژه‌ای به این بازارها شده است.

سه عامل فوق باعث شد تا در سال ۱۳۸۲ شاهد تولد بورس فلزات و در سال ۸۳ راه اندازی بورس کالای کشاورزی در بازار سرمایه ایران باشیم و در ادامه با ادغام این دو بورس، شرکت بورس کالای ایران آغاز به کار کند. همچنین در ادامه بورس انرژی ایجاد شد تا دو بورس کالایی در کشور ما فعالیت کنند.

در این بین نکته حائز اهمیت و قابل دفاع این است، شفافیتی که بورس کالا در مبادلات کالایی کشور ایجاد کرده و می کند، نمی توان در هیچ سازو کاری این سطح شفافیت را ایجاد کرد و از این رو بورس کالای ایران طی سال های اخیر کمک ویژه‌ای به بخش های مختلف اقتصاد کشور کرده است.

بیش از ۱۵ سال است از راه اندازی

نخستین بورس کالایی کشور یعنی بورس فلزات تهران می گذرد. به نظر شما سازوکار بورس کالا در طول سال های گذشته چه خدماتی به صنایع مختلف ارائه داده است؟

یکی از مهم ترین تحولاتی که با راه اندازی بورس فلزات و بعدا بورس کالا در کشور اتفاق افتاده و در کشورهای دیگر به این میزان و یا شاید اصلا مطرح نبوده، بحث حواله‌ای بودن معاملات کالاها بود که مکانیسم بورس کالا به آن سیستم ناکارآمد پایان داد. در آن سال ها، معاملات میان تولید کنندگان و مصرف کنندگان به شکل حواله‌ای انجام می شد اما با راه اندازی بورس کالا، حواله‌ای شدن نظام توزیع در کالاها جمع شد که به اعتقاد من این اتفاق از اهمیت بسیار ویژه‌ای برخوردار است که کارایی و ظرفیت بالای بورس کالا را نشان می دهد.

دومین رویدادی که با ایجاد بورس کالا افتاد این بود که قیمت‌ها به سمت آزاد شدن رفتند.

پیش از عرضه و معامله کالاها در بورس کالا، آمارهای شفافیتی از روند مبادلات وجود نداشت اما امروز همه مردم حتی آنهایی که در خرید یا فروش کالاها نقشی ندارند هم می توانند از طریق تلفن همراهشان آمار معاملات کالاها در بورس کالا را مشاهده کنند

در مجموع باید عنوان کرد اگر زنجیره تولید محصولات در بورس کالا عرضه شود و شاهد کانال غیر رسمی و غیر شفاف دیگری خارج از بورس کالا و بورس انرژی نباشیم، این مشکلات وجود نخواهد داشت. مگر اینکه یکی از حلقه‌های پایین یا حلقه‌های بالایی در زنجیره تولید محصولات با قیمت‌گذاری روبه رو شود. با همه این تفاسیر هر چقدر به سمت احترام به مکانیسم بازار و دوری از قیمت‌گذاری برویم و به اقتصاد اجازه دهیم که نیروهای بازار قیمت‌ها را تعیین کنند، بدون شک منافع تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان براساس واقعیت‌های بازار برآورده می‌شود و شاهد تحقق شعار سال یعنی رونق تولید خواهیم بود.

قیمت‌گذاری کالاها در چه مواقعی

به سود مصرف‌کنندگان تمام نمی‌شود؟

در خصوص قیمت‌گذاری، زمانی است که کالا به اندازه کافی وجود دارد و دولت می‌خواهد برای آن کالا قیمت تعیین کند. در اینجا اگر این اطمینان از شبکه توزیع وجود دارد که کالا به قیمتی که دولت تعیین کرده به دست مصرف‌کننده نهایی برسد، آن وقت می‌توانیم بگوییم که ما یارانه‌ای به مصرف‌کنندگان یک کالا داده ایم که در نگاهی واقع بینانه این شرایط در بازار ما وجود ندارد.

اما در حالتی دیگر، قیمت‌گذاری صورت می‌گیرد اما کالا به دست مصرف‌کننده نمی‌رسد. در این بین ممکن است یک سری واسطه‌های مخرب و مختصری باشند - واسطه‌ها لزوماً در بازارهای مالی بد نیست - که به هر روشی به کالا دست پیدا کنند؛ اینجا قیمت‌گذاری غلط است. به این ترتیب نه تنها نتوانسته ایم به مصرف‌کننده کمک کنیم بلکه با این اقدام به تقاضای کاذب دامن زده ایم که خود راند دومی برای افزایش قیمت و التهاب بازار است.

بنابراین قیمت‌گذاری عملاً به جای افزایش رفاه مصرف‌کنندگان به آسیب بیشتر منجر می‌شود. با این تفاسیر اگر احساس می‌شود که مصرف‌کنندگان در بازاری باید حمایت شوند می‌توان به صورت مستقیم یا نقدی به مصرف‌کننده یارانه اختصاص داده شود.

به نظر شما چه زمانی در اقتصادمان دیگر از این قیمت‌های دستوری خبری نخواهد شد و می‌توانیم به اقتصاد آزاد اعتماد کنیم؟

زمانی می‌توانیم به اقتصاد آزاد اعتماد کنیم که منحنی عرضه آن کالاها، انعطاف پذیر باشد اصطلاحاً باید سمت راست و چپ معامله امکان جابه جایی داشته باشد. در واقع بتوانیم با استفاده از مکانیسم بازار، حجم عرضه و تقاضا را مدیریت کنیم که در این زمان، پیاده‌سازی اقتصاد آزاد به طور کامل قابلیت اجرایی خواهد داشت. در یک جمله، اگر سمت عرضه انعطاف پذیر باشد، قیمت‌گذاری به هیچ وجه لازم نیست.

بورس کالا در چند سال گذشته به

سمت توسعه بخش کشاورزی حرکت کرده است، این اقدام را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
بورس کشاورزی در سال ۱۳۸۳ به عنوان یک بورس مستقل تشکیل شد. در آن مقطع توفیقاتش کم بود و در ادامه فعالیتش با بورس فلزات ادغام شد.

اما طی چند سال اخیر در این حوزه قوی عمل شد و حتی بورس کالا توانست در بحث خرید تضمینی کالاهای کشاورزی به دولت کمک کند. بورس کالا براساس سیاست قیمت تضمینی محصولات کشاورزی شرایطی را مهیا کرد تا دولت بدون اینکه پول خرید تضمینی جو و ذرت را یکجا بپردازد فقط آن بخشی را بپردازد که قرار است دولت به عنوان یارانه به کشاورزان بدهد و این اقدام کمک بزرگی به خزانه بوده است. تصور کنید در ماه‌های مختلفی که خزانه بار سنگینی به لحاظ حقوق، پرداخت یارانه‌های نقدی و انواع هزینه‌های دولت دارد و اگر در کنار این موارد، خرید تضمینی محصولات کشاورزی هم باشد دولت با کسری بودجه و تحمل هزینه‌های سنگین مواجه می‌شود. حتی ممکن است دولت نتواند این بار مالی را تامین کند و مجبور شود اوراق منتشر کند. از این جهت بورس کالا با اجرای طرح قیمت تضمینی مسیری را آغاز کرده است که علاوه بر دولت، به بخش کشاورزی و کشاورزان نیز کمک ویژه‌ای می‌کند.

از طرفی دیگر با ورود برخی کالاها همچون زعفران به بورس کالا شاهد تحقق رویای کشاورزان بودیم. زعفران یک صنعت بزرگی در دنیا است اما متأسفانه کشاورزان ما از این سفره جهانی سهم بسیار کمی دارند.

در این شرایط عرضه زعفران در بورس کالا کمک کرد تا قیمت واقعی این محصول که سال‌ها در اختیار واسطه‌ها بود، کشف شود و سود اصلی نیز نصیب کشاورزان شود.

امروز خوشبختانه قیمت‌های زعفران به قیمت‌های قابل قبول تری از گذشته رسیده ولی هنوز دسترنج کشاورز به شیوه‌ای ایده آل داده نمی‌شود که رونق هر چه بیشتر قراردادهای آتی و آپشن زعفران، نوید بخش افزایش انگیزه کشاورزان برای تولید بیشتر و توسعه صنعت زعفران است. در خصوص بازار پسته و خرما و محصولات اصلی کشاورزی می‌توانیم با استفاده از ظرفیت‌های بورس کالا به مرجع تعیین قیمت این محصولات در منطقه و جهان تبدیل شویم. در واقع وقتی عمده تولید یک محصول در اختیار ایران است و بورس نیز به عنوان محلی برای کشف واقعی قیمت در کشورمان فعال است، کشورهای دیگر نباید برای ما تعیین قیمت کنند.

به اعتقاد شما بورس کالا می‌تواند میزبان معامله حجم بالایی از معاملات گندم و اجرای طرح قیمت تضمینی این محصول باشد؟

هر چقدر به سمت احترام به مکانیسم بازار و دوری از قیمت‌گذاری برویم و به اقتصاد اجازه دهیم که نیروهای بازار قیمت‌ها را تعیین کنند، بدون شک منافع تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان براساس واقعیت‌های بازار برآورده می‌شود و شاهد تحقق شعار سال یعنی رونق تولید خواهیم بود

معاملات انواع محصولات در این بورس خواهیم بود. در این بین سرعت رشد بورس کالا در چند سال اخیر مطلوب بوده است به طوری که بیشترین ارزش معاملات در بین چهار بورس کشور به بورس کالا اختصاص دارد و این بورس متناسب با نیاز اقتصادی در مسیر پیشرفت قرار گرفته است. از سوی دیگر نیروی انسانی تحصیل کرده می تواند یک برگ برنده برای آینده بازار سرمایه و اقتصاد کشور باشد. هم اکنون فارغ التحصیلان رشته مدیریت مالی، اقتصاد، حسابداری و حتی رشته های مهندسی علاقه خوبی به بازارهای مالی پیدا کرده اند و فرهنگ سازی مناسبی نیز در حال انجام است. به همین خاطر، می توان گفت چشم انداز بورس کالا با توجه به ظرفیت های بالای آن، بسیار مثبت است و وجهه بین المللی این بورس در سال های پیش رو به هیچ عنوان دور از انتظار نیست. در این راستا، بسیاری از کالاهای تولیدی مادر کشورهای دیگر مصرف می شود که مذاکراتی برای راه اندازی تابلو و سکویهای معاملات مشترک با سایر بورس ها انجام شده است.

همچنین با توجه به اینکه سازمان بورس اوراق بهادار ایران توانست به عضویت عادی سازمان بین المللی کمیسیون های اوراق بهادار ایسکو درآید، فرصت بزرگی برای ما فراهم شده است که به دنیا اعلام کنیم بازارهای مالی ایران از استانداردهای بالایی برخوردار است.

ما طی سال های آینده شاهد بزرگ تر شدن دایره فعالیت های بورس کالا و رونق معاملات انواع محصولات در این بورس خواهیم بود. در این بین سرعت رشد بورس کالا در چند سال اخیر مطلوب بوده است به طوری که بیشترین ارزش معاملات در بین چهار بورس کشور به بورس کالا اختصاص دارد و این بورس متناسب با نیاز اقتصادی در مسیر پیشرفت قرار گرفته است

بله، در بورس های معتبر دنیا هم غلات همچون ذرت، جو و گندم معامله می شود. همچنین گندم به دلیل حجم و شمار بالای تولیدکننده و مصرف کننده، یک کالای بازار پذیر است و به طور حتم با همکاری وزارت جهاد کشاورزی می توان به مرور با اجرای طرح قیمت تضمینی گندم و آشنایی کشاورزان به بسیاری از مشکلات دولت در این زمینه پایان داد.

بورس کالا بر توسعه ابزارهای مالی تمرکز ویژه ای کرده است؛ به نظر شما چه زمانی می رسد که فعالان صنایع مختلف در صنایع فلزی و پتروشیمی به بازارهای مالی به منظور پوشش ریسک نوسان های نرخ در آینده ورود کنند؟ قراردادهای آتی و آپشن از اجزای اصلی بورس های کالایی به شمار می روند که سال گذشته قرارداد آتی و آپشن زعفران راه اندازی شد که براساس آمارها با استقبال سرمایه گذاران و فعالان بخش کشاورزی روبه رو شده است. همچنین در بورس تهران، قرارداد آتی روی سبدهای سهام راه اندازی شده و توسعه این بازارها در دستور کار مجموعه بورس قرار دارد. اما در خصوص معرفی دارایی های جدید همچون محصولات فلزی و پتروشیمی در بازار مشتقه، یکی از پیش شرط های بسیار مهم پر معامله بودن دارایی پایه است. وقتی یک دارایی پایه در ماه یک یا دو بار معامله شود، قرارداد آتی روی آن به سختی تعریف می شود. کالاهایی که اصطلاحاً پرفراوانی یا به صورت مکرر به طور مثال در طول روز چندین بار معامله می شود، روی آنها پتانسیل تعریف قرارداد آتی وجود دارد.

البته شرایط دیگری هم باید وجود داشته باشد که برای مثال باید اطمینان داشت که کالا به طور مستمر در بورس معامله می شود و جزییات و شرایط قرارداد نیز برای خریداران و فروشندگان جذاب باشد چون در این قراردادها هم ویژگی های کسب سود و هم ویژگی هج کردن یا پوشش ریسک وجود دارد. از طرفی این قراردادها انعطاف بسیار خوبی دارند یعنی هم برای افرادی که دنبال کسب سود بسیار بالا همراه با ریسک هستند و هم برای افرادی که درصدد پوشش و مدیریت ریسک هستند، کارایی دارد. با این تفاسیر، هر محصولی که دارای شرایط فوق باشد، فعالان آن بازار می توانند علاقه مندی خود برای ایجاد بازار آتی را اعلام کنند تا بررسی بورس کالا در این زمینه آغاز شود.

چشم انداز شما از آینده بورس

کالا چیست؟
به اعتقاد من چون اقتصاد ما اقتصاد بزرگی است، جمعیت بالا و بازار مصرف بزرگی دارد، منابع معدنی، نفتی و پتروشیمی قوی دارد و در آخر روحیات مردم ما با تجارت عجین شده و تجارت را دوست دارند، ما طی سال های آینده شاهد بزرگ تر شدن دایره فعالیت های بورس کالا و رونق

گفت و گو با معاون وزیر جهاد کشاورزی

تالار کشاورزی پربار می شود

امید آمانی

چند سالی است که عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالای ایران افزایش یافته و به واسطه اجرای طرح قیمت تضمینی جو و ذرت کل کشور، معاملات گندم مورد نیاز صنف و صنعت و راه اندازی قرارداد آتی و اختیار معامله زعفران، کشاورزان زیادی با کار کردهای این بورس آشنا شده اند. همچنین بررسی معاملات سال ۹۷ تالار محصولات کشاورزی بیانگر آن است که ۱۰ محصول در ویتترین این تالار قرار گرفته که کارشناسان و مسوولان نوید تنوع بیشتر معاملات این حوزه در سال ۹۸ را می دهند. براساس آمار، گندم، جو، ذرت، شکر، زعفران، خرما، مرغ، جوجه یک روزه، دانه های روغنی و روغن خام طی سال گذشته در بورس کالا مورد دادوستد قرار گرفته است. «پیام اقتصادی بورس کالا» به منظور بررسی دیدگاه مسوولان ارشد بخش کشاورزی کشور در خصوص کار کردهای بورس کالای ایران با عباس کشاورز، معاون امور زراعت وزیر جهاد کشاورزی گفت و گو کرده است که مشروح آن را می خوانید.

دائمی نیست. همچنین خبرگانی برای تشخیص کیفیت محصولات وارد شوند تا محصول باکیفیت تر ارزش بالاتری برخوردار باشد.

موضوع بعدی که در صورت رونق معاملات محصولات کشاورزی در بورس کالا مطرح است این که با رشد معاملات به نوعی انحصار در بازارها شکسته می شود. چرا که با ورود محصولات به تابلوی بورس، آمارهای حجم تولید شفاف می شود و متقاضیان می توانند با ذهن روشن تری تصمیم به خرید بگیرند. از طرفی به مرور تولیدکنندگان نیز از میزان تقاضا موجود در بازار مطلع می شوند. به این ترتیب ما لازم داریم در پشت صفحه مانیتر بورس کالا که اطلاعات قیمتی کالا ثبت می شود، حتما یک نظام سامانه اطلاع رسانی بین تولیدکنندگان داشته باشیم تا یک نظم اطلاعاتی و پایدار در بخش کشاورزی ایجاد شود. در صورت تحقق این موارد، در سال های آینده شاهد یک تولید هدفمند در تولیدات کشاورزی خواهیم بود. به طوریکه برای مثال تولیدکننده گوجه فرنگی، سیب زمینی و پیاز می تواند براساس معاملات بورس کالا، میزان تولید خود با تقاضای آینده را تطبیق دهد و این اتفاق به نفع هر دو طرف معامله است. به این ترتیب نه انباشت و نه کمبود محصول بروز نمی کند و تولیدکننده، بازارگان و مصرف کننده از شرایط راضی خواهند بود. موضوع مورد اهمیت دیگر در تنظیم بازارها این است که نوسان قیمت به نفع هیچ کس نیست و در سال رونق تولید، پایداری و استمرار قیمت های منطقی می تواند بهترین اتفاق برای تولیدکننده باشد.

« در چند سال گذشته موضوع جایگزینی طرح قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی داغ شده و حتی در مقطعی گندم براساس این طرح در بورس کالا عرضه شد. شما این طرح را چگونه ارزیابی می کنید؟
موضوع اجرای طرح قیمت تضمینی ذرت و جو از حدود سه سال پیش مطرح شد و آن زمان هم دوستان از بنده سوال کردند که آیا موافق طرح قیمت تضمینی هستید و من هم اعلام کردم این طرح، به نفع همه است.

البته هر اقدامی در ابتدا با مشکلاتی روبه رو می شود چرا که باید انبارها استاندارد

« به نظر شما بورس کالا چه کمکی به بخش کشاورزی و حمایت از کشاورزان داشته باشد؟

به طور کلی یکی از راه های علمی و صحیح شفاف سازی قیمت محصولات کشاورزی هم برای عرضه کننده هم برای طرف متقاضیان، بهره گیری از ظرفیت های بورس کالا است. عموماً کالاهایی که قابل نگهداری، استاندارد پذیر و دارای تقاضای متنوع هستند، کالای بورسی به شمار می روند که بهترین راه برای ساماندهی بازار این محصولات، عرضه آنها در بورس کالا است. از این طریق هم عرضه کننده که صاحب کالا و تولید کننده است، هم مصرف کننده که متقاضی کالا است یا حتی بازارگان که برای صنایع یا صادرات کالا می خواهد، در یک فضای رقابتی و شفاف و داشتن اطلاعات کافی از تولیدکننده و کیفیت کالا اقدام به خرید می کند.

امروز تجارت وارد لیبلینگ شده است به طوریکه مصرف کننده حق دارد بداند که کالای مورد نیازش در کجا و با چه مشخصاتی تولید شده که در این زمینه بورس کالا بهترین بستر برای عملی کردن این اتفاق است که دنیا هم در مورد بسیاری از کالاهای کشاورزی با بورس عمل می کند.

از نظر کلی من فکر می کنم اگر شرایط اقتصادی را فراهم کنیم و بتوانیم کشاورزان را حمایت کنیم که بتوانند کالاهایشان را در بورس عرضه کنند، فضا برای افزایش رقابت و کاهش قیمت محصول سر مزرعه با قیمت مصرف کننده فراهم می شود. در واقع با برنامه ریزی دقیق می توان به بخش کشاورزی و مبادلات محصولات در زمین بورس کالا سامان داد چرا که عرضه محصولات در بورس بازی برد-برد برای هر دو طرف معامله است.

البته این رویکرد الزاماتی می خواهد؛ کشور ما سرزمین پهناوری است و تولیدکنندگان محصولات در فصول و مناطق مختلف عمدتاً خرده مالک هستند، بنابراین فضا برای اینکه همه تولیدکنندگان بتوانند تولید خود را در بورس عرضه کنند وجود ندارد. در این حوزه یکی از راه حل ها این است که بتوانیم در یک پروسه ۲ تا ۵ ساله اقدام به عرضه فصلی محصولات در بورس بکنیم چون فصل عرضه کالاهای کشاورزی

عموما کالاهایی که قابل نگهداری، استاندارد پذیر و دارای تقاضای متنوع هستند، کالای بورسی به شمار می روند که بهترین راه برای ساماندهی بازار این محصولات، عرضه آنها در بورس کالا است

بازار اطمینان نداشت. ما دوراه داشتیم؛ یا خرید تضمینی همانند سال‌های قبل یا شیوه جدید قیمت تضمینی از مسیر بورس که بورس کالا با وجود آشنا نبودن کشاورزان انتخاب شد. خاطر م هست که دو تا سه هفته در مورد انبارهایی که مورد توافق و از استاندارد لازم برخوردار باشد با همکاران در بورس چانه زنی کردیم تا سرانجام به توافق رسیدیم. البته حساسیت‌ها نیز به جا بود چرا که وقتی کشاورز می‌خواهد محصولش را روی یک گواهی بفروشد، باید انبار مورد نظر، استاندارد و مورد اطمینان باشد. به هر حال با وجود همه سختی‌ها این طرح اجرایی شد و در همان سال نخست مزایای پر شمار آن برای دولت و کشاورزان مشخص شد. فرض کنید در آن زمان دولت باید ۸۵۰ تومان به ازای هر کیلوگرم ذرت خریداری می‌کرد که چنین حجم نقد بنگی نیز معمولاً به طور یکجا نزد مباشر خرید وجود ندارد. اما براساس سیاست قیمت تضمینی، ذرت با قیمت ۶۵۰ تومان در بورس کالا عرضه شد ۶۸۰-۶۹۰ تومان نیز مورد معامله قرار گرفت.

هر حال با فراهم شدن شرایط و آشنایی بیشتر کشاورزان و حمایت دولت، به نظر می‌رسد که ظرف ۲ تا ۳ سال بتوان عمده گندم کشور را در بورس کالا عرضه کرد تا از فشار زیادی که دولت هر سال متحمل می‌شود نیز کاسته شود.

اما نکته مهمی که در خصوص معاملات بورس کالا وجود دارد این است که محصولات با جزییات و شناسنامه دقیق روی تابلو می‌روند و یک محصول با کیفیت‌های گوناگون از نرخ‌های متفاوتی برخوردار است. این اتفاق با رشد انگیزه کشاورزان برای تولید محصول با کیفیت تر ارتباط مستقیم دارد و رفته رفته باید کشاورزان را با این مدل مزیت‌های بورس آشنا کنیم.

◀ آیا باز خوردی از رضایت کشاورزان در طرح قیمت تضمینی داشته‌اید؟

آغاز طرح قیمت تضمینی در بورس کالا به دلیل نبودن طرح با دشواری‌هایی همراه بود. به یاد دارم زمانی که معاملات قیمت تضمینی برای ذرت را آغاز کردیم، ذرت وارداتی قیمتی ارزان تر از قیمت تضمینی داشت و کشاورز از ماندن در

تحت کنترل می‌شدند اما خوشبختانه معاملات ذرت در بورس کالا آغاز شد و به سرعت با نمایان شدن مزایای آن، کل ذرت کشور در قالب طرح قیمت تضمینی در بورس عرضه شد. ما حاصل این اقدام این است که امروز دولت دیگر نگرانی از بابت خرید تضمینی ذرت ندارد.

در ادامه جو نیز به این دامنه پیوست و اگر بررسی کنید خرید تضمینی جو در سال زراعی گذشته به حداقل رسید. با این تفاسیر بورس اقدام مثبتی را در اجرایی کردن این طرح انجام داده و در مورد گندم هم توصیه بنده این است که حداقل واحدهای صنفی صنعتی از طریق بورس نیازشان را تامین کنند و من اصلاً نگرانی برای ورود گندم به بورس ندارم. البته به طور طبیعی کل خرید ۱۱ میلیون تن گندم نمی‌تواند به یکباره وارد بورس شود و یک چنین ظرفیتی در کوتاه مدت وجود ندارد. اما تاکید می‌کنم که تقاضای صنفی صنعتی مانند تولیدکنندگان ما کارانی، شیرینی، بیسکویت و مصارف متعدد دیگر برای مصرف داخلی و یا صادرات می‌تواند از طریق بورس خرید کنند. به

زعفران در هر هکتار برداشت نمی کنند که باید گل را برداشت کنند، قسمت اصلی را جدا کنند و آن را خشک کنند. به این ترتیب زعفرانکاران نیز با مشکلات زیادی مواجه هستند و فروش محصول با قیمت های واقعی و نزدیک به نرخ های جهانی حق آنهاست. در این میان در مورد بروز برخی گلایه ها در خصوص عرضه زعفران یا هر محصول دیگری در بورس کالا، باید گفت که یک عده ای از شفافیت خوششان نمی آید چه در اقتصاد چه در سیاست و یا هر حوزه دیگری. همچنین برخی افراد نیز از بی اطلاعی یا کم اطلاعی دیگران سوء استفاده می کنند که باید تاکید کنیم، عرضه محصولات مختلف در بورس کالا، یک بازی برای تولیدکنندگان و مصرف کنندگان است و برای رسیدن به شفافیت در حوزه کشاورزی باید از ظرفیت های این بازار نهایت بهره را ببریم.

◀ در پایان بفرمایید وزارت جهاد کشاورزی چه نقشی در بهبود معاملات محصولات کشاورزی در بورس کالا طی چند سال اخیر داشته است؟

در وهله نخست اینکه مهندس حجتی به عنوان وزیر جهاد کشاورزی، خودشان از متولیان راه اندازی بورس کشاورزی در سال ۱۳۸۳ بودند و از ابتدا به استفاده از ظرفیت بورس اعتقاد داشتند؛ به این ترتیب تاکیدهای وزیر یکی از عوامل اصلی به شمار می رود.

اما چند سال پیش زمانی که موضوع عرضه محصولات در بورس مطرح شد، برای ما موضوع جدیدی بود و با وجود اینکه این اقدام در گذشته هم توصیه شده و در مقررات و آیین نامه ها آمده بود، ولی به شکل مستمر عملی نشده بود. به این ترتیب ما در وزارت جهاد کشاورزی تیمی تشکیل دادیم و از همه همکاران اقتصادی و اجرایی دعوت کردیم و چندباری نیز از بورس کالا بازدید شد. در نشست با همکاران بورس، رفته رفته با ادبیات بورس و معاملات آشنا شدیم که مجله بورس نیز در این زمینه به ما کمک کرد. با این تفاسیر در حوزه عرضه محصولات در بازار فیزیکی، طرح قیمت تضمینی و مزایای ابزارهای مالی بورس کالا همچون گواهی سپرده و قراردادهای آتی و آپشن، نشست هایی برگزار شد که امیدواریم با ثبات اقتصادی و آموزش کشاورزان بتوانیم به سرعت زمینه عرضه عمده کالاها در این بازار شفاف را فراهم کنیم.

بعد از انجام معامله، طبق سندی دقیق و همراه با نام و مشخصات کشاورزان که بورس کالا به وزارخانه ارائه داد، دولت ماند و یک مایه تفاوت ۲۰۰-۲۵۰ تومانی به ازای هر کیلو گرم؛ به عبارت ساده تر دولت به جای خرید هر کیلو ذرت ۸۵۰ تومانی تنها ۲۰۰ تومان - مایه تفاوت قیمت بورس با نرخ تضمینی - را پرداخت کرد و این اتفاق به معنای کاهش ۷۰ درصدی بار مالی دولت در روند خرید تضمینی بود که با اجرای طرح قیمت تضمینی حاصل شد. در سمت مقابل کشاورزان نیز به دلیل دریافت ۷۰ درصد وجه محصولشان در کمتر از چند روز رضایت کامل خود را اعلام کردند و از این رو، سیاست قیمت تضمینی یک معامله برد - برد برای دولت و کشاورزان به شمار می رود.

◀ همواره در فصل برداشت زعفران، کشاورزان با کاهش شدید قیمت و ورود واسطه ها مواجه می شدند اما امسال با رونق معاملات در بورس کالا اوضاع به مراتب بهتر شد. نظر شما در این باره چیست؟

از حدود دو سال پیش وزارخانه به دلیل حمایت از تولیدکننده و ایجاد ارزش افزوده و اینکه زعفران کالایی ملی است وارد عمل شد. در این خصوص شخص وزیر نسبت به بهای پایین محصولات کشاورزان حساس است به شکلی که قیمت توافقی برای برخی محصولات اعلام می شود. برای مثال در سال ۹۶ قیمت توافقی برای برنج، قیمت را متعادل کرد و یا گوجه فرنگی هر موقع می خواهد کاهش پیدا کند به صورت توافقی وارد می شویم که در این روند، مایشتر هم ضرر نمی کند چون محصول تبدیل به کالای فرآوری شده مثلاً رب می شود. در خصوص زعفران هم سال ۹۶ خرید توافقی انجام شد و این اقدام قیمت ها به خوبی حفظ کرد.

در ادامه مسیر ساماندهی بازار زعفران نیز مقدمات برای عرضه این محصول به شیوه های مختلف در بورس کالا انجام شد که نخستین مزیت، شفاف سازی و اطلاع کشاورزان از قیمت های واقعی زعفران است. موضوع مورد توجه در خصوص قیمت زعفران در بورس کالا این است که ما به عنوان مصرف کننده زعفران، قیمت هر گرم این محصول را گران می بینیم اما باید دقت کرد که کشاورزان با سختی فراوان، تنها ۴ تا ۵ کیلوگرم بیشتر گل

نکته مهمی که در خصوص معاملات بورس کالا وجود دارد این است که محصولات با جزئیات و شناسنامه دقیق روی تابلو می روند و یک محصول با کیفیت های گوناگون از نرخ های متفاوتی برخوردار است. این اتفاق با رشد انگیزه کشاورزان برای تولید محصول با کیفیت تر از تباط مستقیم دارد و رفته رفته باید کشاورزان را با این مدل مزیت های بورس آشنا کنیم

سلطانی نژاد در نشست خبری تشریح کرد برنامه های توسعه ای بورس کالا در سال جدید

کالای ایران و راه اندازی معاملات حق امتیاز از دیگر برنامه های سال ۹۸ است. سلطانی نژاد اضافه کرد: معاملات اوراق خرید دین در صورت راه اندازی، باعث گشایش جدی در تنگنای تأمین مالی بنگاه های اقتصادی خواهد شد و از این طریق افزایش نقدشوندگی دارایی های مالی را کد تولید کنندگان را نیز شاهد خواهیم بود. وی با بیان این مطلب که با راه اندازی اوراق حق

راه اندازی صندوق های کالایی محصولات کشاورزی از جمله صندوق زعفران و راه اندازی قرارداد های آتی و اختیار معامله بر روی صندوق های کالایی در برنامه داریم؛ از این طریق سرمایه های سرگردان برای تأمین مالی بخش کشاورزی جذب می شود. توسعه اوراق بهادار مبتنی بر کالای جدید از طریق راه اندازی معاملات اوراق خرید دین به عنوان یک ابزار تأمین مالی جدید در بورس

مدیرعامل بورس کالای ایران در نشست خبری پایان سال ۹۷ با اصحاب رسانه، برنامه های پیشرفت و توسعه این بورس طی سال ۹۸ را تشریح کرد. به گزارش «پیام اقتصادی بورس کالا»؛ حامد سلطانی نژاد رئیس برنامه های سال ۱۳۹۸ بورس کالای ایران را چنین تشریح کرد: در سال آینده توسعه دارایی های پایه بر روی اوراق بهادار مبتنی بر کالای موجود را از طریق

اسناد منشاء عرضه‌های قیر و عایق رطوبتی از طریق سامانه ثامن نیز موارد دیگری است که می‌توان در این رابطه به آنها اشاره کرد.

◀ تالار صنعتی و معدنی

سلطانی نژاد گفت: سهم ۳۷ درصدی معاملات محصولات صنعتی و معدنی از کل ارزش معاملات فیزیکی شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷ و سهم بالای معاملات سلف از حوزه محصولات صنعتی و معدنی بخشی از نتایج محقق شده در این تالار بوده است.

◀ بازار مالی و مشتقه

مدیر عامل بورس کالای ایران در ادامه به راه‌اندازی صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار مبتنی بر سکه طلا، برگزاری آزمون‌های احراز صلاحیت متقاضیان کد مشتقه و برگزاری دوره‌های آموزشی برای ذی‌نفعان بورس کالا و آموزش‌های لازم برای اعطای مجوزهای جدید به کارگزاری‌ها و تدوین و ویرایش نهایی کتاب طراحی قانون قبض انبار در بازار مالی و مشتقه بورس کالا اشاره کرد. به گفته وی، اجرای سیاست قیمت تضمینی محصول ذرت در استان‌های تعیین شده توسط وزارت جهاد کشاورزی، تدوین و انتشار کتاب بورس‌های کالا و مشتقات در آفریقا و در نهایت تصویب معاملات اختیار معامله زعفران از اقدامات مهم بورس کالا در حوزه بازار مالی و مشتقه بوده است که در این رابطه قرارداد‌های آپشن زعفران‌نگین در این بازار راه‌اندازی شد تا زنجیره ابزارهای مالی بورس کالا روی محصول زعفران تکمیل شود. سلطانی نژاد از همکاری با سایر دستگاه‌ها به منظور برقراری اتصال الکترونیکی از جمله وزارت اقتصاد و دارایی، سازمان بورس و اوراق بهادار، قاچاق کالا و ارز، گمرک، ثبت احوال، امور مالیاتی، شرکت سپرده‌گذاری، شرکت مدیریت فناوری بورس تهران، سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان، وزارت صنعت معدن تجارت، شورای عالی مناطق آزاد، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی و شرکت ملی صنایع پتروشیمی سخن گفت و ارتقای سامانه معاملات آتی به منظور راه‌اندازی معاملات آتی زعفران و پیاده‌سازی سامانه جدید مدیریت انبار گواهی سپرده کالایی را از مهم‌ترین اقدامات مهم در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات بورس کالا در سال ۹۷ برشمرد.

نیز رئوس دیگری است که به عنوان برنامه‌های سال ۹۸ بورس کالا در نظر گرفته شده است.

سلطانی نژاد در ادامه از برنامه برای بهبود، ارتقاء و یکپارچه‌سازی سیستم‌ها و سامانه‌ها، توسعه سیستم‌های اطلاعات مدیریت، تقویت و مدیریت برند شرکت و توسعه

معاملات بین‌الملل در سال ۹۸ سخن گفت.

◀ مهم‌ترین اقدامات در تالار کشاورزی

سلطانی نژاد در ادامه با اشاره به توسعه گسترده جغرافیایی فعالیت بورس کالای ایران در کشور در خصوص اقدامات و نتایج راهبردی تالارهای مختلف این بورس در سال ۹۷ اظهار کرد: از مهم‌ترین اقدامات و نتایج راهبردی در تالار محصولات کشاورزی می‌توان به مواردی از جمله ایجاد بستر اجرای سیاست خرید توافقی زعفران در بورس کالای ایران، انجام اقدامات لازم در خصوص پذیرش انبارهای جدید و ایجاد نماد معاملاتی برای آنها، معامله ۲۶ تن زعفران در قالب معاملات گواهی سپرده کالایی و ۶۶ تن زعفران در قالب معاملات بازار فیزیکی اشاره کرد.

◀ نتایج راهبردی تالار محصولات نفتی و پتروشیمی

مدیرعامل بورس کالای ایران در خصوص اقدامات و نتایج راهبردی در تالار محصولات نفتی و پتروشیمی گفت: افزایش ارزش معاملات فرآورده‌های نفتی، پیاده‌سازی و استقرار سامانه مدیریت اعضای تعاونی‌ها، مدیریت و تنظیم بازار محصولات پتروشیمی و آزادسازی قیمت محصولات پتروشیمی، از مهم‌ترین اقدامات و نتایج به دست آمده در سال ۹۷ بوده است. به گفته وی، کنترل کف عرضه و عرضه اولیه محصولات پتروشیمی به صورت روزانه، کنترل

امتیاز و توسعه این بازار نیز بورس کالای می‌تواند به افزایش شفافیت کمک کند، گفت: علاوه بر این در راستای توجه بیشتر به نیاز مشتریان، در سال جاری روش‌های معاملاتی و تسویه جدیدی در بازار فیزیکی معرفی خواهد شد و با فراهم کردن امکان انجام معاملات تقاضا محور (مبتنی بر مناقصه) و فراهم کردن امکان انجام تسویه چند مرحله‌ای در معاملات برخی نیازهای فعلی عرضه‌کنندگان و خریداران کالا در بورس کالا مرتفع خواهد شد. سلطانی نژاد گفت: در حوزه گواهی سپرده کالایی نیز در حال حاضر مقدمات تاسیس بازار گواهی سپرده مس و میلگرد را فراهم کرده که در صورت موافقت سازمان بورس در سال جاری معاملات گواهی سپرده کالایی روی این دو محصول جدید نیز راه‌اندازی خواهد شد. وی در بیان دیگر برنامه‌های بورس کالا گفت: توسعه مشارکت با نهادهای پولی و مالی از طریق استفاده بیشتر از ظرفیت بانک‌های تجاری در حوزه گواهی سپرده کالایی و استفاده از خدمات بازارگردانی نهادهای مالی از جمله شرکت‌های تأمین سرمایه در جهت تعمیق بازار اوراق بهادار مبتنی بر کالا، پشتیبانی و بهبود کیفیت خدمات ارائه شده به ذی‌نفعان واحصاء و بهبود فرآیندهای شرکت

گفت و گو با عضو هیات مدیره بورس کالای ایران

عبور موفق ۹۷ از گردنه‌های سخت

ابزارهای مالی در میان صنایع فراگیر
خواهند شد

سحر نمایشی

بورس کالای ایران با تشکیل یک بازار منسجم و شفاف، شرایطی را برای سرمایه‌گذاران و فعالان بازارهای کالایی به وجود آورده تا امکان ارائه تحلیل‌های اقتصادی و مالی برای توسعه سرمایه‌گذاری‌ها و تولید فراهم شود به طوری که با استفاده از اطلاعات قیمتی و معاملاتی شفاف، فرصت مناسب سرمایه‌گذاری برای تمامی صنف‌ها به وجود می‌آید. همچنین در شرایط کنونی، اقتصاد ما برای فعال کردن بازارها و سرمایه‌گذاری بیشتر بر تولید، نیاز به یک محرک دارد که یکی از قوی‌ترین و پرکاربردترین محرک‌ها در دنیا، استفاده از ابزارهای نوین مالی است. استفاده از این ابزارها بر روی بازارهای کالایی اثرات زیادی در پوشش ریسک نوسانات قیمتی، برنامه ریزی و رشد سرمایه‌گذاری در تولید و ایجاد اطمینان خاطر در میان فعالان اقتصادی دارد که نخبگان اقتصادی نیز بر لزوم توسعه این ابزارها در بازار سرمایه ایران تأکید دارند. این موضوع با توجه به نوسانات نرخ ارز در سال گذشته و نااطمینانی ایجاد شده در میان فعالان اقتصادی بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته که کارشناسان، بورس کالا و ابزارهای مالی این بورس را یکی از شاهراه‌های هدایت نقدینگی به سمت تولید و ایجاد ثبات در اقتصاد می‌دانند.

در همین زمینه محسن عبدالهی، عضو هیأت مدیره بورس کالای ایران در گفت و گو با «پیام اقتصادی بورس کالا» با اشاره به عملکرد این بورس در سال ۹۷ عنوان کرد: سال ۹۷ برای اقتصاد کشور از جمله بورس کالای ایران سال پرفراز و نشیبی بود که دلیل آن هم نرخ متغیر و پرنوسان ارز بود، اما با تمام این فراز و نشیب‌ها، بورس کالا توانست با تمام سختی‌ها روند متعادل بازارها را حفظ کند. عبدالهی افزود: با توجه به اینکه ما اقتصادی کالامحور داریم و بیش از دو سوم شرکت‌هایی که در بورس پذیرفته شدند شرکت‌های کالایی هستند، از این رو جمعیت ۸۰ میلیونی ایران، وابستگی ثابت و شدیدی به نوسانات نرخ کالاها دارد. وی تصریح کرد: از آنجا که کالاها داخلی و خارجی از تغییرات نرخ ارز تأثیر می‌پذیرند، باید با استفاده از ابزارهای نوین مالی، چاره‌ای اندیشید تا امکان پوشش ریسک‌های قیمتی حتی در نوسانی‌ترین شرایط هم برای فعالان اقتصادی فراهم شود که بورس کالا در برخی حوزه‌ها این شرایط را فراهم کرده است. عضو هیأت مدیره بورس کالای ایران ادامه داد: در زمینه کالاها داخلی اگر قیمت کالا از میانگین جهانی پایین‌تر باشد فرصت صادرات فراهم می‌شود و اگر قیمت بیشتر از میانگین جهانی باشد، کالا از خارج وارد می‌شود تا قیمت‌ها به تعادل برسد. در این بین علی‌رغم اینکه کالاها بی‌مانند فولاد و سیمان در بخش صنعتی و کالاها بی‌همچون گندم و جو در بخش کشاورزی منشأ داخلی دارند، اما باز هم متاثر از نوسان قیمت ارز هستند و از قیمت جهانی این کالاها تأثیر می‌پذیرند؛ باین وجود اگر این کالاها با روش‌های مدون و به روز به بازارهای داخلی و یا جهانی عرضه شوند، می‌توان قیمت‌های محصولات را در برابر نوسان‌ها کنترل کرد. عبدالهی با بیان اینکه کالاها وارداتی تأثیر پذیری بیشتری از قیمت میانگین جهانی و نرخ دلار دارند، ادامه داد: در بورس کالا به طور طبیعی قیمت کالاها از نرخ ارز تأثیر می‌پذیرد، اما آنچه که با وجود همه پیچ و خم‌های اقتصاد در سال‌های اخیر به توسعه بورس کالا به عنوان یک بستر شفاف معاملات کمک کرده است، آشنایی به مرور فعالان اقتصادی از مزیت‌های مبادله کالاها در یک بازار متشکل و منسجم است. وی با تأکید بر اینکه وجود یک بازار متشکل همراه با شفافیت، سنگ بنای توسعه در کشور به شمار می‌رود تصریح کرد: عواملی همچون مسأله حذف ریسک تحویل کالا و تسویه وجوه، داشتن یک مرجع قیمت‌گذاری، حذف عدم تقارن اطلاعات عرضه‌کننده‌ها و متقاضیان و در نهایت، وجود یک مکانیزم شفاف برای مبادله کالاها و کشف عادلانه قیمت‌ها، منجر به توسعه بورس کالا در اقتصاد ملی شده است. عضو هیأت مدیره بورس کالای ایران افزود: توسعه ابزارهای نوین مالی در بورس کالا، از جمله گواهی سپرده کالایی، معاملات سلف و سلف موازی استاندارد، صندوق‌های کالایی و قراردادهای آتی و اختیار، امکان کاهش یا حذف ریسک خرید کالاها را فراهم می‌کند تا تولیدکننده و مصرف‌کننده، بتوانند بسته به نیاز خود، برنامه تولید و مصرف خود را با بکارگیری ابزارهای مختلف اجرایی کنند و از نوسانات قیمت‌ها در آینده مصون بمانند؛ به این ترتیب به نظر می‌رسد با آشنایی فعالان صنعت با کارایی بالای ابزارهای مالی، در آینده نزدیک شاهد کاربرد این ابزارهای مالی در صنایع مختلف کشور خواهیم بود. عبدالهی افزود: به طور مثال کشاورزی که دغدغه کاهش قیمت گندم تولیدی خود را دارد و همچنین از طرف دیگر شرکت کشت و صنعتی که دغدغه افزایش قیمت آن را دارد، با مبادله یک قرارداد آتی گندم و یا با ورود به قرارداد اختیار روی دارایی پایه گندم، هر دو می‌توانند روی قیمت محصولات و مواد اولیه مد نظر خود برای فصول بعد برنامه ریزی نمایند و انضباطی که در تولید شکل می‌گیرد، در کلان اقتصاد تأثیرات مثبت خود را خواهد داشت. وی در پایان تأکید کرد: به امید روزی که تمام کشاورزان با برنامه ریزی صحیح و بکارگیری ابزارهای قابل معامله در بورس کالای ایران، اقدام به اخذ موقعیت مناسب فروش محصولات خود با قیمت مناسب کنند و بتوانند حداکثر انتفاع را از دسترنج خود داشته باشند و از طرفی بازار محصولات کشاورزی شفاف و کارآتر شده و بتواند با ارائه سیگنال‌های صحیح سرمایه‌گذاری، اشتغال کامل و حداکثر بهره‌وری را در این بخش داشته باشیم.

عضو هیات مدیره بورس کالا از برنامه ویژه سال ۹۸ می گوید

قرعه به نام ابزارهای مالی

با گذشت بیش از ۱۵ سال از راه اندازی نخستین بورس کالایی در کشور، به نظر می رسد که شرایط را باید برای توسعه هر چه بیشتر ابزارهای نوین مالی در این بورس به منظور ارائه خدمات متنوع به فعالان اقتصادی و سرمایه گذاران فراهم کرد. به طوریکه در آینده ای نزدیک روزی برسد که دیگر نوسانات قیمتی کالاها، تولیدکنندگان و مصرف کنندگان در صنایع مختلف را غافلگیر نکند و آنها به دلیل حضور در بازارهای مالی بورس کالا با خیال راحت به امر تولید بپردازند. «دو ماهنامه پیام اقتصادی» در این زمینه به همراه بررسی عملکرد بورس کالا در سال ۹۷ با محمود اکبری، عضو هیات مدیره بورس کالا ایران به گفت و گو پرداخته است که مشروح آن را در زیر می خوانید.

کشاورزی می توان به مواردی از جمله ایجاد بستر اجرای سیاست خرید توافقی زعفران در بورس کالا ایران، انجام اقدامات لازم در خصوص پذیرش انبارهای جدید و ایجاد نماد معاملاتی برای آنها، معامله ۲۵ تن زعفران در قالب معاملات گواهی سپرده کالایی و ۶۶ تن زعفران در قالب معاملات بازار فیزیکی اشاره کرد.

همچنین از مهم ترین نتایج راهبردی سال ۱۳۹۷ می توان به کسب سهم ۴۱ درصدی شرکت بورس کالا ایران از ارزش کل معاملات بازار سرمایه در ۱۰ ماهه ابتدایی سال ۱۳۹۷ و رشد ۶۰ درصدی ارزش کل معاملات بورس کالا ایران در ۱۱ ماهه ابتدایی سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال گذشته اشاره کرد.

برنامه های توسعه ای بورس کالای ایران برای سال ۱۳۹۸ چیست؟

در سال آینده توسعه دارایی های پایه بر روی اوراق بهادار مبتنی بر کالا را از طریق راه اندازی صندوق های کالایی محصولات کشاورزی از جمله صندوق زعفران و راه اندازی قراردادهای آتی و اختیار معامله بر روی صندوق های کالایی در برنامه داریم. توسعه اوراق بهادار مبتنی بر کالای جدید از طریق راه اندازی معاملات اوراق خرید دین به عنوان یک ابزار تأمین مالی جدید در بورس کالا ایران و راه اندازی معاملات حق امتیاز از دیگر برنامه های سال ۱۳۹۸ است. در خصوص گواهی سپرده کالایی نیز بورس کالای ایران در حال فراهم کردن مقدمات راه اندازی گواهی سپرده بر روی دارایی های جدید است.

توسعه مشارکت با نهادهای پولی و مالی از طریق استفاده بیشتر از ظرفیت بانک های تجاری در حوزه گواهی سپرده کالایی و استفاده از خدمات بازارگردانی نهادهای مالی از جمله

صنعتی و معدنی طی دوره مذکور نیز از دیگر نتایج محقق شده در این تالار بوده است.

طی مدت مذکور در بازار پتروشیمی بورس کالای ایران بیش از ۴ میلیون و ۲۳۲ هزار تن انواع محصولات به ارزشی بیش از ۲۶۶ هزار و ۵۸۲ میلیارد ریال معامله شده که رکورد جدیدی در حجم و ارزش معاملات سالانه محسوب می شود. ارزش معاملات بازار محصولات فرآورده های نفتی نیز به رقمی بیش از ۱۹۳ هزار و ۸۸۲ میلیارد ریال رسیده و رکورد جدیدی در ارزش معاملات این بازار به ثبت رسیده است. معاملات محصولات پتروشیمی افزایش ۱۵ درصدی در مقدار و ۹۲ درصدی در ارزش را در ۱۱ ماهه ابتدای سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال گذشته تجربه کرده و معاملات فرآورده های نفتی طی این دوره افزایش ۱۱۶ درصدی ارزش را داشته است.

در بازار قراردادهای مشتقه بورس کالای ایران نیز ۱۴ میلیون و ۶۰۷ هزار قرارداد آتی و اختیار معامله منعقد شده که این تعداد نسبت به دوره مشابه سال قبل از نظر حجم و ارزش معاملات به ترتیب با ۲۸۲ درصد و ۴۱ درصد رشد رو به رو شده است. طی این دوره معاملاتی ارزش معاملات بازار مالی شامل معاملات سلف موازی استاندارد، گواهی سپرده کالایی و صندوق سرمایه گذاری به بیش از ۷۰ هزار و ۳۳۹ میلیارد ریال رسیده که با رشد ۶۲۶ درصدی همراه بوده است. در بازارهای مالی و مشتقه، پذیرش و راه اندازی قرارداد آتی و اختیار معامله زعفران تکین، افزایش ۳۸ برابری مقدار معاملات گواهی سپرده کالایی زعفران نسبت به زمان مشابه سال گذشته و افزایش ۴۱ برابری ارزش معاملات صندوق های کالایی نسبت به زمان مشابه سال گذشته را شاهد بودیم.

از مهمترین اقدامات در تالار محصولات

آمارهای ثبت شده در بازارهای مختلف بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷ چگونه ارزیابی می کنید؟

طی دوره ۱۱ ماهه سال ۹۷ ارزش کل معاملات بورس کالا ایران از ۱۶۵۷ هزار میلیارد ریال عبور کرد تا رکورد جدیدی در ارزش معاملات بورس کالا از زمان راه اندازی تاکنون به ثبت برسد. ارزش معاملات بازار فیزیکی به ۷۷۳ هزار میلیارد ریال رسیده و ارزش معاملات اوراق بهادار مبتنی بر کالا نیز به بیش از ۸۸۴ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. بررسی آمار معاملات بورس کالا در بازارهای مختلف طی دوره ۱۱ ماهه امسال نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۶ نشان می دهد که ارزش کل معاملات نسبت به دوره مشابه در سال گذشته ۶۰ درصد افزایش داشته است. بازار فیزیکی بورس کالا نیز با رشد ۷۳ درصدی در ارزش معاملات خود رو به رو شده و به رقم ۷۷۳ هزار و ۱۳۰ میلیارد ریال رسید. سهم قراردادهای نقدی از ارزش کل معاملات بازار فیزیکی در ۱۱ ماهه ابتدایی سال ۱۳۹۷ با ارزش معاملاتی ۴۷۷ هزار میلیارد ریال ۶۲ درصد بوده و معاملات سلف با سهم ۲۹۶ هزار میلیارد ریالی، سهم ۳۸ درصدی را از این معاملات کسب کرده است.

همچنین محصولات صنعتی و معدنی سهم ۳۶.۶ درصدی را از معاملات بازار فیزیکی به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست از نظر ارزش معاملات قرار گرفته است و محصولات پتروشیمی و فرآورده های نفتی نیز به ترتیب سهم ۳۴.۵ و ۲۵.۱ درصدی را کسب کرده اند. افزایش ۵۵ درصدی ارزش معاملات محصولات صنعتی و معدنی با ارزش معاملات ۲۸۳ هزار میلیارد ریال در ۱۱ ماهه ابتدای سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال گذشته و سهم ۶۵ درصدی معاملات سلف در حوزه محصولات

راهبردی در سال‌های گذشته بوده و در سال آتی نیز علاوه بر پیگیری گسترش ابزارهای موجود، ابزار تصویب دستورالعمل خرید دین و راه‌اندازی این اوراق پیگیری خواهد شد. در قالب این اوراق امکان فروش نسبه محصولات توسط تولیدکنندگان فراهم خواهد شد و به پشتوانه دین ایجاد شده عرضه‌کننده امکان فروش اوراق خرید دین و تامین مالی از طریق بازار سرمایه را پیدا خواهد کرد.

در سال جاری نیز در بازار فیزیکی از ابتدای فروردین ماه تا پایان بهمن ماه تامین مالی ۲۹۵ هزار و ۸۵۰ میلیارد ریالی در گروه‌های کالایی مختلف از طریق معاملات سلف انجام شده است. گروه محصولات صنعتی و معدنی با تامین مالی بیش از ۱۸۲ هزار و ۷۱۹ میلیارد ریالی بیشترین تامین مالی را از این معاملات داشته است. همچنین انتشار اوراق سلف موازی استاندارد سیمان شرکت‌های سیمان خوزستان، شرق و سیاهان، تیر آهن ۱۴ شرکت ذوب آهن اصفهان و شمش فولاد کاوه جنوب کیش، پلی استایرن پتروشیمی انتخاب و مرغ منجمد شرکت توسعه صنایع به‌پرو جمعاً به ارزش ۸۵۰۰ میلیارد ریال موجب تامین مالی صنایع مختلف از طریق اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران شده است و امیدواریم در سال آینده با توسعه ابزارهای موجود و معرفی ابزارهای جدید گستره تامین مالی در کشور را افزایش و هزینه آن برای ذی‌نفعان کاهش یابد.

می‌یابد که چه میزان نیاز داخلی و چه قیمتی برای خرید تولیداتش وجود دارد و در مقابل مصرف‌کننده این تضمین را در اختیار دارد که در آینده می‌تواند کالای مورد نیاز خود را با یک قیمت مشخص تهیه کند.

در جهت افزایش تعامل با سایر صنایع، بورس کالای ایران افزایش همکاری با تشکل‌های صنفی و نهادهای مسئول را همواره در برنامه‌های خود داشته و در سال ۹۷ نیز علاوه بر تعاملات مستمر با انجمن‌ها، ارتباطات مؤثری با نهادهایی نظیر وزارت اقتصاد و دارایی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان بورس و اوراق بهادار، ستاد قاچاق کالا و ارز، گمرک، ثبت احوال، امور مالیاتی، شرکت سپرده‌گذاری، شرکت مدیریت فناوری بورس تهران، سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان، شورای عالی مناطق آزاد، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی و شرکت ملی صنایع پتروشیمی برقرار کرده است. همچنین برگزاری جلسات میز کالایی به صورت دوره‌ای با دعوت از ذی‌دفعان و فعالان حوزه‌های کالایی متنوع از جمله مهمترین راهکارهای بورس کالای ایران در جهت تعامل با احاد اقتصادی بوده است.

◀ به نظر شما بورس کالای ایران چقدر توانسته است موجب رشد و توسعه تامین مالی در کشور شود؟

توسعه تامین مالی صنایع مرتبط با بورس کالای ایران یکی از مهم‌ترین برنامه‌های

شرکت‌های تامین سرمایه در جهت تعمیق بازار اوراق بهادار مبتنی بر کالا، پشتیبانی و بهبود کیفیت خدمات ارائه شده به ذی‌نفعان و احصاء و بهبود فرآیندهای شرکت نیز رئوس دیگری است که به عنوان برنامه‌های سال ۱۳۹۸ بورس کالای ایران در نظر گرفته شده است. بهبود، ارتقاء و یکپارچه‌سازی سیستم‌ها و سامانه‌ها، توسعه سیستم‌های اطلاعات مدیریت، تقویت و مدیریت برند شرکت و توسعه تعاملات بین‌الملل سایر برنامه‌های راهبردی بورس کالای ایران در سال آینده را تشکیل می‌دهد.

◀ در حوزه تعامل با صنایع مختلف بورس کالای ایران چه برنامه‌هایی دارید؟

در بورس کالا معاملات با رعایت استانداردهای مشخص برای هر کالا انجام می‌شود و نظارت‌هایی نیز بر معاملات اعمال می‌شود که برای حداکثرسازی شفافیت و تسهیل هر چه بیشتر معاملات کالاها در بورس کالا، حمایت‌های قانونی ضروری است. در این بین برای ترغیب تولیدکنندگان برای عرضه کالاهایشان در بورس شرایط را باید مطابق با نیازهای آن‌ها فراهم کرد و فضا را تسهیل کرد. در بازار مالی بورس کالای ایران ابزارهای مختلفی برای تامین مالی شرکت‌های تولیدکننده و خریداران وجود دارد که در کنار تامین مالی برای صنایع، شفافیت را برای مبادلات آن‌ها به ارمغان می‌آورد. با استفاده از این نوع ابزارها هم تولیدکننده از این موضوع آگاهی

ارزش کل معاملات بورس کالای ایران

شرکت بورس کالای ایران

میلیارد تومان

۱۷۸,۶۳۰

+۵۲% ▲

۱۱۷,۳۳۶

۱۳۹۵

۱۳۹۶

بازار فیزیکی

ارزش معاملات (میلیارد تومان)

۸۸,۴۳۰

+۷۷% ▲

۴۹,۸۷۹

حجم معاملات (تن)

۲۴,۸۴۰,۷۵۴

-۷% ▼

۲۶,۶۵۴,۰۴۹

۱۳۹۵

۱۳۹۶

توصیه مدیرعامل کارگزاری بورس بیمه ایران به کارگزاران برای توسعه بازار سرمایه

لزوم کشف بازارهای بکر

مریم زمانیان

نقش بورس کالای ایران طی سال‌های گذشته در اقتصاد ملی بر کسی پوشیده نیست. بازاری قانونمند و شفاف که میزان و قیمت معاملات را به روز و لحظه‌ای به نمایش می‌گذارد تا هر تولیدکننده و فروشنده‌ای از کم‌ترین تغییرات بازار محصول خود در دم‌باخبر باشد. عرضه محصول زعفران به صورت نقدی و گواهی سپرده کالایی، راه‌اندازی قراردادهای آتی زعفران و نیز راه‌اندازی قرارداد اختیار معامله زعفران از مهمترین اقدامات اخیر بورس کالای ایران است. مدیرعامل شرکت کارگزاری بورس بیمه ایران از مزایای این بازار و اقدامات اخیر می‌گوید. مهدی محمود رباطی مدیرعامل و رئیس هیئت مدیره شرکت کارگزاری بورس بیمه ایران قیمت‌های هفتگی بورس کالای ایران را معیار دقیقی از عملکرد تولیدکنندگان بزرگ کشور می‌داند.

دخالتی در ابعاد مختلف اعم از قیمت‌گذاری و یا فشارهای دیگر خودداری کنند تا شاهد رشد انگیزه تولیدکنندگان به دلیل کشف واقعی قیمت محصولاتشان در بورس کالا باشیم.

◀ **مزایای بورس کالای ایران به عنوان یک بازار برای تولیدکنندگان و مشتریان چیست؟**
بورس کالای ایران در تالارهای مختلف برای عرضه کنندگان محیطی شفاف و مطمئن جهت عرضه محصولات به صورت نقدی، سلف و اعتباری فراهم می‌کند. ساز و کار بورس کالا به صورتی است که عرضه‌کننده ریسک‌های فروش خود را نسبت به بازارهای عادی به صورت قابل توجهی کاهش می‌دهد. همچنین عرضه‌کنندگان با عرضه محصولاتشان در بورس کالا، استاندارد و کیفیت بالای محصولاتشان را به بازار معرفی می‌کنند. در سمت تقاضا، تالارهای بورس کالا محیطی جهت شفافیت حداکثری و حذف واسطه‌ها ایجاد نموده است. خریداران صنایع پایین دستی در این بازار کارا خرید خود را با قیمتی مناسب به صورت رسمی انجام می‌دهند. همچنین با توجه به اینکه قیمت‌های پایه بسیاری از محصولات به صورت دینامیک و هفتگی با توجه به قیمت‌های جهانی و نرخ دلار اعلام می‌شوند، بازاری قابل پیش‌بینی، پیش‌روی خریداران قرار داده است.

◀ **ابزارهای نوین مالی چه نقشی در توسعه اقتصادی کشور دارند؟**

ابزارهای نوین مالی در پوشش ریسک نوسانات در آینده بسیار موثرند. این ابزارها در جهت رفع مشکلاتی

◀ **نقش بورس کالای ایران در اقتصاد را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

بورس کالای ایران در طول تقریباً یک دهه فعالیت خود در ایجاد بازارهای منسجم و رقابتی به همراه شفافیت در اقتصاد ایران نقش بسزایی داشته است. در بخش فلزات اساسی و محصولات پتروشیمی، قیمت‌های بورس کالا معیار دقیقی از عملکرد غول‌های فلزی و پتروشیمی کشور به سرمایه‌گذاران، فعالان اقتصادی و اهالی بازار سرمایه ارائه می‌دهد که در واقع معاملات کالاهای مهم و اساسی در بورس کالا به نوعی ویتربینی برای میزان کارایی و کارکرد شرکت‌ها به شمار می‌رود.

◀ **نهادهای ناظر و حکومتی چه نقشی**

در بهبود تاثیرگذاری بورس کالا در اقتصاد دارند؟
نهادهای ناظر و حکومتی باید در تلاش برای عمق بخشیدن به بازارهای بورس کالای ایران باشند، چراکه تا زمانی تمامی زنجیره محصولات اولیه در مقیاس وسیع در تالارهای مرتبط بورس کالا عرضه نشوند، شاهد کارایی صد در صد بورس کالا نخواهیم بود. در واقع اگر بخشی از زنجیره تولید محصولات در بورس کالا عرضه شود، به نوعی تنها در این بخش شاهد شفافیت و عدالت قیمتی هستیم و آن بخشی که خارج از بورس معامله می‌شود حاوی اطلاعات دقیق و شفافی نخواهد بود که این امر زمینه سوء استفاده را فراهم می‌کند.

همچنین نهادهای دولتی باید به مکانیسم بازار که همانا عرضه و تقاضا است احترام بگذارند و از هرگونه

که با ابزارهای قدیمی و موجود قابل حل نیستند کاربرد دارند. برای مثال اوراق سلف موازی استاندارد، قراردادهای آتی و با گواهی سپرده از نمونه‌های موفق ابزارهای مالی در بورس کالا است که پس از مشاهده مشکل و استفاده از مهارت‌های مهندسی مالی به انتشار اوراق و در نتیجه تامین مالی بنگاه‌ها انجامیده است.

◀ **نقش شرکت‌های کارگزاری در**

توسعه بازار سرمایه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
شرکت‌های کارگزاری به عنوان بازوان اجرایی تمامی بورس‌ها شناخته می‌شوند. البته تعداد بالای کارگزاران در کشور ما باعث رقابت بالا و بعضاً منفی در این صنعت شده است که کیفیت خدمات را در حد زیادی کاهش داده است. کارگزاران فعال باید به سراغ بازارهای کشف نشده و بکر روند تا بتوانند سهم بازار خود را افزایش داده و به توسعه بورس اوراق و کالا در کشور کمک کنند.

◀ **پیشنهاد شما به دولت برای بهبود**

تنظیم بازار کالاها چیست؟
به اعتقاد بنده، الزام و پیگیری نهادهای دولتی به حرکت بازارها بر اساس اصول اقتصادی در بورس کالا، ایجاد مشوق برای صنایع مختلف برای ورود به بورس کالا و تسهیل موانع پیش‌رو برای ورود بخش کشاورزی به بورس، عرضه کل زنجیره فولاد و فلزات اساسی در تالار صنعتی و معدنی، آغاز

برداشته شدن بار مالی از دوش دولت، خرید به صرفه برای کشاورز و نزدیک به قیمت بازار در هنگام برداشت و ارتباط مستقیم مصرف کننده عمده با کشاورزان و کاهش دلالی در این بخش است. از این رو توسعه طرح قیمت تضمینی و آغاز معاملات گندم براساس این طرح می تواند به بسیاری از مشکلات در این حوزه پایان دهد.

❖ **عرضه زعفران به صورت گواهی سپرده کالایی، قراردادهای آتی و اخیراً راه اندازی آپشن زعفران در دستور کار بورس کالا قرار گرفته است. بورس کالا چه مزیتی برای بازار زعفران کشور دارد؟**

مهمترین مزیت ایجاد این بازار، کشف نرخ زعفران است و از آن جا که کشور ما تولید کننده عمده این محصول است نرخ کشف شده در بورس می تواند مبنای قیمت برای سایر بازارهای بین المللی نیز قرار گیرد که این موضوع اهمیت ایجاد بازار منسجم و دائمی برای این محصول را بیشتر می کند. همچنین افزایش نقدشوندگی در این بازار در جهت جذب سرمایه سرمایه گذاران با توسعه ابزارهای نوین مالی به انجام این امر کمک شایانی می نماید. همچنین کشاورزان با استفاده از قرارداد آتی و آپشن، ریسک قیمتی خود را پوشش می دهند و دیگر شاهد آرزانی قیمت زعفران در فصل برداشت و سود بالای دلان نخواهیم بود. از طرفی با معقول شدن قیمت این محصول مهم و همچنین ایجاد انبارهای استاندارد جهت نگهداری این محصول، از قاچاق آن از طریق مرزهای جنوبی به کشورهای حوزه خلیج فارس که بسیار رونق یافته است نیز جلوگیری به عمل می آید.

مزایده های املاک دولتی و غیر دولتی در رینگ املاک و مستقالات، برداشته شدن محدودیت های خرید برای شرکت های بازرگانی و اشخاص فعال جهت تشکیل بازاری جامع، منسجم و شفاف در جهت جلوگیری از برخی سوء استفاده ها که در این صورت درآمد مالیاتی چشمگیری برای دولت خواهد داشت و در آخر، اعطای استقلال به بورس کالا جهت انجام مسئولیت های محوله و جلوگیری از دخالت ها در امور قیمت گذاری و فرآیند طبیعی بازار از مواردی است که به تنظیم درست، اصولی و بدون کمترین التهاب بازارها منجر می شود.

❖ **بورس های کالایی دنیا به چه سمتی حرکت می کنند و بورس کالای ایران امکان توسعه و بین المللی شدن دارد؟**

بورس های کالایی دنیا به ندرت به صورت فیزیکی در حال فعالیت هستند، عمده معاملات انجام شده توسط ابزارهای فیوچر و آپشن (FUTURE & OPTION) در حال معامله هستند که البته شرایط اقتصادی ایران با کشورهای دارای بورس های معتبر متفاوت است اما امید است با توجه به زیر ساخت های در دست اجرای بورس کالای ایران، در آینده ای نزدیک شاهد راه اندازی هر چه بیشترین ابزارهای مالی در کشور باشیم.

❖ **نظر شما در خصوص عرضه گندم در بورس کالا چیست و مزایای قیمت تضمینی نسبت به خرید تضمینی چیست؟**

یکی از ابتکارات در قانون ۳۳ افزایش بهره وری بخش کشاورزی، استفاده از سیستم قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی بود این طرح دارای مزایای فراوانی از جمله سامان دهی خرید محصولات کشاورزان،

اگر بخشی از زنجیره تولید محصولات در بورس کالا عرضه شود، به نوعی تنها در این بخش شاهد شفافیت و عدالت قیمتی هستیم و آن بخشی که خارج از بورس معامله می شود حاوی اطلاعات دقیق و شفافی نخواهد بود که این امر زمینه سوء استفاده رافراهم می کند

توسعه تجارت ایران و عراق از بستر بورس کالا

تفاهم نامه همکاری

بر پایه ۴ محور

همزمان با سفر عادل عبدالمهدي، نخست‌وزیر عراق و هیات همراه به تهران (۱۷ فروردین ماه)، آن هم کمتر از یک ماه پس از سفر حسن روحانی، رئیس‌جمهور کشورمان به عراق که بیانگر عزم دو کشور برای اجرای توافقات انجام شده است، روز یکشنبه ۱۸ فروردین ماه تفاهم‌نامه همکاری میان بورس کالای ایران و اتاق بازرگانی بصره در راستای توسعه همکاری‌های تجاری و بازرگانی دو کشور امضا شد.

به گزارش «پیام اقتصادی بورس کالا»، در این روز و در راستای توسعه همکاری‌های تجاری و بازرگانی میان دو کشور ایران و عراق و به منظور تسهیل مبادلات تجاری و ایجاد بازاری شفاف، مطمئن و کاهش ریسک و هزینه‌های مبادلاتی تجارت ایران و عراق، تفاهم‌نامه همکاری میان حامد سلطانی نژاد، مدیر عامل بورس کالای ایران و ماجد موزان، نایب رئیس اتحادیه اتاق‌های بازرگانی عراق و رئیس اتاق بازرگانی بصره امضا شد.

◀ حل ۲ چالش بازار عراق از مسیر بورس حامد سلطانی نژاد، مدیر عامل بورس کالای ایران در ابتدای این نشست گفت: بورس کالای ایران از سه سال گذشته و در پی آسیب شناسی بازار عراق، با دو چالش جدی تجاری در مبادلات تجاری با سایر کشورها از جمله ایران روبه‌رو شد.

سلطانی نژاد افزود: چالش نخست، موضوع «استمرار عرضه» محصولات ایرانی برای بازار عراق است. در این خصوص همواره تجار یا تولیدکننده عراقی از استمرار عرضه یک محصول اطمینان نداشته و نمی‌تواند به طور دقیق برای تولید یا مصرف خود برنامه‌ریزی کند. همچنین چالش دوم، «کیفیت محصول» است که هر دو این چالش‌ها می‌تواند در بورس کالا به عنوان بستری برای تسهیل مبادلات و

اقتصادی عراق خاص است به طوریکه عمده پول‌های کشور، صرف واردات می‌شود. از این رو ما به فکر رشد تولید و توسعه صنعت هستیم که ساختارمند شدن مبادلات کالایی از طریق بورس ایران، می‌تواند تولید بهتر در عراق را بدهد. رئیس اتاق بازرگانی بصره افزود: عموماً کالای زیادی وجود ندارد که از سوی عراق به ایران صادر شود به این ترتیب باید شرایطی مهیا شود تا کالاها و مواد مورد نیاز به شکلی مطلوب و با کیفیت به عراق صادر شود که این مهم می‌تواند از طریق بورس کالای ایران محقق شود.

موزان اظهار داشت: عراق به توان بالایی در اقتصاد ایران اطمینان دارد و با توجه به قربت جغرافیایی دو کشور، اولویت عراق برای مناسبات تجاری، ایران است؛ از این رو از مسوولان اقتصادی و بورس ایران می‌خواهیم که وارد گود شوند و ما نیز عرصه را برای حضور آن‌ها مهیا می‌کنیم.

◀ ۳ جذابیت بورس کالا برای تجار عراقی

خرید بدون واسطه عراقی‌ها از تولیدکنندگان ایرانی، بر طرف شود.

وی اظهار داشت: در حوزه تسویه و تبادلات پولی نیز مشکلاتی وجود دارد اما با ایجاد سازوکار بورس برای مبادلات کالایی و تبادلات مالی، این موضوع تا حدود زیادی قابل رفع است. مدیر عامل بورس کالای ایران عنوان کرد: راه‌اندازی بورس کالایی مشترک با عراق از پیشنهادهایی است که زمینه مبادلات کالایی در ساختاری نظام‌مند و رقابتی را فراهم می‌کند تا عرضه‌های مستمر، کشف قیمت‌ها و موارد مربوط به تسویه مالی نیز با سهولت بیشتری رقم بخورد.

◀ نوید بهبود تولید عراق با مبادلات کالاها در بورس ایران

در ادامه ماجد موزان، نایب رئیس اتحادیه اتاق‌های بازرگانی عراق با استقبال از طرح‌های پیشنهادی بورس کالا برای توسعه روابط تجاری ایران و عراق، گفت: شرایط

مختلف صنعتی و معدنی، پتروشیمی و نفتی و کشاورزی ایران مطلع شوند و این موضوع می تواند شروع کننده آغاز تبادلات تجاری ایران و عراق از بستر بورس کالا باشد.

◀ جزئیات تفاهمنامه

تفاهم نامه امضا شده میان بورس کالای ایران و اتاق بازرگانی بصره در چهار محور اصلی است. در بند نخست، دو کشور برای راه اندازی بورس کالای مشترک بین ایران و عراق با هدف ایجاد شفافیت، سرعت و امنیت تجاری برای فعالان اقتصادی و بازرگانی دو کشور به تفاهم رسیدند.

ایجاد شعبه بورس کالا در بغداد و در ادامه در اقلیم کردستان و نجف، تسهیل در ایجاد نهادهای کارگزاری مرتبط با فعالیت های بورس کالا در کشور عراق و مشارکت بی واسطه بورس کالا در مناقصات دولتی عراق دومین محور این تفاهم نامه است.

همچنین وزارت تجارت عراق و بورس کالای ایران برای ایجاد بستر اطلاع رسانی در رسانه های عراقی برای تشویق حضور تجاری این کشور در بورس کالا در تهران و تامین اقلام مورد نیاز خود از این طریق نیز به تفاهم رسیدند.

محور چهارم این تفاهم نامه، همکاری دو کشور برای ارایه تسهیلات تعرفه ای و گمرکی از مبدا بورس کالای ایران اعلام شده است.

بر اساس این گزارش، حسن روحانی، رئیس جمهور کشورمان بیستم اسفندماه سال گذشته برای نخستین بار به عراق سفر کرد. در همین راستا، شنبه ۱۷ فروردین ماه، نخست وزیر عراق، تهران را مقصد نخستین سفر منطقه ای خود قرار داد تا پیامی روشن و ملموس برای سایر کشورهای همسایه و متحدان فرامنطقه ای اش ارسال کند که

ریشه های پیوند تهران و عراق گسستنی نیست. او در راس هیاتی بلند پایه متشکل از مقامات اقتصادی، سیاسی و نظامی به تهران سفر کرد تا توافقنامه های امضا شده میان دو کشور را که در سفر رئیس جمهور ایران به عراق امضا شده است وارد مرحله اجرایی کند.

در ادامه این نشست، سید حمید حسینی دبیر کل اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق به جذابیت های بورس کالا برای تجار عراقی اشاره کرد و گفت: یکی از مشکلات اصلی تجار عراقی این است که تجار معتبر ایرانی را برای خرید محصولات نمی شناسند و مشاهده شده که اختلال در روند تجارت آنها به وجود می آید. از این رو بورس کالای ایران می تواند به معاملات دو طرف اعتبار ببخشد تا دیگر شاهد اختلافات تجاری در این حوزه نباشیم.

وی افزود: موضوع بعدی این است که تجار عراقی به دلیل روبه رو شدن با برخی تجار غیر معتبر ایرانی، بر امضای قرارداد با تولید کنندگان ایرانی اصرار دارند اما ارتباط آنها با تولید کنندگان مد نظرشان دشوار و سخت است؛ این خلاء نیز می تواند در بستر بورس کالا که هر روز میزبان تولید کنندگان معتبر ایرانی است، پر شود و تجار عراقی بتوانند با ساز و کار مشخص محصولات ایرانی با کیفیت خریداری کنند.

حسینی به سومین جذابیت بورس کالا برای عراقی ها اشاره کرد و گفت: هزینه بالای مبادلات کالاها نیز دیگر معضل تجارت با عراق است. به طوریکه نه تولید کننده ایرانی و نه خریدار عراقی از قیمت مبادلات راضی نیستند؛ در این زمینه به تازگی شاهد بودیم محصولی که با نرخ ۱۴ دلار از تولید کننده ایرانی خریداری شد با قیمت ۴۰ دلار به مصرف کننده عراقی رسید که این موضوع بیانگر چند دست چرخیدن و وجود واسطه ها در این روند است.

دبیر کل اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق تاکید کرد: در این زمینه نیز اگر محصولات از مسیر بورس کالا مبادله شود، هم تولید کننده ایرانی محصولش را با قیمت واقعی می فروشد و هم مصرف کننده عراقی نسبت به کشف قیمت و عادلانه بودن معاملات اطمینان پیدامی کند.

حسینی در پایان گفت: موضوع دیگری که به نظرم می رسد این است که تابلوی بورس کالا را در بازار بصره و در مقابل دیدگان تجار بزرگان عراق قرار دهیم تا آنها از قیمت محصولات

قراردادهای LME تحت فشار معاملات CME

تقابل مسی

محمد رضا طهماسبی

راه اندازی قراردادهای جدید آلومینیوم و مس در بورس شیکاگو، عرصه را بر معاملات قراردادهای مشابه در بورس فلزات لندن تنگ نموده است. در حالی که قراردادهای مس و آلومینیوم بورس فلزات لندن از رونق چندانی برخوردار نیست و حتی قراردادهای مس این بورس با افت ۳۰ درصدی مواجه شده، اما خروجی محصولات جدید CME علاوه بر افزایش حجم و ارزش معاملات این بورس، جای پای جدیدی در میان معامله گران آن سوی آتلانتیک برای خود باز کرده است. چهار قرارداد آتی آلومینیوم بر طرفدار بورس CME همگی شاهد افزایش حجم معاملات بوده اند که در راس آنها دو قرارداد آلومینیوم اروپایی - با عوارض پرداخت نشده - بوده اند که یکی در ماههای اخیر ۲۰۰ درصد رشد را تجربه کرده و قرارداد آتی آلومینیوم تحویل غرب میانه آمریکا نیز برای چهارمین سال پیاپی رشد داشته است. همچنین قرارداد آتی آلومینا (اکسید آلومینیوم) بورس شیکاگو تنها قرارداد آتی موجود در خصوص این محصول در زنجیره تولید و تامین آلومینیوم است که حجم معاملات این قرارداد - راه اندازی شده در سال ۲۰۱۶ - طی شش ماه اول سال ۲۰۱۷ به زحمت به ۲۰۰ قرارداد رسید اما در نیمه دوم سال سیر صعودی به خود گرفت و در پایان آن به حجم ۶۶۸۵ قرارداد معامله شده و ۲۱۷۰ موقعیت تعهدی باز رسید.

قراردادهای آتی مس

اما نقطه اصلی تقابل بورس شیکاگو با LME در قراردادهای آتی مس است. رشد ۲۶ درصدی این قراردادها در CME و افت ۸ درصدی آن در LME آغاز فرآیند فشار بر بورس فلزات لندن بود که می توان دلایل آن را حضور طیف جدیدی از سرمایه گذاران به ویژه از آسیا با هدف آربیتراژ، عدم مانع تراشی و پذیرش آسان مشتریان خارجی در CME نسبت به LME و همچنین کارمزد های پایین تر CME نسبت به رقیب جزیره نشین، برشمرد. و این یک واقعیت است که افزایش حجم معاملات قرارداد آتی مس بورس شیکاگو تا حد زیادی به واسطه سرازیر شدن سرمایه ها از سوی مدیران و صاحبان سرمایه به این بازار صورت گرفته است. اما جالب اینجاست که این پدیده بازیگران دیگری هم دارد. به تازگی با افزایش عملیات سفته بازی در این بازار، تعداد عرضه کنندگان، تولید کنندگان و تجار اصلی مس در این بازار نیز افزایش یافته اند بطوریکه حجم مس تودیع شده در انبارهای بورس شیکاگو توسط فروشندگان با افزایش ۱۱۰ هزار تنی نسبت به دوره قبل به ۱۹۲ هزار تن رسید. این حجم از سپرده گذاری مس در انبارهای بورس شیکاگو بیشتر از میزان موجودی انبارهای بورس آتی شانگهای و تقریباً برابر با موجودی انبارهای LME است. شاید بخشی از این پدیده غیر عادی را بتوان بازی تجار مس پیش از آغاز جنگ تعرفه ای دولت ترامپ و چین قلمداد نمود. با این حال، فارغ از مناقشه موجود، هم اکنون این کار به نوعی رویه مورد استقبال فعالان بازار مبدل شده و تجار مس، موجودی اضافه خود را روانه انبارهای CME در آریزونا و یوتا کرده و سر روی نرخ های ارزان انبارداری این بورس سرمایه گذاری و کسب سود می نمایند. این استنتاج ناشی از افزایش تعداد پوزیشن های تجار و تولید کنندگان مس در انبارها به منظور کسب سود و سرمایه گذاری بر روی موجودی انبارهاست. این امر آینده ای نگران کننده را برای بورس LME رقم خواهد زد چرا که اقبال روز افزون نسل جدیدی از مدیران ثروت و دارایی، تجار و سرمایه گذاران آسیایی برای حضور در قراردادهای مس بورس شیکاگو عرصه را بر بازار جزیره تنگ تر خواهد نمود. البته بورس فلزات لندن همواره تمایل دارد با تاکید بر طیف مشتریان صنعتی خود - و نه سفته بازان - خود را از بورس آتی شانگهای و بورس شیکاگو متمایز نماید.

متخلفان در دام ماموران فدرال هکری که بورس آمریکا را تکان داد

بازار الکترونیک قرارداد e-mini شاخص S&P بود، متمرکز شدند؛ طبق اسناد منتشر شده، شرکت «فایننشال تکنالوجیز» شیکاگو که تاکار مالک آن بود در زمینه تولید نرم افزارهای معاملات الگوریتمی و سویچ‌های پر سرعت انتقال فرمان معاملاتی برای معامله گران فعالیت می کرد. تاکار در بازجویی‌ها از همکاری با معامله‌گری خاص بدون ذکر نام او، صحبت به میان آورده بود. در شاخه دیگری از تحقیقات که توسط نهاد ناظر بازار کالایی آمریکا از سارائو به عمل آمده بود و جزو اسناد پرونده او بود، متن ایمیلی وجود داشت که بین سارائو و تاکار با همان محتوا رد و بدل شده بود. ماموران با بررسی این ایمیل دیگر مطمئن بودند بین تاکار و سارائو در خصوص فروش یا در اختیار قرار دادن نرم افزارهای غیر مجاز و هک سیستم ارتباط وجود دارد. از سوی دیگر رشته دیگری از تحقیقات نشان می داد که تاکار با یک معامله‌گر در بریتانیا در ارتباط بوده است. با گرفتن رداین سرنچ و رسیدن به سارائو، اکنون شکی باقی نمانده بود که او با استفاده از فناوری‌های غیر مجاز تاکار، دست به خرابکاری و کسب سود در بازار می کرده لذا دادگاه برای متهم کردن تاکار به شهادت سارائو نیاز داشت. این کار با توافق بین متهم و دادگاه فدرال در ازای تخفیف حکم حبس در قبال اعتراف به خرید نرم افزارهای غیر مجاز از تاکار برای قفل کردن بازار عملی شد و تاکار محکوم گردید. به دنبال این موضوع نهاد ناظر طی اطلاعیه‌ای اعلام کرد این نهاد نه تنها با دستکاری بازار از سوی معامله‌گران بلکه با تولید کنندگان و فروشندگان نرم افزارهای غیر مجاز و ابزار هکینگ هم مبارزه سختی خواهد نمود.

نقطه دیگری کشاند و به یکباره خود را در اتاق کاراگاهان فدرال دید. در واقع انتشار خبری در نیویورک تایمز محملی شد برای همکاری سارائو با دادستان‌های ایالات متحده. در این میان به تازگی فردی به نام «جیتش تاکار» که مشاور فناوری در آمریکاست متهم به دست داشتن در سلسله اقدامات دستکاری بازار از طریق نرم افزارهای معاملاتی غیر مجاز بود؛ کمک‌هایی که توسط سارائو در این پرونده و رو شدن دست تاکار شد، امیدهای سارائو به تخفیف در حکم حبس از طرف قضات فدرال را بیشتر کرد. البته حکم نهایی سارائو هنوز ابلاغ نشده اما اتهاماتی که متوجه تاکار شد، شاید بتواند شرایط را برای سارائو بهبود بخشد. مامورین فدرال در تحقیقات خود بر یک دوره زمانی خاص از اکتبر ۲۰۱۱ تا آوریل ۲۰۱۵ که طی آن تاکار متهم به دستکاری

هر ساله، نهاد‌های ناظر به طور روز افزونی با چالش شناسایی و مبارزه با عوامل دستکاری معاملات بازار روبرو هستند. در سال ۲۰۱۸، دادستان‌های آمریکا با کمک اطلاعاتی یکی از همین عوامل توانستند، پرده از بزرگترین تخلف دستکاری مبتنی بر فناوری معاملاتی در بازار معاملات آتی شاخص این کشور بردارند. این عامل کسی نبود جز «ناویندر سارائو»، یک معامله‌گر بازار سهام بریتانیا که پس از یک رشته عملیات دستکاری بازار و به جیب زدن میلیون‌ها دلار نهایتاً دستگیر و به جرم خود اعتراف کرد. اما وی طی همکاری با ماموران فدرال آمریکا، نقش اساسی را در شناسایی یکی از عوامل بزرگ دستکاری بازار سهام آمریکا ایفا کرد. سارائو متهم به عاملیت و مشارکت در سقوط بازار سهام آمریکا در سال ۲۰۱۰ معروف به سقوط برق آسا (Flash Crash) از طریق دستکاری معاملات با فناوری پیشرفته یک نرم افزار هوشمند بود. در نوامبر ۲۰۱۶ سارائو به جرم خود با عنوان کلاهبرداری اینترنتی و دستکاری بازار از طریق هک کردن سامانه معاملاتی بورس نیویورک اعتراف کرد و با حکم دادگاه مبنی بر تحمل ۳۰ سال حبس روبه روست. در واقعه سقوط برق آسا، کلیه شاخص‌های بازار سهام آمریکا بیش از ۹ درصد سقوط کردند و نقدشوندگی بازار قفل شد چراکه معامله‌گران الگوریتمی هم با وقوع این اتفاق معاملات خود را فوراً متوقف و از مدار خارج کردند. شاخص صنعتی داو جونز در چند دقیقه بیش از هزار واحد تنزل کرد. در اون جلسه معاملاتی بیش از یک میلیون دلار و طی چهار سال بعدی ۴۰ میلیون دلار سود نصیب سارائو شد. اما مسیر تحولات و بررسی‌ها، سارائو رو به

اوج فناوری در بورس شیکاگو

دو شرکت نوآور متخصص در زمینه داده‌های ماهواره‌ای به نام‌های تلاس لب (TellusLab) و اوربیتال اینسایت (Orbital Insight) طی مشارکت با بورس شیکاگو به این بورس خدمات متنوعی می‌دهد به طوری که ارائه اطلاعات ماهواره‌ای در خصوص محصولات کشاورزی و سایر کالاها به فعالان بازار و مشتریان این بورس در دستور کار قرار گرفته است. شرکت تلاس لب واقع در بوستون آمریکا در سال ۲۰۱۶ تاسیس شده و با بکارگیری تصویربرداری ماهواره‌ای و هوش مصنوعی وضعیت محصولات کشاورزی را پیش از برداشت بررسی و تجزیه تحلیل می‌کند. طی عملیات تصویربرداری ماهواره‌ای روزانه و سنسجش طول موج نور جذب شده و

انعکاس یافته توسط گیاهان، این شرکت میزان رشد محصولات را بررسی و مقدار محصول تولیدی در آخر فصل برداشت را پیش بینی می‌نماید. در حال حاضر، این شرکت فناوری مذکور را در خصوص ذرت و سویای ایالات متحده، آرژانتین و برزیل که مورد توجه معامله‌گران در بورس‌های جهانی هستند اجرایی کرده و خدمات پیش بینی به معامله‌گران و فعالان بازار غلات و دانه‌های روغنی در CME ارائه می‌کند. طی این قرارداد مشارکت، فعالان بازار می‌توانند داده‌های ذرت و سویای آمریکا را از ۱۵ سال گذشته و آرژانتین و برزیل را از ۶ سال گذشته به این سودر اختیار داشته باشند. طبق اعلام این شرکت، تلاس لب، سنجش‌های پیش بینی رشد و میزان محصول کشاورزی، موسوم به NDVI و CHI را تولید می‌کند که پژوهشگران و محققان می‌توانند با استفاده از آن‌ها شرایط محصول و میزان بازدهی آن در ک درستی داشته باشند. اما، همکاری بورس شیکاگو با شرکت اوربیتال اینسایت در خصوص محصولات و قراردادهای انرژی این بورس است. داده‌هایی که توسط این شرکت تهیه می‌شود، بسته به نوع نیاز کاربر می‌تواند اطلاعات موجودی مخازن نفت خام را در سطح جهانی، منطقه‌ای و کشوری به مشتری ارائه کند. فناوری مذکور با تصویربرداری از مخازن نفت دارای سقف شناور و سنسجش کم یا زیاد شدن نفت موجود در آن از روی میزان بالا و پایین رفتن سقف شناور مخازن طی دوره تصویربرداری و تحلیل تصاویر گرفته شده با استفاده از هوش مصنوعی موجودی مخازن نفت و سایر حامل‌های فسیلی پیش بینی و برآورد می‌کند. فعالان بازار قراردادهای آتی نفت خام با استفاده از این داده‌های ارزشمند نسبت به

اخذ موقعیت‌های معاملاتی و خرید و فروش در بازار اقدام می‌کنند. نهایتاً، اطلاعات گردآوری شده و سنجش‌های نهایی از طریق معدن دینای (DataMine) بورس شیکاگو که خدمتی مبتنی بر کلوداست به همراه مجموعه ارزشمندی از اطلاعات و داده‌های تاریخی معاملات آتی و اختیار این بورس در اختیار متقاضیان قرار می‌گیرد. معدن دینا، مجوز اخذ اشتراک و دسترسی سریع به محتوای مورد نیاز را از طریق پروتوکول‌های اینترنتی و API به کاربران می‌دهد.

روند پر شتاب بازار مشتقه ارزهای دیجیتال

حیرت انگیز مثل HUOBI

عملکرد حیرت انگیز بازار مشتقه ارزهای دیجیتال HUOBI در زمانی اتفاق افتاده که بسیاری از بازارهای ارز دیجیتال با روند نزولی سرمایه گذاری مواجه اند که سنگینی سایه آن سال مالی ۲۰۱۸ را به کلی فراگرفت. این سامانه زمانی که تنها یک ماه از آغاز بکار آن می گذشت، توانست رکوردهای عجیبی بر جای بگذارد. دهم دسامبر یعنی کمتر از یک ماه پس از راه اندازی این بازار ارزش بازار آن به روزی ۲۰۰ میلیون دلار رسید اما از ۲۷ سپتامبر به این سو حجم معاملات آن به بیش از یک میلیارد دلار در روز رسید. «لی ویو وانگ» مدیر اجرایی Huobi Global با ابراز خرسندی از رشد سریع حجم معاملات این سامانه، دلیل این روند صعودی پر شتاب را درک درست سرمایه گذاران نهادی و حرفه‌ای از کار کردهای بازار مشتقه ارزهای دیجیتال دانست. وی ابراز داشت زمان آن رسیده که ابزارهای مدیریت ریسک رمزارزها حضور خود را به ویژه در شرایط رکود بازار همان طور که ما عمل کردیم، نشان دهند. Huobi در نظر دارد برای سال ۲۰۱۹ تعداد قراردادهای مشتقه بیشتری بر روی ارزهای دیجیتال منتشر و همزمان نرم افزارهای معاملاتی خود را با افزودن ویژگی‌های جدید ارتقاء بخشد.

Huobi

بازار مالی

ارزش معاملات (میلیارد تومان)

۷,۷۹۸

+۳۸۶% ▲

۱,۶۰۵

تعداد قرارداد

۲,۳۰۲,۶۴۲,۳۵۶

+۲۷۰% ▲

۶۲۱,۵۵۶,۰۳۰

۱۳۹۵

۱۳۹۶

ارزش ۷۸ هزار میلیارد ریالی بازار مالی

در سال ۹۷ دو میلیارد و ۳۰۲ میلیون قرارداد
در بازار مالی بورس کالا منعقد شد

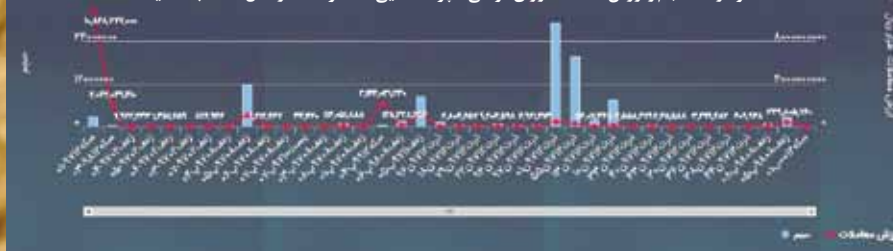
در طول این بازه زمانی بیش از ۶ میلیارد و ۸۴۰ میلیون ریال اوراق سلف موازی استاندارد، گواهی سپرده کالایی و صندوق های سرمایه گذاری مبتنی بر کالا در سال ۱۳۹۷ شاهد معامله بیش از دو میلیارد و ۳۰۲ میلیون قرارداد به ارزشی بیش از ۷۷ هزار و ۹۸۹ میلیارد و ۷۲۶ میلیون ریال بود. این میزان معامله در حالی در بازار مالی رقم خورد که از نظر حجم و ارزش معامله نسبت به سال پیش از آن با افزایش ۲۷۰ و ۳۸۶ درصدی رو به رو بوده است. همچنین براساس آمارهای موجود در بازار مالی بورس کالای طی سال گذشته بیش از ۱۴۸ میلیون و ۸۳۹ هزار اوراق سلف موازی استاندارد به ارزشی بالغ بر ۲۰ هزار و ۴۷۶ میلیارد و ۶۳۸ میلیون ریال منعقد شد که این میزان معامله به ترتیب با ۴۸۵ و ۱۰۴ درصد افزایش نسبت به سال ۹۶ همراه بوده است. اوراق سلف موازی استاندارد سراتو، پلی اتیلن ایلام، سیمان اصفهان، مرغ منجمد بهپرور، پلی استایرن انتخاب، سیمان شرق، سیمان سپاهان، سیمان خوزستان، تیراهن ۱۴، فولاد کاوه و ورق گرم فولاد اوراقی هستند که در سال گذشته در بورس کالای ایران منتشر شده است. در میان این اوراق سلف موازی استاندارد سراتو به حجم بیش از ۶ میلیون و ۵۲۶ هزار قرارداد بالاترین ارزش معاملاتی را در بین این اوراق در اختیار داشت. بطوریکه

بازار مالی بورس کالای ایران در سه بخش معاملات سلف موازی استاندارد، گواهی سپرده کالایی و صندوق های سرمایه گذاری مبتنی بر کالا در سال ۱۳۹۷ شاهد معامله بیش از دو میلیارد و ۳۰۲ میلیون قرارداد به ارزشی بیش از ۷۷ هزار و ۹۸۹ میلیارد و ۷۲۶ میلیون ریال بود. این میزان معامله در حالی در بازار مالی رقم خورد که از نظر حجم و ارزش معامله نسبت به سال پیش از آن با افزایش ۲۷۰ و ۳۸۶ درصدی رو به رو بوده است. همچنین براساس آمارهای موجود در بازار مالی بورس کالای طی سال گذشته بیش از ۱۴۸ میلیون و ۸۳۹ هزار اوراق سلف موازی استاندارد به ارزشی بالغ بر ۲۰ هزار و ۴۷۶ میلیارد و ۶۳۸ میلیون ریال منعقد شد که این میزان معامله به ترتیب با ۴۸۵ و ۱۰۴ درصد افزایش نسبت به سال ۹۶ همراه بوده است. اوراق سلف موازی استاندارد سراتو، پلی اتیلن ایلام، سیمان اصفهان، مرغ منجمد بهپرور، پلی استایرن انتخاب، سیمان شرق، سیمان سپاهان، سیمان خوزستان، تیراهن ۱۴، فولاد کاوه و ورق گرم فولاد اوراقی هستند که در سال گذشته در بورس کالای ایران منتشر شده است. در میان این اوراق سلف موازی استاندارد سراتو به حجم بیش از ۶ میلیون و ۵۲۶ هزار قرارداد بالاترین ارزش معاملاتی را در بین این اوراق در اختیار داشت. بطوریکه

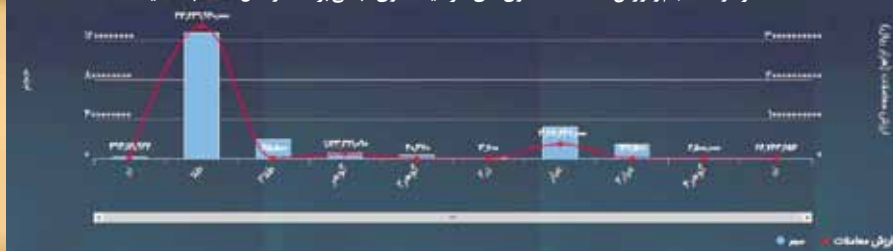
نمودار ۱- حجم و ارزش معاملات اوراق سلف موازی استاندارد منتشر شده در سال ۱۳۹۷ به تفکیک نماد

نمودار ۲- حجم و ارزش معاملات اوراق گواهی سپرده کالایی منتشر شده در سال ۱۳۹۷ به تفکیک نماد

نمودار ۳- حجم و ارزش معاملات صندوق های سرمایه گذاری مبتنی بر کالا در سال ۱۳۹۷ به تفکیک نماد

در بررسی بازده سالانه

عیار صندوق‌های طلا مشخص شد

◀ مارال لاریجانی

بازارهای ارز و طلا، همواره برای سرمایه‌گذاران جذاب هستند و سرمایه‌های زیادی در جاده سرمایه‌گذاری این بازارها سرازیر می‌شود. در این بین به دلیل نوسانات دائمی این بازارها، سرمایه‌گذاری در آنها به رصد دائم و توانایی درک سیگنال‌ها جهت جلوگیری از زیان نیاز دارد. این در حالی است که بسیاری از افراد عادی که وارد این بازارها می‌شوند و گاهی تمام سرمایه خود را برای خرید سکه و ارز صرف می‌کنند، از این توانایی‌ها برخوردار نیستند و بنابراین، با زیان هنگفت مواجه شده و تمام دارایی خود را از دست می‌دهند. در این راستا، متولیان بازار سرمایه برای افرادی که به دنبال کسب سود مناسب و حفظ ارزش پول خود در برابر افزایش تورم هستند، صندوق‌های سرمایه‌گذاری طلا را پیش‌بینی کردند. این صندوق‌ها دارای خرد و کلان مردم را جذب کرده و با سرمایه‌گذاری در دارایی‌های مختلف و استفاده از ابزارهای پوشش ریسک، نه تنها از اصل سرمایه مردم محافظت می‌کنند، بلکه آنها را به طور مناسبی از سود بازار سکه و همچنین ارز، بهره‌مند می‌سازند. در این راستا، با امیر حسین محمدی، کارشناس ارشد بازار سرمایه و مدیر سرمایه‌گذاری شرکت خدماتی پشتیبانی مهر به گفت و گو نشستیم تا با مختصات و نحوه عملکرد صندوق‌های طلا آشنا شویم.

افزایش تمایلات سفته بازان بود، شاهد رشد قیمتی جالب توجه سکه در بازار بودیم؛ به طوریکه قیمت هر سکه امامی از نواحی قیمتی ۱،۶۰۰،۰۰۰ تومانی در ابتدای سال ۹۷ به ۴،۴۰۰،۰۰۰ تومان در ۲۲ اسفند ماه سال گذشته رسید و به این ترتیب رشد ۱۷۶ درصدی را تجربه کرد. به این ترتیب هر چند در نمودارهای ارائه شده روند قیمتی سکه در طی دوره سالانه افزایشی بوده است، اما تغییرات حساب قیمتی سکه موجب شد که بسیاری از سرمایه گذاران و به خصوص سرمایه گذاران که تازه کار و کم تجربه بودند، به دلیل آگاهی نداشتن از روند بازار و بدون توجه به سیگنال‌های آن با زیان زیادی مواجه شوند. با توجه به اینکه استراتژی‌های معاملاتی و سرمایه گذاری در صندوق‌ها، از سوی ارکان و نهادهای مالی خیره در کسوت مدیر صندوق، متولی، بازارگردان و ... تعریف و اجرایی می‌شوند، سرمایه گذاران صندوق‌های طلا نیازی به تحلیل روزانه و موردی بازار سکه و طلا و نیز تجربه فراوان در این زمینه ندارند که این یکی از مهمترین مزایای سرمایه گذاری در این صندوق‌ها به شمار می‌رود. به این ترتیب، سرمایه گذاران می‌توانند با سرمایه گذاری در صندوق‌های طلا اطمینان حاصل کنند که از پتانسیل سود موجود در بازار سکه بهره‌مند خواهند شد و این در حالی است که در هنگام شکست حساب سکه، ریسک آنها تا حدود زیادی پوشش داده خواهد شد.

❖ **با توجه به اینکه قیمت سکه طلا و در نتیجه بازدهی صندوق‌های طلا از نرخ نیز تأثیر می‌پذیرد، تحلیل شما از مقایسه بازدهی صندوق طلا و بازار ارز چیست؟**

بروز رخدادهای گوناگون سیاسی نظیر خروج آمریکا از توافق برجام و در نتیجه، بازگشت بسیاری از تحریم‌های تعلیق شده مانند تحریم‌های بانکی، افزایش تنش‌های منطقه‌ای و ... به همراه اتخاذ برخی تصمیمات خلق الساعه مانند اعلام تک نرخ شدن ارز و نظایر این دلایل، موجب بروز ناپایداری‌های زیادی در بازار ارز شد. به طوریکه قیمت هر دلار آمریکا که در ابتدای سال ۹۷ حدود ۴۹۰۰ تومان دادوستد می‌شد، به بیش از ۱۳۰۰۰ هزار تومان در روز ۲۱ اسفندماه رسید؛ این در حالی است که بالاترین قیمت معاملاتی هر دلار آمریکا در سال گذشته به بالغ بر ۱۹۰۰۰ تومان نیز رسیده بود. سرمایه گذاری و به خصوص سفته بازی در بازار ارز همواره با مشکلاتی نظیر امنیتی شدن فضای بازار

صندوق با نمادهای طلا، گوهر، زر و عیار رسیده است.

❖ **بازدهی و ارزش صندوق‌های سرمایه گذاری طلا را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

در حالی که زمان زیادی از تأسیس و راه‌اندازی این صندوق‌ها در بازار سرمایه نمی‌گذرد، اما بررسی داده‌های موجود نشان می‌دهند صندوق‌های سرمایه گذاری طلا را باید سرآمد صندوق‌های سرمایه گذاری بازار سرمایه دانست به طوری که بیشترین بازدهی و رشد دارایی‌ها به این صندوق اختصاص دارد. هر چند صندوق عیار در اواسط سال جاری تأسیس و راه‌اندازی شد و با توجه به عمر کم، مقایسه آن با سه صندوق دیگر، منطقی به نظر نمی‌رسد، اما بررسی داده‌های مربوط به این صندوق نیز، حکایت از روند مطلوب آن دارد. البته با توجه به جدید بودن این نوع از صندوق‌های کالایی در ایران، قضاوت در خصوص عملکرد این صندوق‌ها به زمان بیشتری نیاز دارد. با نگاهی به جدول پایین می‌توان متوجه شد که صندوق «طلا» به میزان ۱۶۲ درصد، صندوق «گوهر» به میزان ۱۳۶ درصد، صندوق «زر» به میزان ۱۱۸ درصد و صندوق «عیار» به میزان ۲۳ درصد کسب بازدهی داشتند. به این ترتیب، سرمایه گذاران در این صندوق‌ها علاوه بر بهره‌مندی از مزایای مشروح در قسمت‌های قبل، بازدهی مناسبی نیز کسب کردند که بسیار فراتر از بازدهی اغلب بازارها بود. در ضمن رشد مناسب واحدها و دارایی‌های صندوق‌های طلا نیز نشان می‌دهد که سرمایه گذاران استقبال خوبی از این صندوق‌ها به عمل آوردند.

❖ **عملکرد بازار سکه طلای فیزیکی و صندوق‌های سرمایه گذاری طلا را در مقایسه با هم چگونه می‌بینید؟**

نگاهی به ترکیب دارایی صندوق‌های سرمایه گذاری نشان می‌دهد که با توجه به ماهیت این صندوق‌ها، بخش عمده‌ای از منابع آنها صرف خرید گواهی سپرده سکه طلا شده است. به این ترتیب نوسانات و رشد قیمتی سکه در بازار، نقش بسزایی در رشد بازدهی این صندوق‌ها داشته است. بازار سکه در سال ۹۷ مسیر پررونق و پرنوسانی را طی کرد؛ در این سال به واسطه رشد چشمگیر و فزاینده قیمت دلار در بازار آزاد که در ادامه باید به آن نیز اشاره‌ای داشته باشیم، افزایش قیمت هر انس طلا در بازارهای جهانی و نیز رشد تقاضای خرید (که بیشتر ناشی از رکود بخش مولد اقتصاد کشور و

❖ **در ابتدا بفرمایید که ویژگی صندوق‌های سرمایه گذاری طلا چیست و این صندوق‌ها با چه اهدافی تشکیل شدند؟**

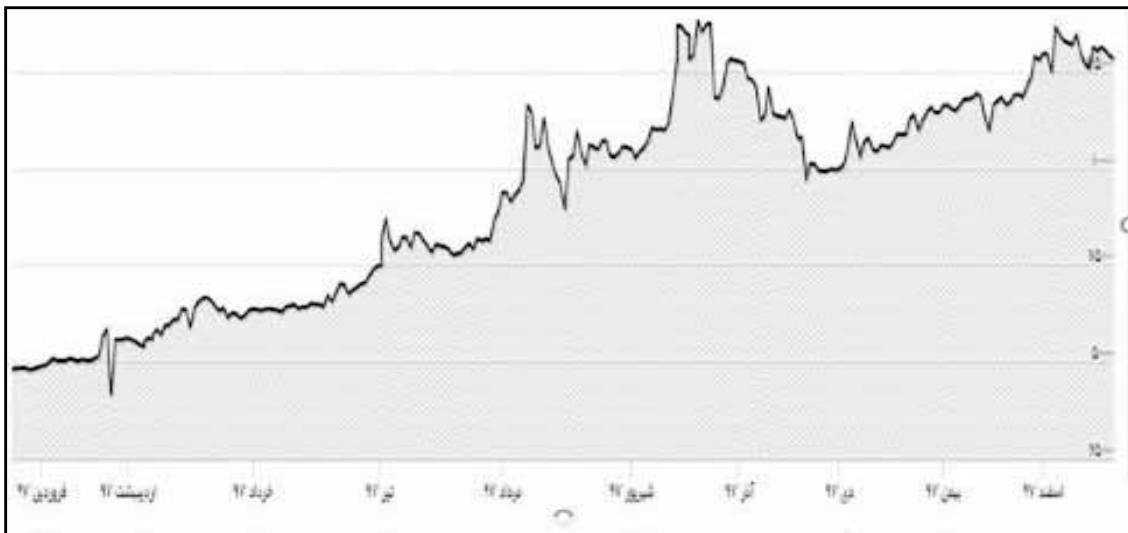
نگاهی به شرایط بازار سکه نشان می‌دهد که به دلیل وجود عوامل متعددی مانند نقدشوندگی بالا، گستردگی مراکز خرید و فروش، مقبولیت و آشنایی عام مردم با نحوه دادوستد آن و ... این بازار از جذابیت بالایی برخوردار بوده و همواره طیف وسیعی از سرمایه گذاران را به خود جلب کرده است. این در حالی است که نگهداری سکه‌های خریداری شده، نوسانات قیمتی متعدد و بالا رفتن ریسک معاملاتی ناشی از عدم امکان پوشش ریسک نوسانات قیمتی، مهم‌ترین دغدغه سرمایه گذاران در این بازار به شمار می‌رود. در این راستا، بورس کالای ایران به عنوان مهم‌ترین و مدرن‌ترین مرکز معاملات کالایی کشور تلاش نمود که با تعریف ابزارها و سازوکارهای مناسب و عملیاتی، شکل جدیدی از سرمایه گذاری دارایی طلا را به سرمایه گذاران معرفی کند که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به معاملات آتی سکه، اختیار معامله و صندوق‌های سرمایه گذاری طلا اشاره کرد که در حال حاضر فعال‌ترین آن‌ها، سرمایه گذاری در صندوق‌های طلا است. این صندوق‌ها از نوع قابل معامله در بورس (ETF) بوده و مانند سایر صندوق‌ها، دارای مدیر، بازارگردان و ارکان نظارتی شامل متولی و حسابرس هستند.

صندوق‌های سرمایه گذاری طلا به سرمایه گذاران اجازه می‌دهند تا به جای خرید و نگهداری سکه و تحمیل ریسک‌های مشروحه، با خرید واحدهای صندوق، نسبت به سرمایه گذاری در صندوق‌های مربوطه اقدام کنند و از مزایایی مانند پوشش ریسک‌های قیمتی، نرخ ارز و تورم، مشکلات نگهداری و حمل و نقل سکه‌های خریداری شده، اطمینان از کیفیت سکه‌ها و ... بهره‌مند شوند. علاوه بر این، سرمایه گذاران با ورود به این معاملات از معافیت‌های مالیاتی نیز برخوردار هستند. هر چند میانی و سلاز کار تأسیس و راه‌اندازی این صندوق‌ها در سال ۱۳۹۵ پایه گذاری شد، اما عملاً در سال ۱۳۹۶ اولین صندوق سرمایه گذاری طلا با نماد (طلا) صندوق پستوانه طلای لوتوس (راه‌اندازی گردید که با توسعه زیر ساخت‌های مربوطه، امکان معاملات برخط نیز فراهم شد. از آن زمان تا کنون، تلاش زیادی جهت راه‌اندازی صندوق‌های دیگر به عمل آمد که در حال حاضر تعداد صندوق‌های سرمایه گذاری طلا به ۴

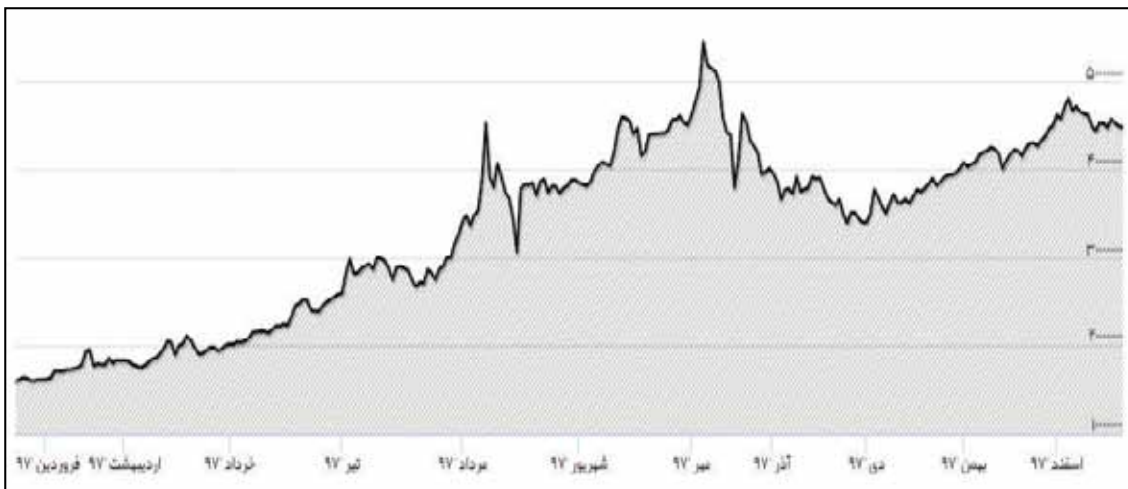
نماد صندوق	بازده (درصد)	رشد واحدهای سرمایه گذاری (درصد)	رشد ارزش دارایی‌ها (بر اساس رشد دارایی‌های قبل و جذب دارایی‌های جدید) - (درصد)
طلا	۱۶۲	۳۷۴	۱۱۴۴
گوهر	۱۳۶	۶۱	۲۷۹
زر	۱۱۸	۴	۱۲۷
عیار	۲۳	۷۰۰	۸۶۴۹

(یادآوری: برای سه صندوق طلا، گوهر و زر مقادیر مربوطه، بر اساس مقایسه داده‌های موجود از ابتدای سال تا ۲۱ اسفندماه سال ۹۷ محاسبه شده است. در خصوص صندوق عیار، داده‌ها بر اساس مقایسه داده‌های ابتدای اردیبهشت ماه تا ۲۱ اسفندماه محاسبه شده است. در ضمن رشد چشمگیر واحدها و ارزش دارایی‌های صندوق عیار با توجه به نوپا و جدیدالتأسیس بودن، طبیعی به نظر می‌رسد)

روند قیمت دلار در سال ۹۷

روند قیمت سکه در سال ۹۷

مبادلاتی و در نتیجه عدم دادوستد، خسارت به اقتصاد کشور با تاثیر گذاری مستقیم بر قیمت کالاها، عدم اطمینان از اصالت دلارهای خریداری شده، ریسک های معاملاتی شدید ناشی از نوسانات قیمتی و... مواجه هستند و با وجود رشد چند برابری دلار در بازار آزاد، تعداد قابل توجهی از سرمایه گذاران در این بازار با زیان های هنگفتی مواجه شدند، به خصوص سرمایه گذارانی که به صورت هیجانی اقدام به خرید و سرمایه گذاری کردند. بنابراین، از آنجا که قیمت سکه طلا متأثر از اونس جهانی و نرخ دلار است، سرمایه گذاران می توانند با سرمایه گذاری در صندوق طلا از افزایش نرخ ارز نیز سود کسب کنند و از سوی دیگر، ریسک خود را نیز پوشش دهند.

🔴 **آینده صندوق های سرمایه گذاری طلا چگونه پیش بینی می کنید؟**
همانگونه که در موارد قبل نیز عنوان شد این صندوق ها با توجه به نوسان قیمت سکه در بازار آزاد با بازدهی مناسبی همراه شدند و توانستند طیفی از سرمایه گذاران را به خود جلب کنند. با این حال توسعه این

صندوق ها به زیر ساخت ها و الزامات متعددی نیاز دارد. از جمله آمادگی های لازم می توان به افزایش آگاهی عمومی سرمایه گذاران در خصوص صندوق های طلا و نحوه سرمایه گذاری در آنها اشاره کرد؛ چرا که متأسفانه هنوز هم عده زیادی با مبانی مربوطه آشنایی کامل ندارند. استفاده از پتانسیل و ظرفیت های آموزشی مراجع و ارکان مرتبط با بازار سرمایه به خصوص در مراکز استان ها و شهرستان ها می تواند به افزایش آگاهی و اعتماد آحاد مردم به این صندوق ها و در نتیجه سرمایه گذاری مولد و مناسب منجر شود.

علاوه بر این، در ابتدای تأسیس صندوق های سرمایه گذاری، به مدیر صندوق این اجازه داده شده بود که حداکثر ۲۰ درصد دارایی های صندوق را در معاملات ابزار مشتقه سرمایه گذاری کند. همانگونه که گفته شد ابزار مشتقه یکی از بهترین روش ها به منظور پوشش ریسک نوسانات قیمتی بوده که سال ها است به خصوص در بورس کالای ایران و مبتنی بر کالا های گوناگون که مهم ترین آنها سکه بوده است، به کار گرفته می شود. متأسفانه آشننگی های بازار سکه و ارز

و حواشی به وجود آمده، موجب شد که معاملات آتی سکه که یکی از مهمترین ابزار مشتقه به شمار می رود، به طور موقتی متوقف شود و بنابراین، صندوق های طلا از این ابزار جذاب پوشش ریسک محروم شدند. هر چند در سال جاری صندوق های طلا بازدهی مناسبی کسب کردند، اما باید به یاد داشته باشیم بازار نقدی سکه هم با رشد و بازدهی مناسبی همراه بوده است و با توجه به اینکه بخش عمده ای از دارایی های صندوق صرف خرید گواهی سپرده سکه شده است، بازدهی بالای آنها دور از انتظار نبود. حال باید در غیاب موقتی استفاده از اهرم ها و مزایای معاملات آتی سکه، آیا در مواقع نزول قیمت های بازار نقدی و در صورت تداوم این امر، آیا صندوق ها می توانند بازدهی مناسبی داشته باشند؟ با این حال به نظر می رسد با توجه به پیش بینی اقبال سرمایه گذاران به بازار نقدی در سال بعد و نیز امکان بهره گیری صندوق های طلا از روش های معاملاتی کم ریسک مانند دادوستد گواهی سپرده های بانکی، اوراق با درآمد ثابت و...، بازدهی مناسب صندوق ها در سال ۱۳۹۸ دور از ذهن نیست.

قراردادهای مشتقه

ارزش معاملات (میلیارد تومان)

۸۲,۴۰۰

+۲۵% ▲

۶۵,۸۵۱

تعداد قرارداد

۱۵,۳۷۱,۷۰۴

+۲۵۸% ▲

۴,۲۸۸,۶۸۸

۱۳۹۵

۱۳۹۶

گفت و گو با کارشناس بازار سرمایه

پرچم بازار آتی در دست طلای سرخ

◀ مهد به انوشه

زعفران، محصولی جذاب و گران قیمت است که به اعتقاد کارشناسان پس از توقف موقتی معاملات آتی سکه در بورس کالا توانست پرچم بازار آتی را با شایستگی بالا نگه دارد. محمدرضا سردمدی، کارشناس بازار سرمایه معتقد است که با توجه به جایگاه ویژه ایران در تولید زعفران و استقبال فعالان بازار طلای سرخ از معاملات این محصول در بورس کالا، مرجعیت قیمت بورس کالای ایران برای تجار دنیا به هیچ عنوان دور از ذهن نیست. سردمدی، مدیر عامل شرکت مشاور سرمایه گذاری آوای آگاه در گفت و گو با دوماهنامه پیام اقتصادی بورس کالا با تأکید بر اینکه ورود زعفران نقطه عطفی در عملکرد بازار آتی بورس کالا در سال ۹۷ بود، گفت: بازار آتی ماهیتاً بازاری است که در بورس های دنیا، با محصولات کشاورزی شکل گرفته و هدف آن پوشش ریسک ناشی از نوسان قیمت برای کشاورزان است البته الزاماً قرار نیست

بیشترین حجم این بازار به محصولات کشاورزی اختصاص داده شود. وی با اشاره به اینکه حرکت به سمت اقتصاد بازار آزاد می تواند کمک مهمی برای شکل گیری بازار آتی کالاهای مختلف باشد، گفت: در ابتدای سال ۹۷، بازار آتی سکه به دلیل نوسان های عجیب بازار نقدی به طور موقتی متوقف شد. پس از این اتفاق، مسوولان بورس کالا با برنامه ریزی صحیح و در فرصتی کوتاه، روی زعفران به عنوان دارایی جدید بازار آتی تمرکز کردند که معاملات این محصول در بازار آتی با حجم قابل قبولی در جریان است. سردمدی عنوان کرد: در ابتدای راه اندازی بازار آتی زعفران، معامله گرانی که سکه معامله می کردند نیز بدون آگاهی کافی از این کالای جدید و بر مبنای تسلط بر اصول معاملات آتی، وارد بازار آتی زعفران شدند و منطبق با بازار سکه، زعفران معامله می کردند؛ نکته مهم این بود که همسویی نسبی نرخ زعفران با نوسانات دلار و سکه کمک ویژه ای به معامله گران آتی کرد اما در ادامه با

تعادل بازارها، نیاز به آگاهی از بازار زعفران برای بازیگران آتی احساس شد.

◀ بازار آتی باطعم واقعی زعفران

این کارشناس بازارهای کالایی گفت: با گذشت سه الی چهار ماه از راه اندازی بازار آتی زعفران، معاملات کم کم آرام گرفت و از هیجان ها دور شد. به این ترتیب گروهی از معامله گران غیر حرفه ای که زعفران را جایگزین سکه کرده بودند، از این بازار خارج شدند و آنهایی که در بازار ماندند با آگاهی کامل از ویژگی های آتی زعفران معاملات خود را انجام می دهند.

به گفته وی امروز در بورس کالا بازار آتی زعفرانی فعال است که به طور رسمی و تخصصی زعفران در آن معامله می شود. وی با تأکید بر اینکه شکل گیری اولین بازار مشتقه کالایی واقعی مبتنی بر یک کالای کشاورزی اتفاق بسیار مهمی برای

وی با تاکید بر اینکه قیمت گذاری زعفران در بازار آتی و بازار گواهی سپرده، حضور دلان را کم رنگ و حاشیه سود آنها را کوچک و حاشیه سود کشاورز را بزرگ می کند، افزود: چنین بستری اتفاق بسیار مثبتی برای بخش کشاورزی کشور است. وی در ادامه به ویژگی های زعفران به عنوان یک کالای استراتژیک اشاره کرد و گفت: ایران ۹۰ درصد کل زعفران دنیا را تولید می کند که حدود ۳۵۰ تن زعفران است. نرخ هر کیلو زعفران در حال حاضر ۱۲ میلیون تومان است و بر همین مبنای ارزش بازار این کالا رقمی حدود ۴ هزار میلیارد تومان است اما از همه این ظرفیت در بازار آتی استفاده نمی شود. به گفته وی، با توجه به افزایش عمق معاملات زعفران در بورس کالا و همچنین شرایط انحصاری این محصول برای کشور ما، بورس کالا می تواند به مرجع قیمت گذاری زعفران دنیا تبدیل باشد. سرمایه با اشاره به اینکه در گذشته چنین روندی امکان پذیر نبود، افزود: در سال های قبل عمده زعفران دنیا در ایران تولید اما در اسپانیا قیمت گذاری می شد اما با بورسی شدن زعفران، ورق برگشته و مسولان نیز به این موضوع واقف شده اند.

◀ مدیریت ریسک صادر کنندگان

وی در پایان بازار آتی را ابزاری برای پوشش ریسک صادر کنندگان دانست و افزود: صادر کنندگان زعفران تا پیش از راه اندازی این بازار ابزاری برای پوشش نوسان های ارزی نداشتند، اما با تکمیل شدن زنجیره ابزار معاملاتی زعفران، ریسک معاملات این کالا هم برای صادر کننده و هم برای وارد کننده مدیریت می شود.

این کارشناس بازارهای کالایی با اشاره به اینکه با راه اندازی قرارداد آتی طلای آب شده در کنار صندوق های طلا شاهد توسعه قابل توجه این بازار خواهیم بود، گفت: همچنین شنیده ها از برنامه ریزی برای ورود پسته و زیره نیز به این بازار حکایت دارد، به این ترتیب اگر این دو محصول کشاورزی در کنار صندوق های طلا و طلای آب شده در بازار آتی معامله شوند به طور قطع در آینده شاهد بازاری بزرگ و پر عمق با ارزش بسیار مطلوب روبه رو خواهیم بود.

◀ تکمیل زنجیره ابزارها

سرمدی با تاکید بر اینکه حضور چند محصول مختلف و مولتی کاور شدن بازار آتی، ریسک متوقف شدن معاملات یک محصول در این بازار را برای همیشه از بین می برد، گفت: زعفران در حال حاضر شرایط بسیار ایده آلی در بورس کالا دارد. این محصول تنها کالای کشاورزی است که همه ابزارهای معاملاتی بورس کالا را در اختیار دارد. بازار نقدی، فیوچرز و آپشن سه بازاری هستند که زعفران در آنها حضور دارد و سرمایه گذار به راحتی می تواند ریسک هایش را با این ابزارهای مالی کامل، پوشش دهد. مدیر عامل شرکت مشاور سرمایه گذاری آوای آگاه با اشاره به اینکه بازار زعفران همه ویژگی هایی که یک معامله گر نیاز دارد را در اختیارش می گذارد، افزود: به این ترتیب کشاورز با حضور در بورس کالا امکان پوشش ریسک ناشی از نوسان قیمت را در بازار دارد و با دغدغهای به اسم فروش تضمینی مواجه نیست. همچنین کشاورز توانایی فروش پیش از موعد در آتی را در اختیار داشته و در نتیجه می تواند ریسک خود را کامل پوشش دهد.

بورس کالا در سال ۹۷ بود، گفت: بورس کالا با راه اندازی این بازار توانست این پیام را به کشاورزان بدهد که این بازار برای آنها اتفاق مثبتی است و مقاومت هایی که نسبت به پذیرش محصولات کشاورزی در بورس کالا به خصوص از سوی فعالان قدیمی بازارها و حتی کشاورزان وجود داشت، به میزان زیادی با اعلام مزایای بورس کالا برای همگان، برداشته شد.

◀ یک انتخاب هوشمندانه

وی پذیرش کالایی مثل زعفران را به عنوان یک کالای استراتژیک کشاورزی برای بازار آتی، انتخابی هوشمندانه دانست و گفت: رونق بازار آتی باعث شد تا معاملات گواهی سپرده زعفران هم در بورس کالا رونق گیرد و بازار از عمق مناسبی برخوردار شود. به این ترتیب بورس کالا توانست برای اولین بار بازاری رسمی را برای قیمت گذاری زعفران افتتاح کند. سرمایه با اشاره به اینکه ۹۰ درصد زعفران دنیا در ایران تولید می شود، ادامه داد: با نظام مند شدن این بازار، بورس کالا می تواند تبدیل به مرجعی برای تعیین نرخ زعفران در دنیا شود که اتفاق بسیار مثبتی است. وی با تاکید بر اینکه از این به بعد مسولان بورس کالا باید تلاش کنند تا بازار آتی بزرگ شود و معطوف به یک کالا نباشد، گفت: خوشبختانه بورس کالا راه اندازی قرارداد آتی بر پایه واحدهای صندوق طلا را در دستور کار دارد که این بازار نیز از جذابیت های ویژه ای برخوردار است.

◀ آتی در انتظار صندوق های طلا

وی معتقد است بازار آتی به یک ابزار روی طلا نیاز دارد، در نتیجه راه اندازی آتی صندوق طلا می تواند به نیاز فعالان بازار طلا پاسخ مناسبی دهد.

تکمیل پازل زعفرانی

هم اکنون بازار معاملات نقدی، گواهی سپرده کالایی، آتی و آپشن زعفران در بورس کالا فعال است

مهدیه انوشه

حسن ختام اقدامات سال ۹۷ بورس کالا، راه اندازی معاملات اختیار معامله یا همان آپشن زعفران بود که زنجیره این بازار را تقریباً کامل کرد به طوری که هم اکنون معاملات زعفران در بازار نقد، گواهی سپرده کالایی، قرارداد آتی و آپشن فعال است و در سال جاری باره اندازی صندوق سرمایه گذاری زعفران این پازل معاملاتی تکمیل می شود. جلال ناصری، فعال قدیمی بازار زعفران و قائم مقام شرکت زرین زعفران مشرق زمین در گفت و گویی با دوماهنامه پیام اقتصادی بورس کالا با تأکید بر موفقیت بازار آتی زعفران، تابلوی بازار مشتقه بورس کالا را بازاری مستعد دانسته و معتقد است این بازار در صورت توسعه بیشتر به راحتی می تواند جایگزین خریدهای تضمینی دولت از کشاورزان شود. مشروح این گفت و گور در زیر می خوانید:

خارج شوند. همه این مشکلات با آموزش های کامل، تخصصی و فراگیر برطرف می شود. این در حالی است که بازار مشتقه، موقعیت خوبی برای صادرکننده ها ایجاد کرده است و من معتقدم با توسعه این بازار، صادرکنندگان استقبال بیشتری از این بازار خواهند داشت. در خصوص معاملات اختیار معامله نیز در همین مدت کوتاه از راه اندازی این بازار، تعداد کسانی که معامله گر در بخش خرید آپشن ها هستند خیلی بالاتر از کسانی است که باید حق فروش را تملک کنند. در این بین کشاورز باید حق فروش

کشاورزان مدرک تحصیلی مورد نیاز را ندارند به صورت آنلاین کد بورسی به آن ها تعلق نمی گیرد. به این ترتیب مهمترین موضوع، ارائه آموزش لازم در بخش آتی به کشاورزان است؛ کشاورزی که بدون آموزش لازم وارد این بازار شود نمی داند چه موقع خروج و چه موقع ورود داشته باشد. این در حالی است که برخی از کشاورزان برداشتشان از بازار آتی این است که اگر در موقعیت فروش قرار گرفتند باید حتما تا انتهای معامله در بازار بمانند و نمی دانند اگر در موقعیتی معامله به زبانی آنها بود یا مشکلی برایشان ایجاد شد، می توانند از بازار

◀ به نظر شما راه اندازی معاملات آتی زعفران بر بازار غیر رسمی این محصول، کشاورز و صادرکننده چقدر تأثیر گذار بوده است؟
دو مخاطب کشاورز و صادرکننده برای بازار آتی زعفران، کاملاً شرایط متفاوتی برای حضور در این بازار دارند. کشاورزان به صورت فراگیر نمی توانند در بازار آتی فعال شوند چون حضور در این بازار نیازمند آموزش های تخصصی است و از همه مهم تر اینکه کسانی که در آتی فعال هستند معمولاً سعی می کنند به صورت آنلاین معاملات خود را انجام دهند. اما از آنجایی که اکثر

در حال حاضر بزرگترین مشکل صادرکنندگان مواجهه با چند پرسش مهم از سوی خریداران خارجی است، اول اینکه آیا محصول به موقع تحویل داده می شود و اینکه آیا قیمت زعفران طی طول قرارداد می کند. این در شرایطی است که در صورت بین المللی شدن بازار آتی زعفران، خریدار خارجی با حضور در بازاری نظاممند و قانونی بدون هیچ نگرانی اقدام به خرید زعفران می کند.

◀ **افزایش تورم و نرخ دلار تاجه حد در قیمت زعفران اثرگذار است و نرخ این محصول در بازارهای جهانی چقدر است؟**

در سال ۹۷ افزایش چشمگیر تورم و رشد نرخ دلار در قیمت این محصول اعمال نشد. حتی در مقایسه با نرخ دلار حتی بازار زعفران در مسیر خلاف جهت نیز حرکت کرده و تورم منفی داشته است. به این ترتیب که در اسفند ماه سال ۹۶ دولت زعفران را بر مبنای نرخ دلار ۳۲۰۰ تومانی از کشاورز خریداری می کرد که به ازای هر کیلو ۵ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان قیمت زعفران بود؛ بر مبنای معادل ارزی هر کیلو زعفران ۱۸۰۰ دلار قیمت گذاری شده بود این در حالی است که امروز قیمت هر کیلو زعفران در بورس کالا حدود ۱۲ میلیون تومان است که بر مبنای دلار ۱۲ هزار تومانی، قیمت هر کیلو زعفران هزار دلار محاسبه می شود. در حالی قیمت این کالا از سوی وزارت جهاد کشاورزی و وزارت صنعت دائم کنترل می شود که زعفران محصولی استراتژیک برای صادرات است و فقط ۱۰ درصد آن در بازار داخل مصرف می شود. اگر اجازه واقعی شدن قیمت را به این محصول بدهند، زعفران ارز آوری خوبی برای کشور خواهد داشت. همچنین افزایش نرخ این محصول هیچ تاثیری در زندگی مردم ایران ندارد چرا که زعفران جزو کالای اساسی نیست. در صورتی که وزارت صنعت و وزارت کشاورزی با یکدیگر همکاری های لازم را داشته باشند و ۱۰ درصد نیاز داخلی را از تولیدکننده های ابتدای سال با قیمت پایین تری خریداری و سپس در بازار توزیع کنند، حدود ۹۰ درصد از زعفران را می توان با نرخ هایی بالاتر از رقم امروز در بازارهای خارجی به فروش رساند. در حال حاضر نرخ زعفران در بازارهای جهانی کمتر از ۶۰ الی ۷۰ میلیون تومان نیست اما مادر چین رقم های پائینی اقدام به فروش محصول خود می کنیم.

◀ **پیش بینی شما از قیمت و بازار زعفران در نیمه اول سال ۹۸ چیست؟**

من معتقدم در صورتی که بازار مشتقه زعفران تقویت و آموزش های لازم برای این بازار انجام شود، به طور قطع در نیمه اول سال آینده شاهد حضور بسیاری از کشاورزان در این بازار خواهیم بود. با حضور تولیدکننده ها و فروش های تضمینی به طور قطع قیمت زعفران در محدوده های فعلی نمی ماند اما حلقه مفقوده امروز آموزش است که باید به صورت جدی تقویت شود.

در حال حاضر بزرگترین مشکل صادرکنندگان مواجهه با چند پرسش مهم از سوی خریداران خارجی است، اول اینکه آیا محصول به موقع تحویل داده می شود و اینکه آیا قیمت زعفران طی طول قرارداد می کند. این در شرایطی است که در صورت بین المللی شدن بازار آتی زعفران، خریدار خارجی با حضور در بازاری نظاممند و قانونی بدون هیچ نگرانی اقدام به خرید زعفران می کند.

را خریداری کند اما تعداد کشاورزان کم است که به تدریج شمار معامله گرانی که حق فروش را خریداری می کنند بیشتر می شود. نکته دیگری که باید به آن تاکید کرد این است که صادرکننده ها می توانند در قرارداد آپشن بورسی کالا، حق خرید خودشان در بازار را از الان تضمین کنند؛ در واقع آپشن ابزاری است که تضمین حق خرید و تضمین حق فروش را همزمان در اختیار معامله گر قرار می دهد. ویژگی خوب آپشن سودسازی برای هر دو طرف خریدار و فروشنده است، اما بازم به دلیل اهمیت دانستن قواعد بازار و نیاز بیشتر به آموزش بخش فروش در این بازار به خوبی فعال نشده است که به زمان نیاز است. کشاورزان مطلع نیستند با حضور در این بازار قیمت تضمینی کشاورز حتما تثبیت می شود که چنین نقضی با آموزش به سرعت برطرف می شود. در صورت توسعه آموزش و معرفی صحیح و کامل این بازار، این قابلیت در بازار همه محصولات کشاورزی وجود دارد که بازار آپشن به جای خرید تضمینی دولت، تضمین کننده حقوق کشاورزان باشد.

◀ **بر اساس سیکل فصلی تولید و فروش زعفران، روند قیمت زعفران در طول سال از الگوی خاصی پیروی می کند؟**

آمار و اطلاعات نشان می دهد کشاورزان در زمان تولید برای تامین هزینه های جاری خود مجبور هستند بخشی از زعفران تولید شده را عرضه کنند که به طور معمول حدود ۳۰ درصد تولید را شامل می شود. چنین عرضه ای معمولاً در فصل پاییز (آبان و آذر) انجام می شود. پس از این دوره در روزهای پایانی سال و نزدیک به تعطیلات سال جدید نیز بازم کشاورزان برای تامین نیاز و مایحتاج شب عید خود، حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد زعفران را می فروشند. در این بین واسطه ها به طور معمول از زمان عرضه محصول باخبر هستند و تلاش می کنند با حضور در بازار، زعفران را با کمترین رقم ممکن خریداری کنند. پس از این عرضه، حجمی حدود ۴۰ تا ۴۵ درصد از زعفران برای فروش در بهار باقی می ماند و کشاورز تمام تلاش خود را می کند این بخش از محصول را با بهترین قیمت ممکن در اردیبهشت عرضه کند که به همین دلیل معمولاً در پایان فروردین شاهد افزایش قیمت زعفران هستیم.

◀ **بازار آتی زعفران چه میزان می تواند به ارتقای جایگاه ایران در بازارهای جهانی این محصول کمک کند؟ این بازار در گاه مناسبی برای صادرات و تعیین قیمت زعفران است. اما برای تثبیت و ارتقای جایگاه، معاملات زعفران در بورس کالا باید به سمت بین المللی شدن حرکت کند تا مشتری های خارجی به طور مستقیم بتوانند اقدام به خرید زعفران کنند.**

محصولات کشاورزی

ارزش معاملات (میلیارد تومان)

۲,۶۴۹

-۱۹% ▼

۳,۳۰۹

حجم معاملات (تن)

۱,۹۳۸,۴۴۰

-۳۵% ▼

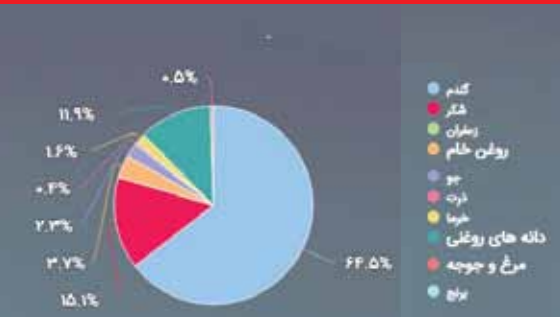
۲,۹۶۲,۰۹۸

۱۳۹۵

۱۳۹۶

نمودار ۱- عرضه های سال ۱۳۹۷ تالار کشاورزی به تفکیک محصول

نمودار ۲- حجم معاملات سال ۱۳۹۷ تالار کشاورزی به تفکیک محصول

نمودار ۳- ارزش معاملات سال ۱۳۹۷ تالار کشاورزی به تفکیک محصول

نام محصول	عرضه	حجم معاملات (تن)	ارزش (هزار ریال)
گندم	۲,۱۷۲,۷۸۴	۱,۶۶۷,۶۷۰	۱۵,۵۱۱,۲۸۳,۹۹۰
شکر	۵۰۸,۵۶۷	۱۸۰,۴۴۴	۴,۸۰۷,۷۷۹,۹۹۵
زعفران	۱۹۵	۶۶	۳,۷۸۲,۶۴۲,۴۹۹
روغن خام	۱۲۴,۱۷۰	۵۲۰,۷۰	۱,۸۵۱,۵۶۹,۲۰۰
جو	۷۶,۴۶۶	۲۲۰,۰۵۲	۲۳۴,۹۸۷,۷۶۰
ذرت	۱۳,۱۹۷	۱۱,۳۶۸	۱۵۵,۳۴۷,۰۰۳
خرما	۵۵,۵۰۰	۱,۴۲۰	۸۸,۴۴۶,۵۴۰
دانه های روغنی	۴۰۲,۲۴۰	۳,۳۵۰	۵۳۸,۰۰۰,۰۰۰
مرغ و جوجه	۱۵,۷۳۳	۱,۰۶۱	۱۳۸,۰۶۷,۵۰۰
برنج	۲۰	-	-

بررسی آمار معاملات تالار محصولات کشاورزی نشان داد:

گندم، شکر و زعفران سه محصول پر فروش سال ۹۷

در سال ۱۳۹۷ تالار محصولات کشاورزی شاهد معامله یک میلیون و ۹۳۸ هزار و ۴۴۰ تن انواع کالا به ارزشی بالغ بر ۲۶ هزار و ۴۹۹ میلیارد و ۶۶۳ میلیون ریال بود. این میزان محصول کشاورزی در حالی طی سال گذشته در بورس کالای ایران مورد دادوستد قرار گرفت که از نظر حجمی حدود ۷,۸ درصد و از نظر ارزشی ۳ درصد از کل معاملات تالار نقره ای را به خود اختصاص داد. گرچه این میزان در مقایسه با سال پیش از آن با کاهش ۳۵ و ۱۹,۹ درصدی در حجم و ارزش معاملات همراه بوده اما عمده آن ناشی از افت ۱۷ درصدی حجم معاملات گندم بوده است.

بررسی آمار معاملات این تالار حاکی از آن است که حجم معاملات سلف با دادوستد ۱۹ هزار و ۶۲۵ تن محصول کشاورزی با افزایش ۹ درصدی نسبت به سال ۹۶ همراه شده و ارزشی حدود ۵۴۵ میلیارد و ۸۱۵ میلیون ریال را به خود اختصاص داده است. مابقی معاملات یعنی نزدیک به یک میلیون و ۹۱۹ هزار تن انواع کالا نیز در قالب معاملات نقدی در تالار محصولات کشاورزی خرید و فروش شده و ارزشی نزدیک به ۲۵ هزار و ۹۵۳ میلیارد و ۸۴۸ میلیون ریال را رقم زده است. بررسی معاملات انجام شده در این تالار نشان می دهد که معاملات سلف شکر با ۲۷۴ درصد افزایش همراه بوده و از ۵۱۲۵ تن در سال ۱۳۹۶ به بیش از ۱۹ هزار تن در سال گذشته رشد کرده است. حجم و به تبع آن ارزش معاملات نقدی زعفران نیز در تالار محصولات کشاورزی در سال گذشته با افزایش چشمگیری همراه شده و از ۱۲۵ کیلوگرم به ۶۶ تن افزایش یافته تا معامله گران شاهد ثبت جهش بیش از ۵۳ هزار درصدی در حجم و افزایش بالغ بر ۵۸ هزار درصدی در ارزش معاملات نقدی طلای سرخ باشند.

به این ترتیب، در سال ۱۳۹۷ ارزش معاملات زعفران در بازار نقدی تالار مذکور به رقمی بیش از ۳۷۸۲ میلیارد و ۶۴۲ میلیون ریال رشد کرد. در تالار محصولات کشاورزی سه محصول گندم، شکر و زعفران به ترتیب با دارا بودن سهم ۵۸,۵، ۱۸,۱ و ۱۴,۳ درصدی از کل ارزش معاملات تالار مذکور بیشترین ارزش معاملاتی سال ۱۳۹۷ را در بین سایر محصولات کشاورزی به خود اختصاص دادند. همانطور که در جدول آمار معاملات تالار کشاورزی در سال ۹۷ می توان مشاهده کرد، طی سال گذشته در این تالار ۹۱ هزار و ۳۲۰ تن محصول شامل روغن خام، جو و ذرت، خرما، دانه های روغنی، مرغ و جوجه و برنج نیز معامله شدند که در مجموع ارزشی بیش از دو هزار و ۳۹۷ میلیارد و ۹۵۷ میلیون ریال را رقم زدند. گفتنی است حدود ۲۴ هزار و ۵۵۱ تن محصول کشاورزی نیز در سال گذشته در بازار فرعی بورس کالای ایران در قالب معاملات نقدی مورد دادوستد قرار گرفت.

گفت و گو با سرپرست مدیریت توسعه بازار فیزیکی بورس کالا

نمره قبولی طرح قیمت تضمینی ذرت

الهه پیروی

چند سالی است که فعالان حوزه کشاورزی با اجرای یک سیاست در راستای اصلاح فرآیندهای بخش کشاورزی بیشتر آشنا شده‌اند "سیاست قیمت تضمینی". این سیاست که از سال ۹۴ به طور آزمایشی روی دو محصول جو و ذرت در کشور اجرایی شد امروزه به دلیل اثرات مهم و مثبت آن، رضایت کشاورزان را فراهم کرده و نگرانی دولت را از بابت خرید تضمینی جو و ذرت در کشور کاهش داده است.

ماجرای تضمین خرید محصولات کشاورزی برای سامان دادن امور کشاورزان به سال ۱۳۶۸ برمی‌گردد که قانون آن به منظور مواردی چون حمایت از تولید محصولات کشاورزی اساسی، جلوگیری از ضایعات محصولات کشاورزی، ایجاد تعادل در نظام تولید و همچنین جلوگیری از ضرر و زیان کشاورزان به تصویب رسید. اما در سال‌های گذشته مشکلات طرح خرید تضمینی محصولات کشاورزی نمایان شد به طوری که در تیرماه سال ۸۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی در مجلس به تصویب رسید و ماده ۱۳۳ این قانون به جایگزینی سیاست قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی محصولات کشاورزی با استفاده از ظرفیت‌های بورس کالا تاکید داشت. براین اساس با فراهم شدن مقدمات اجرای این قانون، در ابتدا سیاست قیمت تضمینی دو محصول جو کرمانشاه و ذرت خوزستان در بورس کالا به صورت آزمایشی جایگزین خرید تضمینی شد؛ موفقیت اجرای این سیاست جدید و رفع بخشی از مشکلات طرح خرید تضمینی باعث شد تا با تصمیم هیئت وزیران از سال ۹۵ شاهد معاملات کل جو و ذرت کشور در بورس کالا باشیم. «پیام اقتصادی بورس کالا» به منظور بررسی کارنامه عرضه ذرت در بورس کالا گفت و گویی با اکبر میرزاپور، سرپرست مدیریت توسعه بازار فیزیکی بورس کالا انجام داده است که در ادامه می‌خوانید.

موفقیت آمیز بود زیرا در این طرح توانستیم رضایت کشاورزان را به صورت کامل به دست بیاوریم و مطالبات کشاورزان را از این طریق به موقع پرداخت کنیم به طوری که تقدیرنامه‌های زیادی از سوی کشاورزان به بورس کالا ارسال شد و مصاحبه‌های متعددی از سوی ذینفعان، متولیان و معاونان وزیر و همچنین نمایندگان کشاورزان و نمایندگان مجلس جهت حمایت از این طرح صورت گرفت. اخیراً نیز معاون وزیر جهاد کشاورزی با ابراز رضایت کامل از اجرای سیاست قیمت تضمینی در حوزه ذرت و جو اعلام کرد که حتماً این سیاست باید در محصول گندم نیز عملیاتی شود.

این در حالی است که در سال جاری اتفاقات جدیدی در اجرای سیاست قیمت تضمینی ذرت رخ داد به طوری که طبق روال همواره قیمت تضمینی بالاتر از قیمت بازار تعیین می‌شد یعنی کشاورز به این دلیل محصول خود را وارد بورس می‌کرد که آن محصول در بازار با قیمت کمتری خریداری می‌شد. لذا کالای تولیدی اش را در بورس عرضه می‌کرد تا مابه‌التفاوت را از دولت دریافت کند اما امسال اتفاق جالبی رخ داد به طوری که قیمت تضمینی از قیمت بازار کمتر بود و کشاورزان این امکان را داشتند که محصول خود را با قیمت بالاتر بفروش برسانند ولی با وجود اینکه باید هزینه خشک کردن و انبارداری را پرداخت می‌کردند ترجیح دادند که محصول خود را در بورس کالا عرضه کنند. دلیل آن هم این است که در بازار دلال‌ها واسطه‌ها افت‌های نامتعارفی برای محصول آنها در نظر می‌گرفتند از طرف دیگر شاید محصول کشاورز را اسما از قیمت بورس بالاتر خریداری می‌کردند ولی این روش اعتبار لازم را ندارد و مشخص نیست که کشاورزان چه زمانی به پول خود می‌رسند.

◀ در سال ۹۸ برای قیمت تضمینی چه برنامه‌ای دارید؟

امسال نیز سیاست قیمت تضمینی ذرت مانند سال‌های گذشته در استان‌های کرمانشاه، خوزستان و فارس به صورت گواهی سپرده کالایی اجرایی می‌شود و در بقیه استان‌ها نیز به صورت عرضه فیزیکی صورت می‌گیرد. همچنین در سال ۹۶ تجربه خوبی در خصوص خرید توافقی زعفران صورت گرفت و سیاست حمایتی مطلوبی روی این محصول استراتژیک اجرا شد بنابراین این موضوع به وزارت جهاد کشاورزی منتقل شد و بورس کالای ایران اعلام آمادگی کرد که می‌تواند این سیاست را همه ساله در خصوص زعفران انجام دهد. ضمن اینکه بورس کالای ایران با توجه به بستری‌های لازم در مورد محصولاتی مانند خرما، پسته، کشمش، سیب زمینی، پیاز و سیب می‌تواند سیاست قیمت تضمینی را اجرایی کند به طوری که بستری لازم برای عرضه این محصولات در قالب سیاست قیمت تضمینی فراهم شده است ولی تصمیم گیری در این خصوص در حوزه اختیارات بورس کالای نیست بنابراین اگر مسئولان تصمیمی بر حمایت از یک محصول بگیرند بورس کالای ایران این امکان را دارد که بستر لازم را برای اجرای طرح فراهم کند و در مورد همه ی کالاهای مشمول سیاست حمایتی نیز این امکان وجود دارد.

با قیمت پایین خریداری می‌کردند مخصوصاً مانیکه مراکز خرید تضمینی دولت، محصول کشاورزان را تحویل نمی‌گرفتند، دلال‌ها عرصه خوبی برای فعالیت پیدامی کردند.

◀ اجرای سیاست قیمت تضمینی برای

دولت دارای چه مزایایی است؟

مهم‌ترین مزیت اجرای سیاست قیمت تضمینی برای دولت این است که باعث صرفه جویی مالی می‌شود و هزینه‌های دولت را به شدت کاهش می‌دهد به طوری که تصور کنید دولت قصد داشت با قیمت هزار تومان به ازای هر کیلو از یک میلیون تن ذرت حمایت کند ابتدا باید کل این مبلغ را پرداخت کرده و محصول را از کشاورز خریداری می‌کرد؛ ضمن اینکه باید هزینه‌های نگهداری، مبادرت، افت کیفی و ریزش و خرد شدگی را نیز پرداخت می‌کرد که در نهایت بتواند از کشاورز حمایت کند در حالی که اکنون کشاورزان محصول خود را در بورس کالا می‌فروشند و دولت تنها مابه‌التفاوت قیمت تضمینی و قیمت معامله شده در بورس را پرداخت می‌کند یعنی بخش زیادی از هزینه‌های دولت صرفه جویی می‌شود. از سوی دیگر بحث کیفی سازی تولیدات برای دولت هم دارای مزیت است زیرا دولت که می‌خواهد استانداردها و سطح کیفی بخش کشاورزی ارتقا یابد، می‌تواند از طریق این بستر به هدف خود برسد. موضوع بعدی این است که مکانیزم‌های اجرایی که دولت برای سیاست خرید تضمینی پیش بینی می‌کرد بخش زیادی از منابعی که صرفاً این کار می‌کرد، آزاد می‌شود.

◀ چه اقداماتی از سوی بورس کالا برای

اجرای سیاست قیمت تضمینی انجام شد و در این خصوص با چه نیادهایی همکاری داشتید؟

سیاست قیمت تضمینی در بورس کالای ایران با دو رویکرد اجرایی می‌شود، رویکرد اول به صورت گواهی سپرده کالایی و رویکرد دوم عرضه فیزیکی. در گواهی سپرده کالایی انبارهایی لازم است که این انبارها از درون بخش کشاورزی شناسایی و پذیرش می‌شوند لذا همکاری‌هایی با مجموعه وزارت جهاد کشاورزی و زیر مجموعه‌های آن در خصوص شناسایی، پذیرش و تضمین انبارها صورت گرفت که در این خصوص با نهادهایی همچون شرکت پشتیبانی امور دام، سازمان تعاون روستایی و بخش خصوصی نیز همکاری کردیم تا توانستیم انبارها را در اختیار بگیریم و مورد استفاده قرار دهیم. علاوه بر اینکه در گواهی سپرده کالایی همکاری بین وزارت جهاد کشاورزی و بورس کالا برای شناسایی و جمع‌آوری اطلاعات کشاورزان نیز صورت گرفت.

امادر روش فیزیکی مبادرتی به نام مبادرت عرضه فیزیکی تعیین می‌شود که شرکت پشتیبانی امور دام بوده و این شرکت با به صورت مستقیم یا از طریق مبادرتی که از زیر مجموعه تعاونی روستایی هستند، محصولات کشاورزان را تحویل می‌گیرند و به نمایندگی از کشاورزان در بورس کالا فروخته و پول کشاورز را پرداخت می‌کنند.

◀ به نظر شما اجرای سیاست قیمت

تضمینی ذرت در بورس کالا موفقیت آمیز بود؟ به صراحت می‌توان اعلام کرد که این طرح بسیار

◀ سیاست قیمت تضمینی در بورس کالا چگونه اجرا شد؟

اجرای سیاست قیمت تضمینی در بورس کالا به سال ۹۴ بازمی‌گردد که این طرح با محوریت دو استان به صورت پایلوت عملیاتی شده به طوری که سیاست قیمت تضمینی در استان کرمانشاه با محصول جو و در استان خوزستان با محصول ذرت دان‌های آغاز به کار کرد و با توجه اینکه این طرح در همان حالت پایلوت مزیت‌های قابل توجهی داشت و توانست رضایت کشاورزان را جلب کند، به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی مقرر شد تا در سال ۹۵ نیز این طرح در کل کشور عملیاتی شود به این ترتیب از آن زمان تا کنون این طرح هر ساله در کشور اجرایی می‌شود.

◀ سیاست قیمت تضمینی برای

کشاورزان چه مزیت‌هایی دارد؟

مزیت اجرای سیاست قیمت تضمینی را می‌توان از چند منظر مورد توجه قرار داد؛ اولین مزیت این طرح خود کشاورزان هستند زیرا این طرح جایگزین سیاست خرید تضمینی شد که در آن کشاورزان محصول خود را به دولت می‌فروختند ولی با توجه به اینکه دولت در برخی مواقع با مشکل بودجه‌ای مواجه بود، بعضاً پرداخت مطالبات کشاورزان با تاخیر همراه می‌شد و این طرح نارضایتی آنها را به همراه داشت؛ بنابراین این مشکل در سیاست قیمت تضمینی به طور کامل برطرف شد به طوری که با اجرای این سیاست، بورس در زمان کوتاهی محصول کشاورزان را به فروش رساند و کشاورزان سریعتر از سیاست خرید تضمینی به پول خود رسیدند. به این ترتیب یکی از مزیت‌های مهم این طرح است که کشاورزان در سریع‌ترین زمان به پولشان می‌رسند و از پرداخت شدن مطالبات اطمینان دارند.

موضوع دیگری که برای کشاورزان مطرح است بحث کیفی سازی است به این معنی که چون در این سیاست خریدار دولت نیست و خرید و فروش در بازار سرمایه انجام می‌شود، طبیعتاً استاندارد دی که در سیاست خرید تضمینی وجود دارد در مقایسه با سیاست قیمت تضمینی متفاوت است زیرا زمانی که محصولی وارد بورس می‌شود با کیفیت تر شده و کشاورزان به مرور زمان یاد می‌گیرند که اگر می‌خواهند از سیاست حمایتی دولت برخوردار شوند باید محصول با کیفیت تری تولید کنند. بنابراین می‌توان گفت که پرداخت به موقع مطالبات و کیفی شدن محصول از مهم‌ترین مزایای اجرای سیاست قیمت تضمینی ذرت در بورس کالا است. از مزایای دیگر این طرح برای کشاورزان فراهم کردن امکان دسترسی کامل برای تمامی کشاورزان در اجرای طرح است به طوری که در استان‌هایی که معاملات از طریق گواهی سپرده کالایی انجام می‌شود، انبار و در سایر استان‌ها مبادرت اجرای طرح، محصول را از کشاورزان تحویل می‌گیرد؛ بنابراین کشاورزان به راحتی می‌توانند محصول خود را تحویل دهند که اگر محصول دارای استانداردهای لازم باشد، در بورس عرضه شده و کشاورز در سریع‌ترین زمان به پول خود می‌رسد این در حالی است که در گذشته این امکان وجود نداشت و شبکه واسطه‌گری و دلال‌ها محصول کشاورزان را

قبض انبار

ابزار پر طرفدار تولیدکنندگان می‌شود

کشاورزان هندی محصولاتشان را با موبایل می‌فروشند

◀ مریم زمانیان

در تمام دنیا سخن گفتن از مزایای بورس‌های کالایی به عنوان یک بستر معاملاتی به همراه اثرات ابزارهای نوین مالی این بورس‌ها در اقتصاد مانند سخن گفتن از فرمول آب، علمی و ثابت شده است به طوریکه بورس‌های کالایی با توجه به سابقه دیرینه‌ای که در اقتصادهای دنیا دارند، امروزه مکانی امن و شفاف برای انجام معاملات به شمار می‌روند. این‌ها اظهارات

ابراهیم گلابی، نایب رییس هیات مدیره شرکت کارگزاری امین سهم است که در گفت‌وگو با نشریه پیام اقتصادی بورس کالا مطرح می‌کند.

این کارشناس بازار سرمایه به نقش پررنگ بورس کالای ایران در اقتصاد کشور اشاره کرد و گفت: هرچقدر صورت‌های مالی و مالیاتی شرکت‌های تولیدی برای همگان و سرمایه‌گذاران شفاف‌تر خواهد بود که پذیرش محصولات تولیدی شرکت‌ها در بورس کالای ایران یکی از راه‌های رسیدن به این شفافیت اقتصادی است.

وی یکی از بزرگترین مزایای بورس کالای ایران را برای تولیدکنندگان معافیت مالیاتی دانست و گفت: معافیت مالیاتی امتیاز بزرگی است که بورس کالا به عرضه‌کنندگان می‌دهد و از این منظر، بورس کالا جذابیت زیادی برای شرکت‌های تولیدی دارد.

این کارشناس بازار سرمایه اظهار داشت: با

توجه به روند سریع و رو به رشد فناوری اطلاعات در دنیا و ایران، بورس کالای ایران به تدریج جایگاه واقعی خود را در بازار داخلی و همچنین بازارهای منطقه پیدا می‌کند چراکه حرکت اقتصاد ایران به سمت اقتصاد بازار محور و مبتنی بر عرضه و تقاضا، تنها مسیر پیشرفت خواهد بود که در این زمان است که ظرفیت‌های بورس کالا برای اقتصاد بیش از هر زمانی شکوفا می‌شود.

گلابی در ادامه به برخی اقدامات اثرگذار بورس کالا در سال‌های اخیر اشاره کرد و گفت: علاوه بر توسعه معاملات فیزیکی و نقدی بورس کالا، شاهد معرفی و توسعه معاملات گواهی سپرده کالایی در این بورس هستیم که ثبت انبارهایی با استانداردهای روز، به زودی به یکی از معاملات پرطرفدار برای تولیدکنندگان مبدل می‌شود و دولت و در مجموع کل ارکان اقتصادی کشور از مزایای معاملات قبض انبار براساس استانداردهای مشخص در بورس کالا بهره‌مند خواهند شد.

این کارشناس بازار سرمایه، معاملات همزمان محصولات به شکل نقدی و در بازارهای مالی را از جمله عواملی عنوان کرد که موجب مرجعیت قیمتی تابلوی بورس کالا در بازار داخلی و منطقه‌ای می‌شود.

گلابی گفت: بورس کالای ایران در زمینه راه‌اندازی ابزارهای نوین مالی نیز اقدامات موثری انجام داده است که از آن میان می‌توان به راه‌اندازی معاملات سلف موازی استاندارد اشاره کرد. این معاملات علاوه بر اینکه طبق مسایل شرعی و فقهی بررسی شده و هماهنگ با فقه اسلامی است ابزار مالی موثری

در تامین مالی تولیدکنندگان کشور محسوب می شود. کارشناس بازار سرمایه افزود: اعلام مزایای ابزارهای مالی بورس ها برای اقتصاد مانند صحبت کردن در خصوص فرمول آب و بدیهیات است. به عبارتی فرمول های علمی اثبات شده اند و همه کار کرد آن را می دانند، از این رو ابزارهای مالی گوناگون بورس کالا با قاطعیت برای اقتصاد ایران مفید است که البته کارکرد صد در صدی این ابزارها منوط به پیوستگی زنجیره های آن است. وی در ادامه گفت: یکی از حلقه های مفقوده این زنجیر بحث آموزش است. من سال ها پیش شنیدم که کشاورزان در هندوستان از طریق دستگاه موبایل شان به صورت آنلایین، به خرید و فروش محصولاتشان می پردازند که با وجود همه مشکلات زیر ساختی در کشور ما، بورس کالای ایران طی چند سال اخیر در این زمینه اقدامات مثبتی را آغاز کرده است. در این حوزه می توان به اجرای طرح قیمت تضمینی جو و ذرت و دریافت کد بورسی برای ده ها هزار کشاورز به همراه آغاز و رونق معاملات زعفران در بازارهای مختلف بورس کالا و استقبال زعفران کاران اشاره کرد.

حرکت در مسیر ابزارهای مالی
وی در خصوص راه اندازی قراردادهای اختیار معامله در بورس کالا گفت: این قراردادها یا همان آپشن یکی از ابزارهای مالی است که مانند سایر ابزارهای مالی بسیاری برای بازارها و اقتصاد کشور دارد. مهمترین نکته در راه اندازی آپشن در نظر گرفتن بازار هدف آن است. برای راه اندازی این نوع قراردادها، نیاز به بازارسنجی دقیقی وجود دارد اگر چه بازار آپشن معمولاً در دنیا نیز از لیکویدیتی (قدرت نقدشوندگی) بالایی برخوردار نیست اما تنوع بسیار بالایی دارد.

نایب رییس هیات مدیره شرکت کارگزاری امین سهم گفت: یکی از مهمترین مزایای این ابزار مانند سایر ابزارهای مالی نوین این است که به جامعه و تحلیلگر بازار قدرت تحلیل بازار را می دهد. همچنین توصیه می شود، در حال حاضر

برای راه اندازی معاملات قراردادهای اختیار معامله باید روی محصولاتی که از قیمت گذاری دستوری به دور هستند و با کالاهایی که جنبه صادراتی دارند تمرکز کنیم. وی به مزایای قراردادهای آتی در بورس کالا نیز اشاره کرد و گفت: این ابزار از باسابقه ترین ابزارهای بورس کالا است که مدتها توفیق خود را در پوشش ریسک معاملات سرمایه گذاران و رونق بازار نشان داد. وی افزود: یکی از مزایای معاملات فیوچرز، فراهم شدن امکان پوشش ریسک نوسانات قیمت در آینده است که اگر این معاملات در اقتصاد ما فراگیر شود، علاوه بر فعالان بازار کالاها، دولت نیز می تواند به خوبی و براساس مولفه های اقتصادی و کمترین هزینه های تحمیلی به تنظیم بازارها بپردازد. گلابی اظهار کرد: اخیراً بحث راه اندازی قراردادهای آتی طلای آب شده مطرح شده است که این قرارداد چشم انداز مثبتی را ارائه می دهد. به این ترتیب که پول های سرگردانی که به سمت بازار دلار سرازیر می شود را می توان در این بازار به صورت هدفمند سرمایه گذاری کرد و از سوی دیگر نیز طلای آب شده خاصیت کامودیتی و پول را به طور همزمان دارد به طوریکه اگر سرمایه گذار در بازار سهام و پول احساس ضعف کند می تواند به سراغ بازار آتی طلای آب شده جذب شود. وی یکی از جذابیت های قراردادهای آتی مخصوصاً بر روی طلای آب شده را جذب سرمایه های سرگردان دانست و گفت: یک نکته قابل تامل برای این نتیجه مطلوب در ورود یک دارایی پایه جدید به معاملات آتی حاصل شود داشتن تفکر میان مدت و بلند مدت است و گرنه در کوتاه مدت به نتیجه دلخواه نمی رسیم. به گمان من اگر در نخستین سال های راه اندازی بازار آتی در بورس کالا، اگر فرصت بیشتری به معاملات آتی مس می دادیم شاید امروز با حجم بالایی از معاملات آتی مس روبه رو می شدیم. همانطور که آتی سکه در ابتدا با حجم کم معاملات شروع کرد اما در یکی دو سال اخیر به نهایت رونق خود رسید.

قیمت تضمینی به سود دولت است
نائب رییس هیات مدیره شرکت کارگزاری امین سهم در ادامه در خصوص مزایای قیمت تضمینی به نسبت خرید تضمینی محصولات کشاورزی گفت: در خرید تضمینی ما بارها شاهد بودیم که محصولات بی کیفیت سال قبل مجدداً به بازار می آمد، دولت هزینه ای چندبرابری متحمل می شد، استاندارد انبارهایی که کالا در آن نگهداری می شد پایین بود اما در طرح قیمت تضمینی علاوه بر رفع مشکلات قبلی شاهد تسریع فروش محصولات کشاورزی هستیم و کشاورز زودتر به پول خودش می رسد از طرفی هزینه انبارداری کاهش می یابد. گلابی یادآور شد: همانطور که می دانید محصولات کشاورزی از فسادپذیری بالاتری نسبت به سایر کالاها برخوردارند بنابراین با طرح قیمت تضمینی و پذیرش انبارهای استاندارد توسط بورس کالا از هدر رفت بسیاری از محصولات کشاورزی جلوگیری می شود. وی گفت: با توجه به انعطاف پذیری که بورس کالای ایران دارد با اطمینان بخشی به دولت در زمینه تخصیص و توزیع محصولات کشاورزی امیدواریم گندم و سایر محصولات کشاورزی در بورس عرضه شود. گلابی اظهار امیدواری کرد: با استفاده از تجربه کشورهای دیگر برای پذیرش محصولات کشاورزی می توان به جای محصول تازه باغی به دلیل فسادپذیری میوه و محصولات باغی از آمیوه و محصولات بیکیفیتی که تاریخ مصرف مشخص و استاندارد دارند در تالار محصولات کشاورزی بهره ببریم.

وی معتقد است: عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالای ایران جای کار بسیاری دارد و بورس در این زمینه از پتانسیل بالایی برخوردار است.

به گفته این کارشناس بازار سرمایه، در حوزه کشاورزی تمرکز بر روی محصولاتی است که در بازار بورس حائز مزیتی باشد. برای مثال محصولاتی که مزیت رقابتی در دنیا دارند مانند پسته و زعفران می تواند در تالار صادراتی یا بورس بین المللی این محصولات را عرضه و کشف قیمت کند.

محصولات پتروشیمی

ارزش معاملات (میلیارد تومان)

۳۰,۷۱۴

+۱۰.۳%▲

۱۵,۱۳۷

حجم معاملات (تن)

۴,۶۹۵,۹۷۳

+۱۹%▲

۳,۹۴۰,۴۸۷

۱۳۹۵

۱۳۹۶

فرآورده های نفتی

ارزش معاملات (میلیارد تومان)

۲۱,۹۱۸

+۱۰۹% ▲

۱۰,۴۹۶

حجم معاملات (تن)

۱۰,۳۵۹,۲۲۰

-۴% ▼

۱۰,۸۲۱,۳۲۴

۱۳۹۵

۱۳۹۶

حال و روز بازار پتروشیمی در سال ۹۷

◀ میثم باقری

کارشناس بازارهای کالایی

و عدم ثبت اعداد بالاتر از ۱۰۰ درصدی برای تورم، مجبور به ارائه یارانه مستقیم به کالاهای مصرفی شده تا این اثرات تورمی در ظاهر به تدریج و در طول سال‌های بعد به مصرف‌کننده نهایی انتقال یابد.

تمام موارد به این خاطر ذکر گردید که سایر موارد، مسائلی است که صرفاً جهت التیام و کاهش اثرات این تصمیمات استفاده می‌شود و هیچ‌گاه مشکل اصلی را حل نخواهد کرد.

در حوزه کامودیتی یا کالایی، با توجه به فرمول قیمت‌گذاری کالاها که ترکیبی از نرخ ارز و قیمت‌های جهانی است، قطعاً نرخ ارز در مورد نوسانات بازار کالایی بسیار مؤثر خواهد بود. فلسفه تأثیر نیز فلسفه صحیحی است زیرا اگر دو عامل نرخ ارز و قیمت‌های جهانی در نظر گرفته نشود، فرصت آربتراژ بین بازار صادراتی و بازار داخلی باعث خواهد

مصرفی یا واسطه‌ای با این تفکر که این یارانه به دست مصرف‌کننده نهایی خواهد رسید در صورتی که هیچ‌یک از ساختارهای اقتصادی و نظارتی توانایی کنترل این موضوع را نخواهد داشت.

در مورد دو موضوع ذکر شده شاید رابطه سیاست و اقتصاد در کشور ما عاملی است که باعث این اتفاق در طول سال‌های گذشته گردیده است. به طوریکه تقریباً کلیه دولت‌ها در سال‌های گذشته نسخه واحدی را برای شرایط ارزی در نظر گرفته‌اند. براساس فرمول اجرایی، دولت‌ها پس از آغاز جهش ارز، سعی بر حفظ دستوری نرخ با هدف حمایت از اقشار کم‌درآمد داشته‌اند اما پس از بروز مشکلات ساختاری در اقتصاد، ناگزیر به تن دادن به جهش نرخ ارز شده و در زمان جهش ارزی نیز برای حفظ تورم

سال گذشته سال ملتهبی را در بازار محصولات پتروشیمی شاهد بودیم. تغییر نرخ ارز و اتخاذ برخی سیاست‌های غیرکارشناسی باعث شد تا التهاب برای چند ماه میهمان بازارهای مختلف و به خصوص بازار کالا که وابستگی شدیدی به بازار ارز دارد، باشد.

سال گذشته دو سیاست اشتباه در مورد نرخ ارز وجود داشت. نخست، سیاست نگهداشت نرخ ارز و جلوگیری از افزایش تدریجی آن در طول سال‌های گذشته و در نتیجه آماده نمودن شرایط جهت جهش نرخ ارز که با کوچک‌ترین شعله مانند اعمال تحریم روشن خواهد شد. دوم، ارائه یارانه به کالایی

بررسی دقیق وضعیت عرضه و تقاضا توسط کمیته تنظیم بازار و همچنین شفافیت معاملاتی در بورس کالا، بهترین اتفاق در زمینه تنظیم این محصولات شکل گرفته است که می‌تواند این وضعیت سرلوحه سایر محصولات در رینگ فرآورده‌های نفتی، کشاورزی و به خصوص فلزات نیز قرار گیرد. البته برای بهبود معاملات همچنان راهکارهایی وجود دارد که می‌توان از آن‌ها بهره گرفت. به عنوان مثال در بورس کالا هیچ‌گونه تفکیکی در طرف تقاضا بین تولیدکنندگان بزرگ و کوچک وجود ندارد این در حالی است که می‌توان تولیدکنندگان بزرگ از طریق قراردادهای بلندمدت با میانگین قیمت کشف شده در معاملات خرد یا معاملات کشف پرمیوم محصولات خود را تهیه نمایند.

همچنین با توجه به تأکید مقام معظم رهبری مبنی بر نام‌گذاری سال ۹۸ به عنوان سال "رونق تولید"، توجه به مشکلات سرمایه در گردش شرکت‌های تولیدی از طریق همکاری بانک‌های عامل بورس کالا جهت انجام معاملات نسبه، خاستگاه بسیاری از فعالان بازار است.

در پایان امیدواریم امسال با ارائه راهکارهای مطلوب توسط ذینفعان و تلاش همگان، شاهد تحقق شعار سال و رونق واقعی تولید باشیم.

بازار، بالاخره پس از چند ماه، سقف رقابت قیمتی برداشته شد و بازارها خیلی زود به تعادل نسبی رسیدند. از آن زمان به بعد بود که قیمت‌های پایه اصلاح شد و عملاً تعادل بهتری را در بازارها شاهد بودیم که اثرات مطلوب آن همچنان هم وجود دارد.

اما نکته مثبت در معاملات سال گذشته بحث رگولاتوری مناسب‌تر از سوی نهادهای نظارتی بود. به شکلی که شرکت ملی صنایع پتروشیمی به عنوان متولی اصلی بازار محصولات پتروشیمی وارد عمل شد و دستورالعمل مناسبی را برای بهبود بازار محصولات پتروشیمی مصوب و پیشنهاد کرد. هر چند در این میان جای نماینده‌ای از کانون کارگزاران به عنوان حلقه اتصال بورس کالا و فروشندگان و خریداران جهت ارائه پیشنهادهای سازنده خالی است (کارگزاران به دلیل ماهیت فعالیت خود اطلاعات بسیار باارزشی از عمق بازارهای رسمی و همچنین ارتباط میان بازارهای کالایی مختلف با یکدیگر در اختیار دارند). همچنین پیش از اقدامات سال گذشته در بحث عرضه مشکلاتی وجود داشت و کمبود عرضه می‌توانست به راحتی تقاضا را تحت تأثیر قرار دهد که وجود این دستورالعمل‌ها و بررسی دقیق وضعیت عرضه در هر هفته، توانست بازار را به تعادل بهتری برساند. در حال حاضر با وجود قوانین و مقررات،

شد که اگر کالا در داخل کشور ارزان باشد، توسط صادرکننده صادر گردد و اگر کالا در خارج از کشور ارزان باشد، واردات به شدت افزایش یابد.

در مورد اتفاقات سال گذشته نیز در ابتدا پایین‌نگه داشتن نرخ ارز در نرخ ۴۲۰۰ تومانی در مورد محصولات پلیمری و شیمیایی باعث گردید که فرصت آربیتراژ صادراتی شدیدی به وجود بیاید و صادرات به حدی شدت گرفت که در برهه‌ای از زمان حتی بسیاری از مواد مصرفی برای مصرف‌کننده نهایی وجود نداشت. این عوامل باعث شد بازارها از دو مجرا تحت تأثیر قرار گیرد. یکی رشد نرخ‌ها در بازار غیر رسمی در مقابل محاسبه قیمت با دلار ۴۲۰۰ تومانی در بازار رسمی که حاصل این اتفاق، اختلاف قیمت‌ها بین بازارهای غیر رسمی و بورس کالا بود. به این ترتیب سرکوب قیمتی باعث شد که تقاضای غیر واقعی در بورس کالا برای اخذ کالای بیشتر (در فرآیند تسهیم به نسبت) شکل گیرد و همان‌طور که کارشناسان و مسوولان بازار سرمایه عنوان کردند، این شیوه کمکی به کاهش قیمت‌ها در بازارهای غیر رسمی نکرد. در دوران التهاب بازارها، محصولی مانند پلی اتیلن گرید بطری با قیمت‌های بسیار عجیبی در بازار غیر رسمی مورد معامله قرار گرفت که سرانجام پس از درخواست بورس کالا و بسیاری از فعالان

سوگلی بازار پلیمر

محمد حسین بالالو

سهولت کاربرد و قیمت‌های پایین موجب شده تا پلی اتیلن سبک فیلم پر مصرف‌ترین پلی اتیلن و یکی از بیشترین پلیمرهای تولیدی در جهان باشد. در سال‌های اخیر حجم داد و ستد پلی اتیلن‌های سبک فیلم رقمی نزدیک به ۱۰ درصد از کل حجم معاملات پلیمرها را شامل شده است که در رتبه اول پلی اتیلن‌ها و رتبه سوم پلیمرهای مورد معامله در بورس کالا به شمار می‌رود. بررسی وضعیت کلی معاملات به معنی برجسته‌تر شدن چهره پلی اتیلن‌های سبک فیلم در بازار پلیمرهای بورس کالا است و البته در این گزارش به بررسی کلی این بازار می‌پردازیم. پلی اتیلن‌ها را می‌توان گسترده‌ترین گروه پلیمری در بازارهای داخلی و جهانی به شمار آورد که از توانمندی‌های عملیاتی و کاربردهای مختلفی برخوردار هستند که موجب شده تا فراگیری مصرف بالایی

داشته باشند. انواع مختلف گریدهای پلیمری شرایطی را موجب شده‌اند که در فرآیند تولید می‌توان ترکیبات متنوعی را به دست آورد که کاربردهای متنوعی دارند. در گزارش‌های پیشین به برخی از انواع پلی اتیلن‌ها اشاره شد که به صورت عمومی می‌توان گفت که این گروه‌های کالایی پلی اتیلنی در بورس کالای ایران از گستردگی و اهمیت بالاتری برخوردار هستند:

- ◀ پلی اتیلن ترفتالات بطری
- ◀ پلی اتیلن ترفتالات نساجی
- ◀ پلی اتیلن سبک فیلم
- ◀ پلی اتیلن سبک خطی
- ◀ پلی اتیلن سنگین اکستروژن و گریدهای لوله
- ◀ پلی اتیلن سنگین تزریقی
- ◀ پلی اتیلن سنگین بادی
- ◀ پلی اتیلن سنگین فیلم

پلی اتیلن سنگین دورانی اگر تنها پلی اتیلن‌ها را در مقایسه با سایر پلیمرها در بورس کالا مورد بررسی قرار دهیم متوجه خواهیم شد که نزدیک به ۶۰ درصد از حجم معاملات پلیمرها در بورس کالا تنها به پلی اتیلن‌ها باز می‌گردد که نشان دهنده وزن و اهمیت بالای این گروه کالایی در حجم معاملات پلیمرها در بورس کالا است. البته این وضعیت در بازارهای جهانی هم وجود دارد یعنی گسترده‌ترین گروه پلیمرهای مورد استفاده در جهان قطعاً پلی اتیلن است اما با توجه به افزایش سطح رفاه در جوامع جهانی و همچنین استفاده از تکنولوژی‌های پیشرفته‌تر، شاهد هستیم که مصرف پلی پروپیلن‌ها و یا پلیمرهای پیشرفته در حال افزایش است. این سیگنال به این معنی است که در جهان به سمت پلی اتیلن‌های جدید و حتی شاید نوترکیب حرکت کرده ایم ولی توجه

محصولات بازارهای میوه و تره بار بوده است. در زمینه چاپ و بسته بندی نیز با فراگیر شدن چند لایه‌ها، لمینت پلی اتیلن در تولید لفاف بسته بندی آب میوه، بسته بندی دارویی، سموم، مکمل‌ها، شیر خشک، غذای کودک و سایر مواردی که نیازمند لایه پلی اتیلنی باشد تعریف شده بنابراین بازار تخصصی فیلم پلی اتیلنی و نیازهای تخصصی آن در حال گسترش است.

از دیگر خصوصیات این پلیمر، انعطاف پذیری و امکان تجزیه به وسیله میکروارگانیسم‌ها است. پلی اتیلن به لحاظ فشردگی کم و پایین مولکولی از دانسیته پایین برخوردار است که همین امر، باعث افزایش انعطاف پذیری آن می‌شود. این خاصیت باعث شده که بیش از ۵۰ درصد از تولیدیان محصول در ساخت فیلم و ورق جهت مصرف در روکش‌های طلای شفاف، آسترهای بسته بندی، کاورها و چمدان‌ها مصرف گردد. همچنین جهت ساخت ظروفی مانند بطری‌های تحت فشار از این نوع پلیمر استفاده می‌شود.

پتروشیمی‌های امیرکبیر، لاله، کردستان، آریاساسول و بندرامام (ره) از جمله تولیدکنندگان این گروه کالایی در کشور به شمار می‌رود. گریدهای ۰۱۹۰، ۰۲۰۰، ۰۰۷۵، ۰۰۷۵، ۲۱۰۰ TN، ۲۱۰۰ TX، ۲۴۲۰ F، ۲۴۲۰ H، ۲۴۲۰ E، ۲۴۲۰ K LP از جمله گریدهایی است که در هفته‌های اخیر حجم معاملات بالاتری در بورس کالا داشته‌اند اگر چه بخش اعظم تقاضا هم برای خرید این گروه‌های کالایی درج شده است.

جدول یک

درصد معامله گروه‌های کالایی پلی اتیلنی در مقایسه با کل معاملات پلیمرها در بورس کالا	
گروه کالایی پلیمری	درصد حجمی
پلی اتیلن ترفتالات بطری	۷,۹۲
پلی اتیلن ترفتالات نساجی	۸,۳۵
پلی اتیلن سبک فیلم	۱۰,۱۶
پلی اتیلن سبک خطی	۷,۹۷
پلی اتیلن سنگین اکستروژن و گریده‌های لوله	۹,۲۹
پلی اتیلن سنگین تزریقی	۳,۷۴
سنگین بادی	۵,۲۶
سنگین فیلم	۶,۹۹

حجم کم، ساخت ظروف خانگی، اسباب بازی، روکش سیم‌های برق و مخابرات، فیلم، قطعات مختلف اتومبیل، لوازم ورزشی و آزمایشگاهی و قطعات صنعتی کاربرد دارد. پلی اتیلن سبک فیلم معمولاً پایدار، برای آتش گرفتن باید پیش گرم شود و تقریباً نیازی به حفاظت ندارد.

عبارت فیلم به لایه نازکی از ماده اطلاق می‌شود که دارای پیوستگی منظم و با قابلیت انعطاف بالاست. یک فیلم ممکن است دارای یک یا چند لایه از مواد مختلف باشد. ضخامت فیلم‌ها متغیر است و از نیم میکرومتر تا ۱ میلی متر می‌تواند متغیر باشد. خصوصیات فیلم‌های مختلف بیشتر به ماده سازنده آن وابسته است البته اثر مواد افزودنی و بهبود دهنده‌ها نیز در خصوصیات این فیلم‌ها بی‌تأثیر نخواهند بود. مواد اولیه فیلم‌ها بیشترین تأثیر را روی قیمت تمام شده این محصولات دارد. باید به این نکته توجه جدی داشت زیرا فرآیند تولید در کل صنایع در برگیرنده صنایع پایین دستی و یا تکمیلی در صنعت پتروشیمی به نسبت پایین است و می‌توان گفت رقمی نزدیک به ۷۰ درصد قیمت تمام شده تولیدات در این صنف و صنعت به صورت مستقیم به قیمت ماده اولیه باز می‌گردد. این وضعیت در گروه کالایی سبک فیلم حتی بالاتر است و بعضاً حتی تا ۹۰ درصد از قیمت تمام شده راهم در بر می‌گیرد.

آن چیزی که معمول بازار است و همه استفاده می‌کنند فیلم‌های عریض کشاورزی، فیلم‌های مورد کاربرد در عملیات ساختمانی و کیسه‌های

به گریده‌های پیشرفته همراه با افزودنی‌ها و البته با قیمت‌های بالاتر، نشان می‌دهد سبد مصرف پلیمرها در حال تغییر است ولی باز هم قطعاً پلی اتیلن‌ها بر مصرف‌ترین پلیمرها در جهان محسوب خواهد شد.

نگاهی به وضعیت داد و ستد انواع پلی اتیلن‌ها در بورس کالا نشان می‌دهد که بر مصرف‌ترین پلی اتیلن در ایران پلی اتیلن سبک فیلم است که کاربرد گسترده‌ای دارد و البته از قیمت پایین‌تری هم برخوردار بوده و هست. این در حالی است که بر مصرف‌ترین گرید پلیمری در ایران اول PVCها هستند که در گزارش‌های پیشین مورد توجه قرار گرفته و سپس پلی پروپیلن‌های نساجی بوده‌اند. در رتبه سوم هم پلی اتیلن سبک فیلم قرار دارد. در بین اهالی بازار رایج است که می‌گویند دلیل نام گذاری این پلی اتیلن به نام فیلم امکان تبدیل این کالا به صفحات نازک شبیه به فیلم است که این نام را به دست آورده است. در سال گذشته نزدیک به ۱۰,۱۶ درصد از کل حجم معامله پلیمرها در بورس کالا به این گروه کالایی اختصاص داشته است که از اهمیت بالایی آن حکایت دارد.

از ویژگی‌های مهم این گروه کالایی استفاده آسان و همچنین قیمت پایین است که به گسترش مصرف آن کمک کرده است اگر چه این شرایط به پایین‌تر بودن سرمایه گذاری اولیه برای واحدهای تولیدی هم منجر شده است و در صادرات هم گسترده‌گی خاص خود را حفظ کرده است. (جدول یک)

پلی اتیلن‌های سبک فیلم یکی از زیرگروه‌های پلی اتیلن‌های سبک به شمار می‌رود. پلی اتیلن سبک (Poly ethylene low density) موسوم به LDPE، ماده‌ایست پلیمری و در گروه ترموپلاستیک‌ها قرار می‌گیرد. همچنین پلی اتیلن سبک فیلم دارای زنجیری شاخه‌دار است. زنجیرهای LDPE نمی‌توانند به خوبی با یکدیگر پیوند برقرار کنند و دارای نیروی بین مولکولی ضعیف و استحکام کششی کمتری است. همین مطلب به این معنی است که این گروه کالایی از استحکام چندانی در مقایسه با سایر پلیمرها برخوردار نیست اگر چه وزن کم آن ویژگی‌های دیگری را برای این کالا به همراه می‌آورد.

پلی اتیلن سبک فیلم؛ برای تولید لوله‌های پلی اتیلنی، ساخت ظروف با

زور آزمایی سیاست و اقتصاد در میدان نفت

حبيب عليزاده

بوده است. اما کاهش تولید اوپک آنگونه که انتظار می‌رفت موجب افزایش قیمت‌ها نشد، هر چند در حال حاضر، قیمت نفت در بالاترین سطح از نوامبر ۲۰۱۸ قرار دارد. در این نوشتار به بررسی تحولات بازار نفت خام و آخرین برآوردها درباره قیمت این کالا در سال ۲۰۱۹ می‌پردازیم.

نااطمینانی در اقتصاد جهان
بر اساس تازه‌ترین برآوردها، نرخ رشد

همچنین مشکلات تولید در لیبی و الجزایر موجب شدند تا تولید نفت خام این سازمان در ماه فوریه ۲۰۱۹ با ۲۲۱ هزار بشکه کاهش به ۳۰ میلیون و ۵۴۹ هزار بشکه در روز برسد. این رقم نسبت به نقطه اوج تولید در نوامبر ۲۰۱۶ (به میزان ۳۳ میلیون و ۳۴۷ هزار بشکه در روز) حدود دو میلیون و ۷۹۸ هزار بشکه کاهش نشان می‌دهد. طبق آمار، بیشترین میزان کاهش تولید در ماه فوریه مربوط به عراق، کویت، عربستان و ونزوئلا

همگام با کاهش تولید جهانی نفت خام (عمدتاً به دلیل سیاست‌های اوپک و دولت ترامپ)، قیمت این کالای استراتژیک در نیمه مارس به بالاترین سطح از نوامبر ۲۰۱۸ رسید. توافق کاهش تولید سازمان اوپک با برخی تولیدکنندگان غیر اوپک برای جلوگیری از سقوط قیمت‌ها در کنار اعمال تحریم‌های آمریکا علیه ایران و ونزوئلا،

افزایش تولید و حجم ذخایر نفت خام آمریکا، در کنار احتمال کاهش تقاضای کشورهای در حال توسعه روند صعودی قیمت‌ها را به شدت محدود کرده است. این در حالی است که آژانس بین‌المللی انرژی در تازه‌ترین گزارش خود اعلام کرده است: "وقفه در تولید برخی اعضای اوپک و تحریم نفتی ونزوئلا و ایران، در سه ماه دوم ۲۰۱۹ بازار جهانی نفت خام را با کمبود مواجه خواهد کرد. در صورت ثابت ماندن یا تغییر اندک سایر متغیرها، این اتفاق به رشد قیمت‌ها منجر خواهد شد."

بر اساس این گزارش، با توجه به افزایش ۱,۴ میلیون بشکه در روز تقاضای جهانی نفت خام در سال ۲۰۱۹، تحریم نفتی ایران و ونزوئلا در کنار سایر مشکلات، بازار را تهدید می‌کند. قبل از قطعی مداوم برق، میزان تولید نفت خام ونزوئلا در سطح ۱,۲ میلیون بشکه در روز تثبیت شده بود. این مقدار برابر با همان رقمی است که دسامبر گذشته تولید کنندگان اوپک و غیر اوپک بر سر کاهش آن توافق کرده بودند. گرچه انتظار نمی‌رود که تولید نفت ونزوئلا متوقف شود اما احتمال کاهش هر چه بیشتر تولید آن وجود دارد. آژانس بین‌المللی انرژی می‌افزاید: "البته یک نقطه امید وجود دارد. کاهش تولید اوپک به معنای افزایش ظرفیت مازاد تولید این سازمان به میزان ۲,۸ میلیون بشکه است. بنابراین در صورت وقوع هر گونه کمبود، اعضای اوپک (به ویژه عربستان) می‌توانند آن را جبران کنند." این در حالی است که وزیر نفت عربستان پیشنهاد کرده است، پایین نگه داشتن سقف تولید اوپک بعد از ماه آوریل هم ادامه پیدا کند. عربستان برای جبران کسری بودجه خود نیازمند نفت گران تر است. در این میان، به نظر می‌رسد روسیه مثل همیشه برنده نهایی دعواهای بین تولید کنندگان و مصرف کنندگان خواهد بود. به گفته آژانس، آمریکا برای جبران کاهش واردات نفت از ونزوئلا، شروع به افزایش واردات نفت خام از روسیه کرده است. در حال حاضر روسیه این فرصت را دارد تا میزان صادرات نفت خود به آمریکا را به سطح ۱۵۰ هزار بشکه در روز افزایش دهد.

عرضه و تقاضا

بر اساس گزارش ماه فوریه اوپک، میزان

است. ژاپن سال گذشته نیز همین مقدار رشد را تجربه کرده بود. در اقتصادهای نوظهور (به جز هند) پیش‌بینی‌ها نسبت به قبل تغییر چندانی نداشته‌اند. سال گذشته نرخ رشد اقتصادی هند به ۷,۳ درصد رسید اما امسال انتظار می‌رود که این رقم به ۷,۱ درصد برسد. نرخ رشد چین از ۶,۶ درصد سال قبل به ۶,۱ درصد در سال ۲۰۱۹ خواهد رسید. البته ممکن است محرک‌های مالی و پولی یکن‌این رقم را افزایش دهد؛ هر چند نمی‌توان تاثیر ادامه اختلافات تجاری با آمریکا را نادیده گرفت. رشد اقتصادی برزیل در سال ۲۰۱۹ به سطح ۱,۸ درصد خواهد رسید که ۰,۷ درصد بیشتر از سال قبل است. برای روسیه هم نرخ رشد ۱,۶ درصدی پیش‌بینی شده که نسبت به سال قبل تغییری نشان نمی‌دهد.

در مجموع، ریسک‌های مربوط به تنش‌های تجاری، بی‌ثباتی در سیاست‌های مالی و پولی، همچنین چالش‌های اقتصادی و سیاسی در بسیاری از اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه از جمله عوامل اصلی موثر بر میزان رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۱۹ به شمار می‌روند. (جدول یک)

بازار در برزخ

با توجه به نشست ۱۷۶ اوپک (۱۷ آوریل، ۲۸ فروردین)، گویی بازار جهانی نفت خام در برزخ به سر می‌برد. از یک سو کاهش تولید اوپک و برخی تولید کنندگان دیگر، احتمال کمبود عرضه را تقویت کرده است. از سوی دیگر، بنابر گزارش‌ها حجم ذخایر نفت خام کشورهای صنعتی (عضو سازمان توسعه و همکاری اقتصادی) افزایش یافته است که نشان می‌دهد آن‌ها از نفت ارزان‌ترین استفاده را برده‌اند. بر اساس تازه‌ترین برآوردها، حجم ذخایر تجاری نفت خام کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری اقتصادی در ژانویه ۲۲,۱ میلیون بشکه نسبت به دسامبر ۲۰۱۸ افزایش یافت و به دو هزار و ۸۸۰ میلیون بشکه رسید. این رقم ۴,۳ میلیون بشکه بیشتر از حجم ذخایر پارسال و ۱۹,۱ میلیون بشکه بالاتر از میانگین ۵ ساله است.

کاهش تولید اوپک و تحریم‌های آمریکا علیه ونزوئلا و ایران، به افزایش سطح قیمت‌ها در چند ماه گذشته کمک کرد اما پیش‌بینی

اقتصادی جهان در سال ۲۰۱۹ به ۳,۳ درصد خواهد رسید که گرچه نسبت به سال گذشته ۰,۳ درصد کاهش نشان می‌دهد اما همچنان رقم مطلوبی است. با این حال، برخی کارشناسان هشدار می‌دهند که ضعف اقتصادهای توسعه یافته و غول‌های آسیایی یعنی چین و هند در کنار افت حجم تجارت جهانی (عمدتاً به دلیل اختلافات تجاری آمریکا و چین) می‌تواند نرخ رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۱۹ را به کمتر از ۳ درصد کاهش دهد که در این صورت باید منتظر تاثیر منفی آن بر بازارهای کالا به ویژه نفت خام بود.

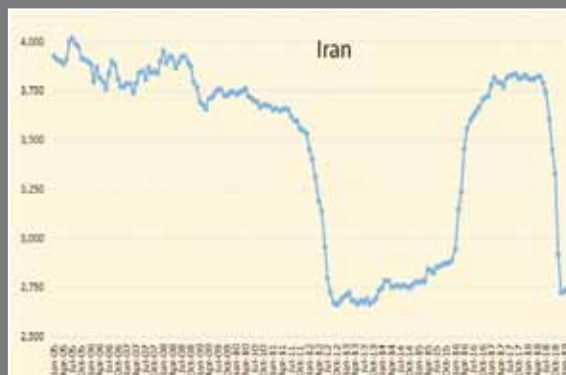
در حال حاضر انتظار می‌رود که نرخ رشد اقتصادی آمریکا در سال ۲۰۱۹ به ۲,۵ درصد برسد که ۰,۴ درصد کمتر از سال گذشته است. برای منطقه یورو نرخ رشد ۱,۲ درصدی پیش‌بینی شده که ۰,۵ درصد نسبت به سال ۲۰۱۸ کاهش نشان می‌دهد. پیش‌بینی نرخ رشد اقتصادی ژاپن در سال ۲۰۱۹ از یک درصد به ۰,۷ درصد کاهش یافته

پیش‌بینی نرخ رشد اقتصادی جهان در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ (درصد) جدول یک

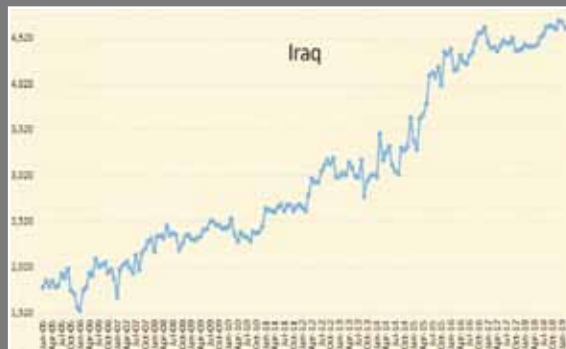
OECD	آمریکا	ژاپن	منطقه یورو	بریتانیا	چین	هند	برزیل	جهان	۲۰۱۸
۲,۳	۲,۹	۰,۷	۱,۸	۱,۴	۶,۶	۷,۳	۱,۱	۳,۶	۳,۳
۱,۸	۲,۵	۰,۷	۱,۳	۱,۴	۶,۱	۷,۱	۱,۸	۳,۳	۲,۵

نمودار تولید ایران

نمودار تولید عراق

نمودار تولید عربستان

نمودار تولید امارات

تولید نفت خام اعضای این سازمان در ماه مذکور با ۲۲۱ هزار بشکه کاهش به ۳۰ میلیون و ۵۵۰ هزار بشکه در روز رسید. همچنین میانگین تولید نفت خام کشورهای غیر اوپک در این ماه به میزان ۲ میلیون و ۷۵۰ هزار بشکه افزایش یافت و به ۶۸ میلیون و ۶۰۰ هزار بشکه در روز رسید. بر این اساس، میانگین تولید جهانی نفت خام در فوریه ۲۰۱۹ معادل ۹۹ میلیون و ۱۵۰ هزار بشکه در روز بوده است.

در همین حال، اوپک در گزارش خود میزان تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۹ را اندکی کمتر از ۱۰۰ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی کرد که نسبت به سال گذشته یک میلیون و ۲۴۰ هزار بشکه افزایش نشان می‌دهد. این گزارش می‌گوید، میانگین تقاضای نفت جهان در نیمه دوم سال ۲۰۱۹ از مرز ۱۰۰ میلیون بشکه در روز فراتر خواهد رفت و در مجموع، میزان تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۹ معادل ۹۹ میلیون و ۹۶۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. بنابراین، در صورت حفظ سطح تولید کنونی اوپک و رشد تقاضا، احتمال افزایش قیمت نفت خام وجود دارد.

نمودارهای زیر روند تولید نفت خام تعدادی از اعضای اوپک در یک بازه زمانی ۱۴ ساله (از ژانویه ۲۰۰۵ تا ژانویه ۲۰۱۹) همچنین مجموع تولید این سازمان را نشان می‌دهد. از میان ۱۴ عضو سازمان اوپک، سه عضو (ایران، لیبی، ونزوئلا) مشمول سهمیه‌بندی تولید نیستند.

◀ زخم تحریم بر پیکر بازار

تنش‌ها، بی‌ثباتی‌ها و بازی‌های سیاسی همیشه اقتصاد جهان را تحت فشار قرار داده‌اند. در دو سال گذشته، دولت ترامپ سردمدار بی‌ثباتی و تنش سیاسی بوده است. خروج از معاهدات بین‌المللی، لغو برخی قراردادهای دویچاند، وضع تحریم‌های اقتصادی و اعمال تعرفه‌های تجاری بر واردات کالا گوشه‌هایی از سیاست‌های دولت ترامپ از زمان ورود به کاخ سفید بوده است. هر چند این سیاست‌ها توانسته نرخ بیکاری در آمریکا را کاهش و نرخ رشد اقتصادی را افزایش دهد، اما به اعتبار این کشور در جهان لطمه زده است. ونزوئلا، ایران، چین و حتی برخی کشورهای اروپایی هم از فشارهای سیاسی و اقتصادی آمریکا در امان نبوده‌اند.

در چند ماه گذشته قیمت نفت خام عمدتاً سبزی صعودی داشته است که یکی از علل اصلی آن را باید سیاست‌های دولت آمریکا دانست. خبرگزاری رویترز در گزارشی با اشاره به تحریم‌های آمریکا علیه ونزوئلا و ایران، این اقدام را عامل احتمالی کمبود احتمالی نفت در سال ۲۰۱۹ دانسته است. پیش از این، مقام‌های دولت آمریکا اعلام کرده بودند که قصد دارند با اعمال فشار بر ایران، تولید و صادرات نفت خام این کشور را به صفر برسانند. از نظر کارشناسان اقتصادی، عملی شدن این نیت در شرایط کنونی جهان غیرممکن است. دولت آمریکا نیز به این واقعیت پی برده است. معافیت برخی کشورها از تحریم نفتی ایران و تمدید آن، به خوبی از این واقعیت خبر می‌دهد. البته تحریم‌های آمریکا میزان صادرات نفت ایران را کاهش داده است. بر اساس گزارش‌ها، میزان صادرات نفت خام ایران از ۲٫۵ میلیون بشکه در بهار گذشته به حدود یک میلیون و ۲۵۰ هزار بشکه در روز رسیده است.

یکی از دلایل اصلی ارائه معافیت به برخی کشورها در زمینه واردات نفت خام از ایران، هراس دولت ترامپ از افزایش شدید قیمت نفت و به دنبال آن، افزایش قیمت بنزین است. به نوشته رویترز، «ترامپ از هیچ چیز به اندازه بنزین گران نفرت ندارد»

نمودار تولید ونزوئلا

نمودار تولید اوپک

نمودار عرضه نفت اوپک و جهان

چون تاثیر مستقیمی بر دیدگاه مردم نسبت به سیاست‌های دولت این کشور و نتیجه انتخابات ریاست جمهوری دارد. بدون شک ترامپ برای دور بعدی ریاست جمهوری هم داوطلب خواهد شد، بنابراین نمی‌خواهد مردم خاطره بدی از وی داشته باشند. از سویی، آمریکا برای پیگیری برنامه‌های تحریمی خود دیگر نمی‌تواند به همراهی عربستان امیدوار باشد. سال گذشته، ریاض همگام با تحریم‌های نفتی آمریکا علیه ایران و ونزوئلا، میزان تولید نفت خود را با بیش از یک میلیون بشکه افزایش به ۱۱ میلیون بشکه در روز رساند. این اقدام در کنار افزایش تولید نفت آمریکا موجب افت قیمت‌ها شد، اتفاقی که به مذاق ریاض خوش نیامد. یکی از تحلیلگران بازارهای کالا با اشاره به اینکه سعودی‌ها به دست ترامپ نقره داغ شدند، به بلومبرگ گفت: "سعودی‌ها هنوز پیامدهای تلخ پرونده ایران هراسی ترامپ را حس می‌کنند. از نظر اقتصادی، پیروی از این سیاست چندان به نفع ریاض نبوده است. تفاوت بین لحن گفتار آن‌ها در سال‌های ۲۰۱۸ و امروز گویای این امر است. سال گذشته، آن‌ها با تاکید مداوم بر عرضه کافی نفت به مشتریان سعی می‌کردند بازار را آرام کنند. اما امروز نه تنها اعضای ائتلاف اوپک پلاس را به پایبندی به کاهش تولید فرامی‌خوانند، بلکه خود نیز تعهد کرده‌اند که ۵۰۰ هزار بشکه بیش از سهمیه تعیین شده برای این کشور از تولید نفت خام خواهند کاست." آمریکا برای اعمال فشار به ایران و ونزوئلا و پایین نگه داشتن قیمت بنزین، ابزارهای کمی در اختیار دارد. یکی از این ابزارها، قانون موسوم به NOPEC (قانون ضد کارتل‌های تولیدکننده و صادرکننده نفت خام) است که در صورت تصویب، به قوه قضائیه این کشور اجازه می‌دهد تا بر اساس سیاست ضدانحصار علیه اعضای اوپک اقدام کند؛ این طرح با مخالفت شدید اوپک روبه‌رو شده است.

◀ تهدید اوپک علیه شیل

سازمان اوپک بار دیگر به فرشته انتقام صنعت شیل آمریکا تبدیل می‌شود. بلومبرگ در گزارشی با اشاره به نشست مقام‌های اوپک و بانکداران آمریکایی نوشت: "اگر لایحه NOPEC در کنگره به تصویب برسد، صنعت نفت شیل آمریکا نابود می‌شود." سهیل المزروعی، وزیر نفت امارات در این نشست به بانکداران گفت: "در صورت تصویب این لایحه، اوپک از هم می‌پاشد و اعضای این سازمان با تمام توان شروع به تولید و صادرات نفت می‌کنند. با چنین اتفاقی، قیمت‌ها به شدت کاهش می‌یابد. تجربه کاهش شدید قیمت را در سال‌های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ هم داشتیم که برنت و نفت آمریکا به کمتر از ۳۰ دلار در هر بشکه سقوط کردند. در این صورت، از یک سو تولید نفت شیل دیگر توجیه اقتصادی نخواهد داشت و از سوی دیگر، بانک‌های وام‌دهنده به تولیدکنندگان نفت شیل نیز به شدت زیان خواهند دید. در بحران سال ۲۰۱۴ بانک‌های آمریکایی به شدت آسیب دیدند و هنوز به طور کامل به صنعت نفت شیل اعتماد ندارند."

با وجود تهدیدهای اوپک، بسیاری از کارشناسان معتقدند که این لایحه شانسی برای تصویب ندارد. این لایحه نخستین بار در سال ۲۰۰۷ مطرح شد و از آن زمان تاکنون بارها در سنا و مجلس نمایندگان به تصویب رسیده است اما کنگره آن را تصویب نمی‌کند. رونالد ریگان، رئیس جمهور پیشین آمریکا به عنوان یکی از مخالفان سرسخت این لایحه تهدید کرده بود، در صورت تصویب آن را توهمی کند.

محصولات صنعتی و معدنی

ارزش معاملات (میلیارد تومان)

۳۲,۷۴۵

+۶۰% ▲

۲۰,۴۳۷

حجم معاملات (تن)

۷,۷۷۱,۴۲۲

-۱۱% ▼

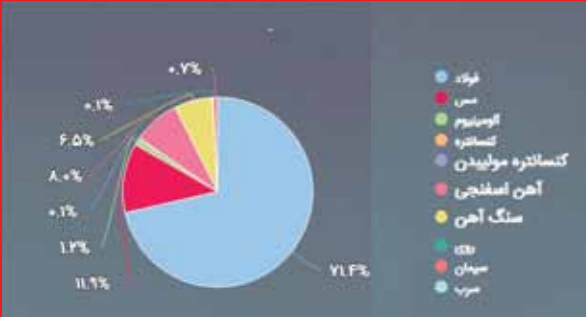
۸,۷۶۰,۲۸۶

۱۳۹۵

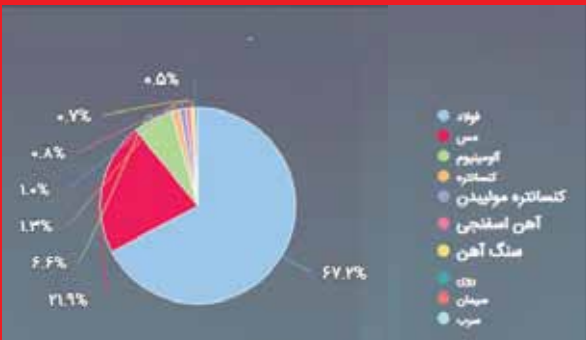
۱۳۹۶

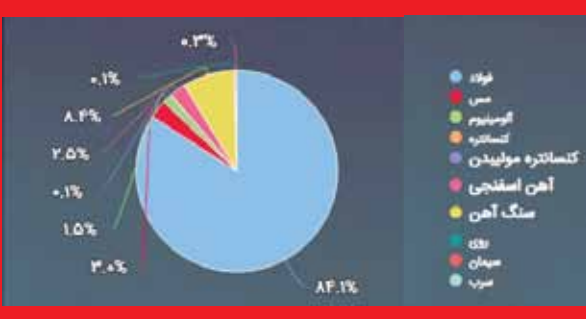
نمودار ۱- عرضه های تالار صنعتی و معدنی در سال ۱۳۹۷ به تفکیک محصول

نمودار ۲- ارزش معاملات تالار صنعتی و معدنی در سال ۱۳۹۷ به تفکیک محصول

نمودار ۳- حجم معاملات تالار صنعتی و معدنی در سال ۱۳۹۷ به تفکیک محصول

نام گروه کالایی	عرضه	حجم معاملات (تن)	ارزش (هزار ریال)
فولاد	۷,۲۲۱,۱۷۴	۶,۴۸۶,۱۶۸	۲۱۹,۸۱۳,۵۰۸,۵۵۱
مس	۱,۳۰۸,۳۶۰	۲۳۰,۱۲۵	۷۱,۶۷۰,۳۰۴,۴۱۰
آلومینیوم	۱۲۳,۱۰۰	۱۱۸,۰۱۰	۲۱,۵۷۴,۳۴۷,۵۲۰
کلساتره	۴۲۹	۴۲۹	۴,۳۴۹,۵۵۴,۹۸۰
کلساتره مولیبدن	۵,۸۶۰	۵,۴۷۰	۳,۳۳۵,۳۸۳,۴۹۰
آهن اسفنجی	۸۰۶,۰۰۰	۱۹۵,۵۰۰	۲,۶۵۸,۰۳۲,۰۰۰
سنگ آهن	۶۶۰,۰۰۰	۶۴۵,۰۰۰	۲,۱۴۹,۷۴۵,۰۰۰
روی	۱۴,۹۴۵	۶,۰۷۰	۱,۶۳۷,۴۹۴,۰۵۵
سیمان	۷۴,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۳۳,۷۰۷,۰۰۰
سرب	۱۰۰		
جمع کل	۱۰,۱۱۳,۸۶۸	۷,۷۱۱,۷۷۲	۲۳۷,۲۱۱,۹۷۷,۰۲۶

بررسی آمارها نشان داد

یک سوم ارزش معاملات در اختیار تالار صنعتی و معدنی

در سال ۱۳۹۷ در تالار محصولات صنعتی و معدنی در حالی بیش از ۱۰ میلیون و ۱۱۳ هزار تن انواع کالا عرضه شد که معامله گران هفت میلیون و ۷۱۱ هزار و ۷۷۲ تن محصول را دادوستد کردند. معامله این حجم محصول ارزشی بیش از ۳۲۷ هزار و ۲۱۱ میلیارد و ۹۷۷ میلیون ریال را رقم زد. بررسی آمار معاملات تالار مذکور در سال گذشته حاکی از آن است که حجم و ارزش معاملات این تالار در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۳۹۶ به ترتیب با ۱۱ درصد کاهش در حجم و ۶۰ درصد افزایش در ارزش معاملات در واقع شدن قیمت ها در دلیل اصلی افزایش ارزش معاملات در واقع شدن قیمت ها در پی برداشتن سقف رقابت قیمتی کالاها در بورس کالای طی سال ۹۷ ارزیابی می شود. همچنین در ارزیابی آمارهای مقایسه ای این نتیجه به دست می آید که سهم تالار محصولات صنعتی و معدنی در حجم و ارزش کل معاملات بازار فیزیکی بورس کالای ایران در سال گذشته به ترتیب ۳۱,۳ و ۳۷ درصد بوده است تا این تالار از نظر ارزش معاملات در میان سایر تالارهای بازار فیزیکی بالاترین جایگاه را به خود اختصاص دهد. آمارهای موجود حاکی از آن است که در سال گذشته در این تالار بیش از ۶ میلیون و ۱۴۶ هزار تن انواع کالا در قالب معاملات سلف، ۱۰۰۰ تن کالا در قالب معاملات نسیه و حدود یک میلیون و ۶۲۳ هزار تن کالا به صورت نقدی مورد معامله قرار گرفته و از تمایل عرضه کنندگان برای فروش محصولات تولیدی خود در قالب معاملات سلف حکایت دارد تا از طریق این معاملات تامین نقدینگی مورد نیاز تولید کنندگان فعال در این حوزه از طریق بورس کالا صورت گیرد. افزون بر این، آمارها نشان می دهد محصولات فولادی با معامله بیش از ۶ میلیون و ۴۸۶ هزار تن کالا بیشترین حجم و ارزش معاملات را در میان سایر گروه های کالایی به خود اختصاص داده است. بطوریکه به ترتیب حدود ۸۴,۱ و ۶۷,۲ درصد از کل حجم و ارزش معاملات این تالار مربوط به گروه محصولات فولادی بوده است. محصولاتی همچون مس، آلومینیوم، کلساتره و کلساتره مولیبدن نیز به ترتیب بعد از گروه محصولات فولادی بیشترین ارزش معاملاتی را در سال گذشته در این تالار رقم زدند. محصولاتی همچون آهن اسفنجی، سنگ آهن، خاک روی، سیمان و سرب نیز دیگر محصولات معامله شده در تالار مذکور بوده اند. شایان ذکر است محصول آهن اسفنجی با معامله ۱۹۵ هزار و ۵۰۰ تنی به ارزشی بیش از ۲ هزار و ۶۵۸ میلیارد و ۳۲ میلیون ریال در سال ۹۷ نسبت به سال پیش از آن، بیشترین تغییرات مثبت را در حجم و ارزش معاملات تجربه کرد. بطوریکه حجم و ارزش معاملات این کالا در مقایسه با سال ۹۶ به ترتیب با افزایش ۲۵۰۷ و ۳۳۱۹ درصدی رو به رو بوده که این روند رو به رشد بیشتر در بخش معاملات نقدی بوده؛ گرچه حجم و ارزش معاملات سلف آهن اسفنجی نیز به ترتیب ۲۰۰ و ۲۵۶ درصد رشد داشته است. در سال گذشته عمده محصولات این تالار نیز با افزایش ارزش معاملات همراه بوده اند و تنها دو کالای کک و خودرو هیچ معامله ای را در این مدت تجربه نکرده اند. این در حالی است که در سال ۹۶ این کالاها شاهد انجام معامله بوده اند.

۲۰۱۹

سال پادشاهی فلز سرخ

فرانک هولمز / تحلیلگر و مشاور سرمایه گذاری
ترجمه: پرویز امانیان

تقاضای مس در سال گذشته میلادی ۲۳٫۶ میلیون تن بود و پیش بینی می شود این رقم تا سال ۲۰۲۷ با میانگین رشد سالانه ۲٫۶ درصدی به چیزی نزدیک ۳۰ میلیون تن برسد. رشد قابل توجهی نه تنها به افزایش طبقه متوسط مرتبط است، بلکه به چرخش ما به سمت انرژی های تجدیدپذیر مانند باد و خورشید بستگی دارد که خبر خوبی برای تقاضای مس است.

انرژی های تجدیدپذیر به چندین برابر مس بیشتری نسبت به انرژی های سنتی نیاز دارند. یک مزرعه بادی که بتواند نواحی کالیفرنیا، وست تگزاس و برخی ایالت ها را پوشش بدهد، نیازمند بیش از ۱۵ میلیون تن مس است.

سال ۲۰۱۸، سال شکستن رکورد برای انرژی های تجدیدپذیر بود. در حال حاضر تکنسین های خدمات توربین بادی و نصب کنندگان صفحات خورشیدی جزو سریع ترین مشاغل در حال رشد در آمریکا هستند و براساس گزارش بلومبرگ مالی، شرکت های خریدار انرژی تجدیدپذیر از سال های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۸ دو برابر شده اند. این شرایط در سال ۲۰۱۹ رکورد جدیدی را ثبت خواهد کرد. از نظر جهانی، شرکت هادر سال گذشته ۱۳٫۴ گیگاوات (GW) خریداری کردند، در حالی که این رقم در مدت مشابه قبل از آن ۶٫۱ گیگاوات بود.

بیش از ۶۳ درصد از فعالیت خرید در آمریکا اتفاق افتاد و فیس بوک به تنهایی ۲٫۶ گیگاوات انرژی تجدیدپذیر مصرف کرد که سه برابر بیش از شرکت AT&T دیگر مصرف کننده بزرگ انرژی های تجدیدپذیر بود.

گرایش به انرژی های تجدیدپذیر

پیش بینی می شود، گرایش به سمت انرژی های تجدیدپذیر برای سال های آینده به سرعت افزایش یابد. در نمودار ۲، «چشم انداز انرژی جهانی مک کینزلی» را مشاهده می کنید. تحلیلگران بر این باورند که تا سال ۲۰۲۵، انرژی

های تجدیدپذیر برای بیش از نیمی از کل تولید برق جهان برآورد می شود، به طوری که قیمت آنها از انرژی های تولید شده با گاز و زغال سنگ پایین تر خواهد بود. حدود ۱۵ سال بعد از این زمان (سال ۲۰۵۰)، سه چهارم کل انرژی مصرفی در سراسر جهان از انرژی های تجدیدپذیر به ویژه باد و خورشید خواهد بود.

به نظر من هم اکنون یکی از بهترین اقدامات، باید توجه به بهترین شکل ممکن نسبت به معادن مس و صندوق هایی که در موقعیت خرید معادن مس هستند، باشد.

برنامه های چین برای انرژی پاک

چین به دنبال تغییر مسیر از خودروهای موتور احتراق داخلی به خودروهای الکتریکی است. خودروهای برقی حدود سه تا چهار برابر بیش از خودروهای معمولی مس دارد. تا پایان سال گذشته، خودروهای برقی حدود ۷ درصد از کل فروش خودروهای برقی چین را تشکیل داد که نسبت به سال ۲۰۱۱، رشد ۱۱۸ درصدی داشت.

پیش بینی بلومبرگ نشان می دهد، این کشور آسیایی طی یک دهه، ۴۰ درصد از بازار جهانی خودروهای برقی را به خود اختصاص خواهد داد. بعد از آن اروپا با ۲۶ درصد و آمریکا با ۲۰ درصد در رده های بعدی قرار خواهند گرفت.

به گزارش بلومبرگ، چین در فصل چهارم پار سال، ۶۰ درصد فروش جهانی خودروهای الکتریکی را به خود اختصاص داد و زیرساخت های مناسبی برای شارژ خودرو ایجاد کرد.

چین نه تنها یارانه هایی را برای این کار پرداخت می کند، بلکه تولید کنندگان خودرو نیز به دلیل وجود سیستم اعتباری تولید خودرو با انرژی جدید به نام New Energy Vehicle انگیزه می گیرند. همچنین چین استانداردهای جدید

انتشار «فاز ۶» را با عنوان طرح ضد آلودگی «حفاظت از آسمان آبی» تصویب کرده است و همان طور که در بخش هایی از اروپا دیده می شود، این کشور به زودی ممنوعیت تولید موتورهای دیزلی آلاینده را آغاز می کند.

در سال ۲۰۱۸، شنزن و شانگهای با فروش بیش از ۱۶۵ هزار خودرو برقی، بیشتر از نورث و آلمان فروش این خودروها را ثبت کردند.

همه این موارد سبب می شود که باور کنم ۲۰۱۹ نه تنها سال مس، بلکه سال معادن مس باشد. به تازگی «مورگان استنلی» همراه با «سیتی» و «گلدمن ساکس» نگاه صعودی به مس داشتند.

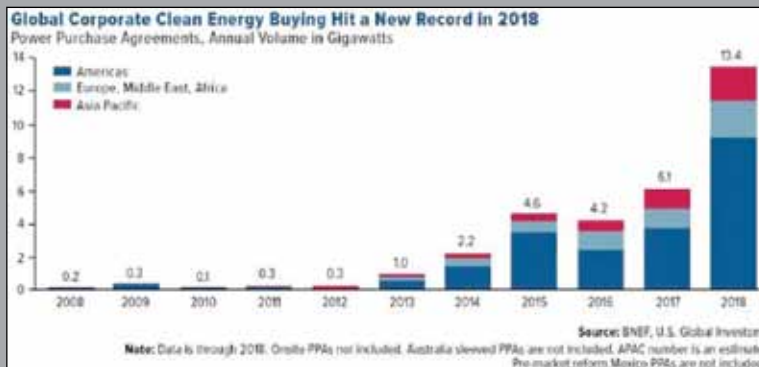
«مورگان استنلی» افزایش ۱۴ درصدی قیمت مس در سال ۲۰۱۹ را بر پایه کسری عرضه و احتمال حل و فصل جنگ تجاری بین آمریکا و چین پیش بینی کرده است.

بانک DBS سنگاپور برای میان مدت، کسری مس را برآورد کرده است. تحلیلگران پیش بینی کرده اند که عرضه از هم اکنون تا سال ۲۰۲۰ در کسری است.

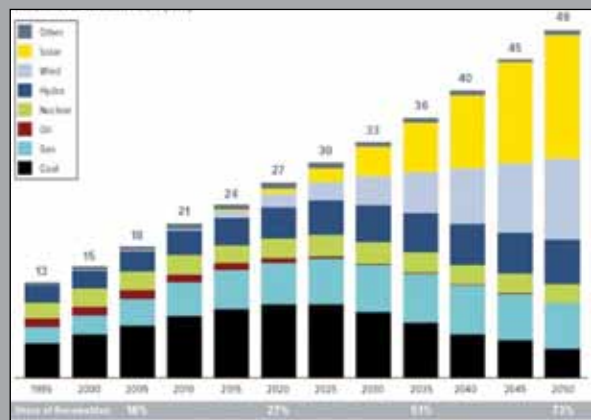
«مت گیلی» مدیر اجرایی «نواداکاپر» به روتترز گفت: تقاضای مس طی سال های آتی رو به افزایش خواهد بود و عرضه پا به پای آن پیش نخواهد آمد.

به طور کلی، برای پاسخگویی به افزایش تقاضا، چهار پروژه مس سال آینده در آمریکاراه اندازی می شود که به گفته روتترز برای نخستین بار طی دهه ها انجام می شود.

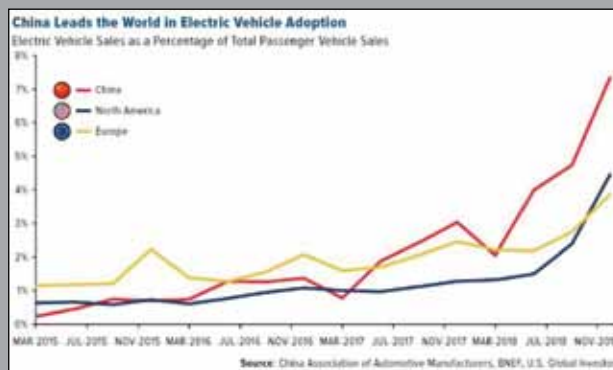

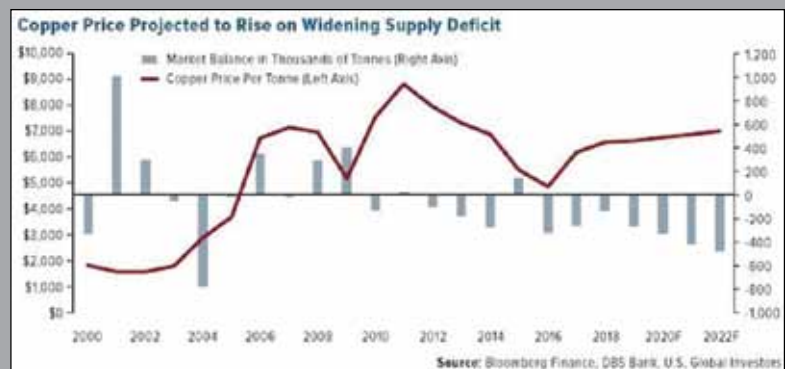
نمودار ۱- رکوردزنی خرید انرژی‌های پاک در سال ۲۰۱۸ به تفکیک قاره‌ها

نمودار ۲- پیش بینی انرژی‌های تجدیدپذیر تا سال ۲۰۵۰

نمودار ۳- درصد فروش خودروهای برقی در جهان

نمودار ۴- پیش بینی قیمت مس و افزایش کسری عرضه

کارنامه معاملات سال ۱۳۹۷ بررسی شد

معرفی برترین های صنعت کارگزاری

◀ سعیده جلاذتی

با بررسی آمار عملکرد ۸۵ شرکت کارگزاری دارای مجوز فعالیت در بورس کالای ایران، برترین های سال ۱۳۹۷ در این صنعت معرفی شدند. آمارهای معاملاتی موجود به تفکیک شرکت های فعال در حوزه معاملات کالایی حاکی از آن است که شرکت کارگزاری مبین سرمایه در بین کارگزاران در بخش معاملات تالار صنعتی و معدنی رتبه اول کارگزار خریدار را برای سال گذشته به خود اختصاص داده است. این مجموعه با ارزش معاملاتی بیش از ۵۰ هزار و ۵۲ میلیارد و ۱۹۷ میلیون ریالی به تنهایی ۱۵ درصد از کل ارزش خرید را در این تالار رقم زده است. دو مجموعه کارگزاری مفید و بانک صنعت و معدن نیز با سهم ۱۲ و ۸ درصدی از کل ارزش خرید تالار مذکور رتبه های دوم و سوم را از آن خود کردند.

رتبه اول تا سوم کارگزار خریدار تالار محصولات صنعتی معدنی

سهم از کل ارزش خرید (درصد)	ارزش معاملات خرید (هزار ریال)	مقدار خرید (تن)	کارگزار خریدار
۱۵	۵۰,۰۵۲,۱۹۷,۸۲۳	۱,۹۲۹,۷۹۸	مبین سرمایه
۱۲	۴۰,۸۳۵,۲۰۷,۰۱۳	۵۰۶,۵۲۹	مفید
۸	۲۵,۷۹۱,۴۶۸,۲۹۵	۵۸,۵۷۵	بانک صنعت و معدن

رتبه های اول تا سوم کارگزار فروشنده تالار محصولات صنعتی معدنی			
کارگزار فروشنده	مقدار فروش (تن)	ارزش معاملات فروش (هزار ریال)	سهم از کل ارزش فروش (درصد)
مبین سرمایه	۳,۹۵۹,۴۲۴	۱۳۸,۸۵۳,۲۵۰,۲۰۶	۴۲
ارگ هومن	۱۷۸,۲۴۹	۶۰,۱۱۸,۴۹۳,۷۰۰	۱۸
سی ولکس	۸۴۵,۱۵۲	۳۶,۳۸۴,۷۳۹,۳۹۵	۱۱

کارگزاری مبین سرمایه همچنین رتبه نخست کارگزار فروشنده این تالار را نیز برای سال ۱۳۹۷ به خود اختصاص داد و به عنوان کارگزار فروشنده ۴۲ درصد از کل ارزش معاملات را در بخش فروش به ثبت رساند. این کارگزار سه میلیون و ۹۵۹ هزار تن انواع کالای صنعتی و معدنی را به وکالت از تولیدکننده در بورس کالا فروخت. دو کارگزاری ارگ هومن و سی ولکس نیز به ترتیب سهم ۱۸ و ۱۱ درصدی را در این متغیر کسب کردند.

رتبه های اول تا سوم کارگزار خریدار رنگ پتروشیمی			
کارگزار خریدار	مقدار خرید (تن)	ارزش معاملات خرید (هزار ریال)	سهم از کل ارزش خرید (درصد)
مفید	۲,۴۵۷,۳۰۵	۶۱,۲۱۳,۲۸۰,۶۳۰	۱۲
خبرگان سهام	۲,۳۳۸,۶۶۲	۴۶,۵۵۱,۹۵۵,۵۴۳	۹
باهر	۱,۳۷۰,۴۶۸	۲۳,۴۲۳,۹۶۵,۸۴۹	۴

در تالار پتروشیمی کارگزاری مفید، خبرگان سهام و باهر به ترتیب با سهم ۱۲، ۹ و ۴ درصدی بالاترین سهم از کل ارزش خرید تالار مذکور را در میان کارگزاری های دارای مجوز از بورس کالا ایران به دست آوردند و در رتبه های اول تا سوم کارگزاری های برتر ایستادند.

رتبه های اول تا سوم کارگزار فروشنده رنگ پتروشیمی			
کارگزار فروشنده	مقدار فروش (تن)	ارزش معاملات فروش (هزار ریال)	سهم از کل ارزش فروش (درصد)
خبرگان سهام	۳,۱۰۲,۴۵۶	۷۵,۶۰۷,۴۳۶,۷۶۸	۱۴
باهر	۳,۰۱۲,۱۴۶	۵۳,۸۷۱,۳۳۷,۸۵۲	۱۰
بانک ملی	۵۷۳,۷۱۴	۴۴,۶۳۱,۰۷۹,۳۲۰	۸

در این تالار کارگزاری خبرگان سهام ۱۴ درصد از کل ارزش معاملات را به عنوان کارگزار فروشنده رقم زد و بیش از سه میلیون و ۱۰۲ هزار تن محصول پتروشیمی و فرآورده نفتی را به ارزش ۷۵ هزار و ۶۰۷ میلیارد و ۴۳۶ میلیون ریال در بازار بورس فروخت.

رتبه های اول تا سوم کارگزار خریدار رنگ کشاورزی			
کارگزار خریدار	مقدار خرید (تن)	ارزش معاملات خرید (هزار ریال)	سهم از کل ارزش خرید (درصد)
توسعه کشاورزی	۳۳,۵۱۳	۳,۳۷۶,۵۹۴,۳۹۸	۱۳
آگاه	۳۳,۵۹۴	۳,۳۳۸,۶۴۲,۹۲۸	۱۳
فارابی	۲۰۹,۳۸۹	۲,۵۶۶,۵۲۴,۱۸۵	۱۰

بررسی جدول رتبه بندی کارگزاران خریدار در تالار کشاورزی حاکی از آن است که کارگزاری توسعه کشاورزی با خرید ۳۳ هزار و ۵۱۳ تن محصول اول شد و ارزش معاملات خرید این نهاد مالی فعال در حوزه کالایی به بیش از ۳ هزار و ۳۷۶ میلیارد و ۵۹۴ میلیون ریال رسید. رتبه های دوم و سوم کارگزاران خریدار تالار کشاورزی به دو مجموعه کارگزاری آگاه و فارابی رسید.

رتبه های اول تا سوم کارگزار فروشنده رنگ کشاورزی			
کارگزار فروشنده	مقدار فروش (تن)	ارزش معاملات فروش (هزار ریال)	سهم از کل ارزش فروش (درصد)
بانک کشاورزی	۴۰۱,۸۷۲	۴,۱۳۸,۱۱۷,۴۸۷	۱۶
توسعه کشاورزی	۱,۴۸۶	۳,۸۷۱,۰۸۹,۰۳۹	۱۵
فارابی	۳۳۶,۹۷۵	۳,۷۵۸,۴۶۶,۴۰۰	۱۴

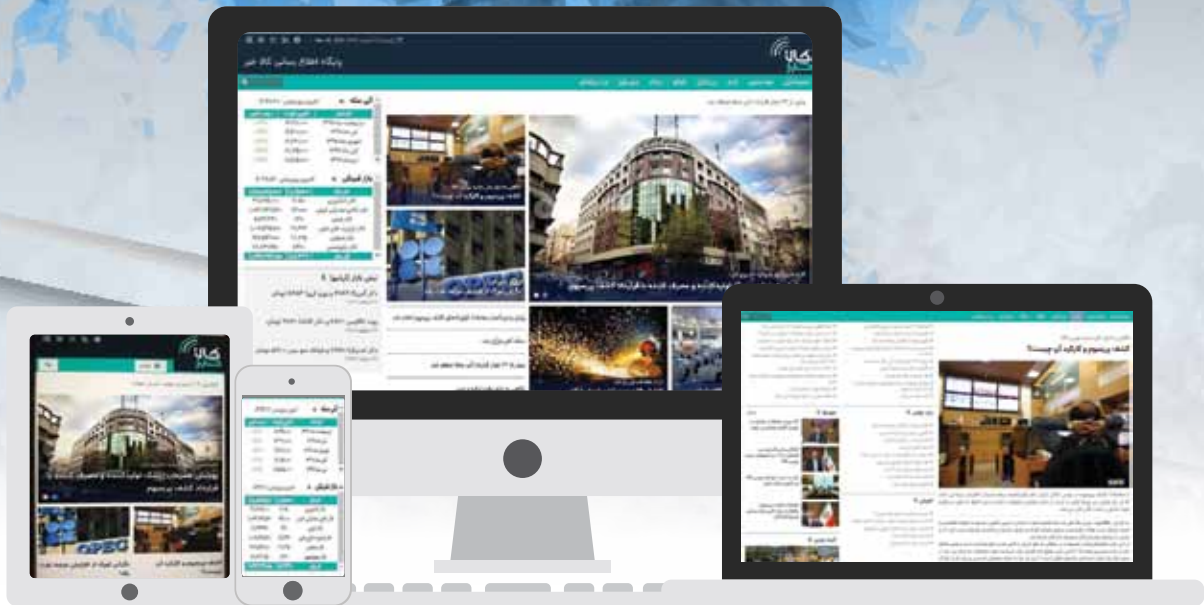
بیش از ۴۰۱ هزار تن محصول کشاورزی نیز به ارزشی بیش از ۴ هزار و ۱۳۸ میلیارد ریال توسط کارگزاری بانک کشاورزی فروخته شد و این مجموعه کارگزاری با سهم ۱۶ درصدی از نظر بیشترین سهم از کل ارزش فروش تالار کشاورزی اول شد. دو کارگزاری توسعه کشاورزی و فارابی نیز به ترتیب ۱۵ و ۱۴ درصد ارزش فروش را در معاملات تالار مذکور رقم زدند.

رتبه های اول تا سوم کارگزاران در معاملات مشتقه		
کارگزار	تعداد کل قراردادهای	ارزش کل قراردادهای
آگاه	۵,۲۶۶,۴۷۰	۲۴۴,۷۶۱,۵۱۵,۲۲۹,۱۰۰
مفید	۳,۷۷۲,۳۹۰	۲۱۰,۸۸۸,۹۶۹,۰۸۶,۱۹۰
سرمایه و دانس	۳,۴۹۷,۴۸۳	۱۳۸,۰۵۵,۲۸۱,۳۰۶,۷۸۰
بیشگامان بهرور	۳,۴۳۵,۸۷۰	۱۸۵,۷۳۲,۴۸۳,۳۱۱,۴۵۰

در سال ۱۳۹۷ کارگزاری آگاه نیز با معامله بیش از پنج میلیون و ۲۶۶ هزار قرارداد و ارزش معاملاتی ۲۴۴ هزار و ۷۶۱ میلیارد و ۵۱۵ میلیون ریالی به عنوان کارگزار نخست بازار مشتقه معرفی شد. سه کارگزاری مفید، سرمایه و دانس و پیشگامان بهرور نیز به ترتیب در جایگاه دوم تا چهارم ایستادند و بیشترین ارزش معاملاتی را در معاملات قراردادهای بازار مشتقه ثبت کردند.

پایگاه اطلاع رسانی

کالاخبر

www.ime.co.ir

[imereport](https://www.instagram.com/imereport)

[@imereport](https://www.telegram.com/@imereport)

www.imereport.ir

بازار را از وبگاه ما ببینید

- مرور تحولات بازار کالای ایران و جهان
- جدیدترین تحلیل‌ها از روند معاملات
- معرفی ابزارهای مالی بورس کالا
- انعکاس دیدگاه کارشناسان و مسئولان
- مشاهده لحظه‌ای قیمت آتی سکه
- مشاهده لحظه‌ای حجم معاملات بازار فیزیکی

کارگاه های آموزشی بورس کالا

در نمایشگاه بورس، بانک و بیمه

ردیف	روز	تاریخ	ساعت	عنوان کارگاه آموزشی	نام مدرس
۱	دوشنبه	۱۳۹۸/۰۲/۰۲	۱۰:۰۰ - ۱۲:۰۰	آشنایی با بورس کالای ایران و کارکردهای آن و نحوه انجام معاملات در آن	آقای محمدی پور
۲			۱۴:۰۰ - ۱۶:۰۰	آشنایی با قراردادهای آتی	آقای آراسته
۴	سه شنبه	۱۳۹۸/۰۲/۰۳	۱۰:۰۰ - ۱۲:۰۰	آشنایی با بورس کالای ایران و کارکردهای آن و نحوه انجام معاملات در آن	آقای حقانی نسب
۵			۱۴:۰۰ - ۱۶:۰۰	آشنایی با قراردادهای اختیار معامله	آقای شهاب الدینی
۶	چهارشنبه	۱۳۹۸/۰۲/۰۴	۱۰:۰۰ - ۱۲:۰۰	آشنایی با بورس کالای ایران و کارکردهای آن و نحوه انجام معاملات در آن	آقای محمدی پور
۷			۱۴:۰۰ - ۱۶:۰۰	آشنایی با قراردادهای آتی	آقای محمدی پور
۷	پنجشنبه	۱۳۹۸/۰۲/۰۵	۱۰:۰۰ - ۱۲:۰۰	آشنایی با بورس کالای ایران و کارکردهای آن و نحوه انجام معاملات در آن	آقای حقانی نسب
۸			۱۴:۰۰ - ۱۶:۰۰	آشنایی با معاملات گواهی سپرده کالایی و سرمایه گذاری در صندوق های کالایی	خانم اسکندری

مکان برگزاری: محل دائمی نمایشگاه های بین المللی - سالن شماره ۳۵ - غرفه بورس کالای ایران

شرکت بورس کالای ایران

Iran Mercantile Exchange

www.ime.co.ir

[imereport](https://www.instagram.com/imereport)

[@imereport](https://www.telegram.com/@imereport)

imereport.ir

تهران، میابان آیت الله طالقانی، نبش بندر انزلی، شماره ۳۵۱

نمابر: ۸۸۳۸۳۰۰۰

تلفن: ۲-۸۵۶۴۰۰۰۰